

Gemeente Assen

jaarverslag & rekening 2015

wat willen we bereiken

wat hebben we gedaan
en wat is het resultaat

wat heeft het gekost

inhoud

hoofdpijnen

1. Aanbieding en opbouw verslag	4
2. Inleiding	5
3. College van burgemeester en wethouders	6
4. Hoofdpijnen beleidsuitvoering	7
5. Financieel resultaat en resultaatbestemming 2015	10

programma's

1. Wonen in Assen	21
2. Werken in Assen	28
3. Meedoen in Assen	37
4. Aantrekkelijk Assen	46
5. Samen werken aan Assen	51
6. Bedrijfsvoering	58
7. Vastgoed en grondbedrijf	64
8. Algemeen financieel beleid	69

paragrafen

1. Lokale heffingen	79
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	82
3. Onderhoud kapitaalgoederen	88
4. Financiering	96
5. Verbonden partijen	100
6. Bedrijfsvoering	104
7. Grondbeleid	108

financieel

1. Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema	112
2. Financiële analyse afwijkingen per programma	114
3. Overzicht realisatie bezuinigingen	118
4. Wet normering topinkomens	124
5. Balans met toelichting	125

ondertekening138

verklaringen139

bijlage

1. SiSa-tabel	141
---------------------	-----

hoofdpijnen

1. Aanbieding en opbouw verslag
2. Inleiding
3. College van burgemeester en wethouders
4. Hoofdpijnen beleidsuitvoering
5. Financieel resultaat en resultaatbestemming 2015

1 Aanbieding en opbouw verslag

Aanbieding

Hierbij bieden wij u het aangepaste jaarverslag en de aangepaste jaarrekening over 2015 aan. Behandeling staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 22 september 2016. De accountantscommissie bespreekt de jaarrekening aan de hand van het rapport van bevindingen van de accountant en brengt hiervan verslag en advies uit aan uw raad.

Opbouw verslaglegging

De begroting 2015 markeerde het einde van de bestuursperiode 2010-2014 en was de opmaat voor de nieuwe bestuursperiode. Een periode die in het teken staat van grote maatschappelijke veranderingen en van de veranderende rol van de overheid. In het collegeprogramma "Mijn Assen" hebben we aangegeven hoe wij daar in het eigen beleid vorm en inhoud aan wilden geven. Het motto van het collegeprogramma 'Niet zorgen voor, maar zorgen dat' was in de begroting zowel beleidsmatig als financieel verder uitgewerkt. In de beleidsnotitie "Minderen met Maat" was de route aangegeven die we wilden bewandelen voor de uitvoering van ons collegeprogramma en de invulling van de noodzakelijke bezuinigingen. De beleids- en bezuinigingsmaatregelen uit "Minderen met Maat" waren onderdeel van de begroting en de resultaten.

De gemeentebegroting 2015 was voorzien van een nieuw uiterlijk. Dat was noodzakelijk om nog meer inzicht te krijgen, om nog beter te kunnen sturen en zeker ook om de kaderstellende en controlerende rol van uw raad daarmee beter te faciliteren. Met moderne middelen is de relevante beleidsinformatie voor een ieder eenvoudiger en beter toegankelijk gemaakt.

De opbouw van het jaarverslag sluit volledig aan op de vernieuwde opzet van de begroting, zodat daarmee volledige transparantie ontstaat tussen begroting en verantwoording.

De jaarstukken bestaan uit een beleidsmatig jaarverslag en een financiële jaarrekening. Met ingang van 2014 zijn beide onderdelen samengebracht in één document waarin zowel de beleidsuitvoering als de financiële verantwoording zijn opgenomen.

Na de inleiding wordt op hoofdlijnen per programma inzicht gegeven in de beleidsuitvoering. Daarna volgt inzicht in het financieel resultaat met een beknopte analyse van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting en de Najaarsnota en het resultaat ten opzichte van de raadsbehandeling van 7 juli jongstleden. Het eerste hoofdstuk wordt afgesloten met het voorstel voor resultaatbestemming.

In de periode tot aan het verkrijgen van de accountantsverklaring zijn nog diverse wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op correcties op de balans en voor een klein deel ook effect op het resultaat. Het betreft wijzigingen die op grond van aangepaste wet- en regelgeving doorgevoerd zijn. Wij hebben deze resultaatseffecten aanvullend op het reeds door u vastgestelde jaarrekeningresultaat opgenomen.

In het daaropvolgende hoofdstuk komt de uitgebreide verantwoording per begrotingsprogramma aan de orde conform de nieuwe opzet. Deze heeft de volgende opbouw:

- wat willen we bereiken
- wat hebben we gedaan en wat is het resultaat
- wat heeft het gekost

Vanuit een andere invalshoek geven daarna aanvullend de paragrafen dwarsdoorsneden van het gevoerde beleid en beheer. Het betreft hier het fiscale beleid, het verloop van de weerstandscapaciteit en de samenstelling van het gemeentelijk risicoprofiel, het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen, het financierings- en treasurybeleid, de relatie met de verbonden partijen, de bedrijfsvoering en het grondbeleid.

De exploitatie van lasten en baten per programma/beleidsthema is opgenomen in het onderdeel financiële verantwoording. Op hoofdlijn wordt per programma een analyse gegeven van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting en wordt inzicht gegeven in de realisatie van de bezuinigingsmaatregelen. Het financiële deel wordt afgesloten met de balans ultimo 2015 inclusief toelichting. Deze wijkt af van voorgaande jaren. Door gewijzigde wet- en regelgeving moesten zowel in de beginbalans als ook in de exploitatie aanpassingen doorgevoerd worden. Daarnaast zijn balanstoelichtingen op diverse onderdelen aangepast.

Na de verklaringen zijn als bijlagen toegevoegd de Si-Sa-verantwoording en de productrealisatie (specificatie van lasten en baten op beleids-productniveau).

2 Inleiding

De cirkel is rond. Twee jaar geleden zijn we begonnen om te werken met een beperkt aantal begrotingsprogramma's. Dit om meer samenhang aan te brengen in de verschillende opgaven waar we als gemeente voor staan. Met het laten zien van de samenhang willen we de raad in staat stellen om nog beter zijn controlerende functie in te vullen. Dit is het eerste jaarverslag waarin we in zeven hoofdstukken verantwoording afleggen over de resultaten over 2015. Resultaten die we niet alleen opschrijven maar die voor al onze inwoners en ondernemers zichtbaar en merkbaar zijn.

De samenwerking in de stad is versterkt. Ondernemers, instellingen en inwoners zetten samen met ons de schouders onder evenementen en activiteiten zoals het succesvolle TT-Festival, Cultureel Hart en de succesvolle lobby voor het behoud van de rechtbank.

'Niet zorgen voor maar zorgen dat' is het belangrijkste credo voor het college. Het is dan ook goed om te constateren dat er tal van initiatieven in de samenleving ontstaan. Inwoners van Marsdijk bundelen hun krachten rond veiligheid, inwoners beslissen zelf over welzijnsprojecten. Beleid ontwikkelen we zo veel mogelijk met inwoners en andere betrokkenen. Zo maken we optimaal gebruik van de kennis en ideeën in de samenleving. Bovendien sluiten onze plannen zo beter aan bij wat er leeft in onze stad.

Die stad ligt er netjes bij. Dat is onder meer de verdienste van alle Meewerkers en medewerkers van Alescon die actief waren in het beheer van straten en groen. Verder zien we minder auto's op straat omdat er meer in garages wordt geparkeerd.

Met de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo verandert er veel voor onze inwoners. De meeste aandacht ging naar meer praktische aspecten. De resultaten bij het transformeren van zorg en ondersteuning zijn hierdoor nog beperkt. Vaart Welzijn is in juli gestart en speelt op diverse terreinen een prominente rol. Buurtteams zijn onderdeel van de nieuwe welzijnsorganisatie en inmiddels in de hele stad actief. Ze krijgen steeds meer gezicht voor onze inwoners. Voor uitvoering van de Participatiewet trekken Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo gezamenlijk op met Werkplein Drentsche Aa. Via Werkpunt! begeleiden we inwoners naar werk. Er is verder geïnvesteerd in de aansluiting tussen school en de arbeidsmarkt voor kwetsbare jongeren.

Door nieuwe software verbetert de digitale dienstverlening aan inwoners. Die is niet alleen sneller en completer, ook eenvoudiger en goedkoper.

Het herstel op de woningmarkt werd zichtbaar in een toename van nieuwe bouwprojecten. Het woningmarktonderzoek laat zien waar voor Assen kansen liggen voor meer nieuwbouw.

Het Duurzaamheidscentrum in het Asser Bos is geopend en al volop gebruikt. We boden bewoners de mogelijkheid om tegen een lage rente geld te lenen voor zonnepanelen op hun woning. De vierde container voor plastic begint gewoon te worden. Hij staat al bij 17.000 huishoudens.

Sensortechnologie ontwikkelt zich tot een belangrijke pijler voor de lokale economie. We zetten ons in om bedrijven en ons sensornetwerk te verbinden via diverse netwerken. Sensor City en bedrijven kregen zo toegang tot nieuwe kennis en partners. Verder zijn er projecten gestart op het gebied van sensortechnologie en mobiliteit en duurzaamheid.

De lijst met gerealiseerde FlorijnAs-projecten groeit. De afrit van de A28 voor de TT en het werklandschap Assen Zuid zijn opgeleverd en bij de Blauwe As zijn drie fietsbruggen en de grote Brug, de Blauwe klap, in gebruik genomen. Er ligt een definitief ontwerp voor het Stationgebied en de werkzaamheden zijn hier gestart.

Ook financieel gezien is 2015 het jaar van de grote veranderingen. Het overhevelen van zorgtaken naar gemeenten leidde in één keer tot een ongekende uitzetting van de begroting. Dat bracht ook de nodige onzekerheid met zich mee. Daarom kozen we voor een behoedzame financiële koers. Door een extra buffer aan te leggen konden we eventuele tegenvallers opvangen. Via lobby hebben we het kabinet weten te overtuigen om de beschikbare middelen eerlijker te verdelen. De grootste risico's lijken daarmee afgewend. Maar dat weten we pas zeker in de loop van 2016.

Met de diverse bezuinigingsopgaven liggen we op schema. Door herfinanciering hebben we kosten verder weten terug te dringen. Leegstand en waardedaling van vastgoed leiden tot lagere inkomsten. Dit is verwerkt in de begroting.

3 College van burgemeester en wethouders

Burgemeester Marco Out

Portefeuille: Bestuurlijke coördinatie, Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden, Openbare orde en veiligheid, Brandweer, Veiligheidsregio, Politie, Wettelijke taken en burgerzaken, Ambassadeursfunctie, Dagelijks bestuur SNN, Communicatie, Lobby, 5 mei en Sinterklaas.

Wethouder Albert Smit - Partij van de Arbeid

Portefeuille: Financiën en belastingen, Gebiedsgericht werken, Wijkbeleid, Grondzaken en Grondbedrijf, Internationale betrekkingen, Minimabeleid, Participatiewet en WSW, Werk en inkomen, Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, Schuldhulpverlening, Sport, Werkgelegenheid, Wonen.

Wethouder Maurice Hoogeveen - D66

Portefeuille: Coördinerend wethouder bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing, en Regionale samenwerking, Cultuur, De Nieuwe Kolk, Deregulering, Economische zaken, Industrie, MKB/innovatie ICT, Digitale overheid, Onderwijs, inclusief kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, Personeel en organisatie ook ambtelijke huisvesting, Promotie algemeen/city-marketing, Publieke dienstverlening, Stuurgroep Binnenstad (voorzitter).

Wethouder Harmke Vlieg-Kempe - ChristenUnie

Portefeuille: Coördinerend wethouder en voorzitter stuurgroep FlorijnAs, Jeugd en gezin, Maatschappelijke opvang, Milieubeleid/afvalbeheer-duurzaamheid, Regiovisie, Verkeer en vervoer, Verslavingszorg, Volksgezondheid.

Wethouder Ruud Wiersema - Stadspartij Plop

Portefeuille: Antidiscriminatie, Coördinatie WMO/individuele verstrekkingen, Evenementen, Groen en grijs/openbare werken, Markten/kermessen, Monumentenzorg, Recreatie en Toerisme, Stadsvernieuwing, Vastgoed, Welzijn, Sociaal en maatschappelijk werk.

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Gemeentesecretaris: eerste strategisch adviseur college van burgemeester en wethouders en algemeen directeur gemeentelijke organisatie.

4 Hoofdpijnen Beleidsuitvoering

Wonen in Assen

De woningproductie was nog niet op het gewenste niveau. Het herstel op de woningmarkt werd echter wel zichtbaar door een toename van nieuwe bouwinitiatieven. De gemeentelijke huisvestingstaakstelling voor statushouders is voor 91% gerealiseerd. Het woningmarktonderzoek is opgeleverd. De structuurvisie leveren we niet meer als traditionele structuurvisie op, maar als strategienota.

In de openbare ruimte zijn in het kader van risico-gestuurd beheer groot onderhoud en vervanging in toenemende mate uitgesteld. In het beheer is een groot aantal meewerkers en SW-medewerkers ingezet. Hierdoor was de beeldkwaliteit gemiddeld iets boven de afgesproken norm; in de wijken en de centra minimaal op kwaliteitsniveau B. De bezuinigingen zijn doorgevoerd, maar konden in de praktijk niet volledig worden gerealiseerd door verplichtingen aan Alescon en Werkplein Drentsche Aa.

Er is een pilot Publiek Vervoer ingevoerd onder de naam Cityline. In de directe schoolomgeving is een aantal kleine fysieke maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Het duurzaamheidscentrum Assen is geopend en werd intensief gebruikt. We boden bewoners de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijke rente geld te lenen voor het aanschaffen van zonnepanelen op hun woning. We hebben voor het 'Nul-op-de-meter'-project in de Lariks een financieringsmodel opgezet dat landelijke aandacht heeft getrokken. De invoering van containermanagement is succesvol afgerond. Containers voor kunststof verpakkingsafval zijn bij 17.000 huishoudens in de laagbouw in gebruik genomen.

Werken in Assen

De Participatiewet is van kracht geworden. Daarvoor zijn de gemeenten Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo gestart met het ontwikkelen van één uitvoeringsorganisatie van deze wet: Werkplein Drentsche Aa. De werkgelegenheid in onze gemeente is gelijk gebleven. Het aantal inwoners dat gebruik heeft gemaakt van een uitkering is licht gestegen. Het aantal mensen dat uit de bijstandsuitkering is uitgestroomd is gestegen. Het totaal aantal bijstandsgerechtigden is licht toegenomen. Via Werkpunt! hebben we inwoners begeleid naar de arbeidsmarkt. Met betrekking tot kwetsbare jongeren is er geïnvesteerd in het verbeteren van de aansluiting tussen school en arbeidsmarkt.

We hebben Asser bedrijven en ons sensornetwerk verbonden met regionale, nationale en internationale

netwerken. Dit heeft geleid tot nieuwe kennis, mogelijkheden tot samenwerking, innovatie en projecten en contact met potentiële afnemers van hun producten.

We zijn gestart met een verkenning naar de komst van een Factory Outlet Center. Er is een intentieovereenkomst getekend met de initiatiefnemer. We zijn een proces gestart om met stakeholders tot een zorgvuldige afweging te komen.

Binnen het programma FlorijnAs zijn diverse projecten uitgevoerd. De afrit op de A28 voor de TT en het Werklandschap Assen Zuid zijn opgeleverd. Bij de Blauwe As zijn drie fietsbruggen en de Blauwe Klap in gebruik genomen. Er is een definitief ontwerp gemaakt voor het Stationsgebied. Het bestemmingsplan Stadsboulevard Zuid is onherroepelijk geworden.

De prognose voor verkoop van bedrijventerreinen is niet gehaald. We hebben een aantal maatregelen genomen met als doel meer inzicht in de marktvraag te krijgen en gericht acquisitie te doen.

Meedoen in Assen

De nieuwe taken voor Jeugdhulp en Wmo zijn ingepast in de gemeentelijke uitvoering. De meeste aandacht ging daarbij uit naar de organisatorische en meer praktische aspecten. We raken al met al steeds beter ingeregeld, de risico's zijn onder schot, ingewikkelde casussen worden goed opgepakt en de Asser lobby op Beschermd Wonen was succesvol. Naast het inregelen ontstaat langzaam ruimte voor de transformatie-opgaven in het Sociaal Domein. Met de komst van de nieuwe welzijnsorganisatie Vaart Welzijn is het speelveld voor welzijn ingrijpend veranderd. Vaart Welzijn speelt op diverse terreinen een prominente rol en organiseert de buurtteams, die inmiddels een stedelijke dekking hebben gekregen. Via extra opdrachten is Vaart Welzijn verder actief op de lichtere vormen van jeugdhulp en het stimuleren van sport en bewegen. Met een nieuwe overeenkomst voor Mijn Buurt Assen hebben Actium en de gemeente afgesproken voor nog eens vier jaar te werken aan de leefbaarheid van Assen. Andere initiatieven zoals de stichting STILA ondersteunen dit.

De komst van de alles-in-een-school is een logisch vervolg op de Brede School en biedt optimale kansen voor de ontwikkeling van kinderen.

Aantrekkelijk Assen

Het valt ons op dat er in toenemende mate sprake is van samenwerking in de stad. Ondernemers, instellingen

gen en inwoners initiëren, werken met ons samen en leveren een grote bijdrage aan dit programma. Het succes van het TT-Festival bijvoorbeeld. De ondernemers hebben een grote rol bij het festival gekregen. Ook op lastiger onderwerpen zijn we in gesprek gebleven met de stad. De gesprekken over het FOC in Assen gaan ook over de toekomst van de binnenstad. De kwaliteit van het straatbeeld is verbeterd, doordat auto's vaker in garages worden geparkeerd dan op straat. Voor de aantrekkelijkheid van de binnenstad hebben wij tussentijds en in overleg met de ondernemers de maximale parkeerduur in een aantal straten aangepast. Inwoners van Marsdijk hebben het burgerinitiatief Marsdijk-Alert ingesteld en de bedrijventerreinen en het centrum zijn het afgelopen jaar gecertificeerd voor het Keurmerk Veilig Ondernemen.

De deelnemers van het cultureel hart hebben een stichting opgezet om activiteiten beter te organiseren en te financieren door fondsenwerving. In 2015 is er al een flink bedrag aan externe financiering binnengehaald. Samen met het ICO en de gebruikers van het Mercuriustheater hebben wij het pand Zuidhaege 2 omgevormd tot een laagdrempelig ontmoetingscentrum voor kunst en cultuur.

Samen werken aan Assen

Inwoners, ondernemers, organisaties en adviesraden worden betrokken bij nieuwe ontwikkelingen en de uitvoering van bestaand beleid. Bij advisering wordt in de gemeente steeds meer de nadruk gelegd op proces, verbinden en regie en minder op inhoudelijke expertise. In de Samenwerking Drentsche Aa zijn zowel de onderdelen Belastingen, als de onderdelen Personeel en Salarisadministratie per 1 november 2015 samengegaan. De feitelijke samenwerking is zo kort geleden gestart, dat het nog niet zinvol is de effecten te meten.

In 2015 is op verschillende manieren gewerkt aan de versterking van de regionale samenwerking tussen Groningen en Assen. Namens de NG4 is in 2015 een projectenverwerver in Brussel aan de slag gegaan. Voor Assen heeft dit geresulteerd in een project op het gebied van de koppeling tussen sensortechnologie en mobiliteit en een project op het gebied van duurzaamheid door gedragsbeïnvloeding.

Er is succesvol gelobbyd voor het behoud van de rechtbank in Assen.

De aandeelhouders van Groningen Airport Eelde, waaronder de gemeente Assen, hebben besloten een strategische verkenning te laten uitvoeren. De resultaten hiervan komen in 2016 beschikbaar.

Door de aanschaf van nieuwe software voor Burgerzaken wordt de digitale dienstverlening plaats-onafhankelijk gemaakt: hierdoor is zelfbediening voor en door de burger mogelijk, 24x7 vanaf elk gewenst apparaat. Dit leidt tot snellere, eenvoudigere en goedkopere dienstverlening. Bovendien kan de aanvrager

inzien wat de stand van zaken van zijn aanvraag is.

Bedrijfsvoering

In het kader van overheidsparticipatie en 'niet zorgen voor maar zorgen dat' is in 2015 een start gemaakt met een andere wijze van werken. We zijn meer en anders in gesprek geweest met partijen om ons heen.

In 2015 was sprake van een afname van het aantal vaste medewerkers en inzet van externen. Dit maakt onze organisatie flexibeler.

De bedrijfsvoering is breed doorgelicht en de uitkomsten hiervan zijn betrokken bij de bezuinigingsopgaven.

We hebben informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld, een jaarplan informatiebeveiliging gemaakt en uitgevoerd. De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de informatieveiligheid.

We hebben een systematiek vastgesteld om de overhead dynamisch mee te laten bewegen met het primaire proces.

De mogelijkheden van Het Nieuwe Werken worden benut en passen bij onze werkwijze om in wisselende samenstelling te werken aan complexe opgaven.

Vastgoed en Grondbedrijf

Er is een goede start gemaakt met de vermindering van de vastgoedportefeuille. Het gebouw van de VRD/GGD/Brandweer is verkocht en meerdere gebouwen en herontwikkelingslocaties zijn in verkoop genomen.

De sociale huurwoningen, het duurzaamheidscentrum Assen en het Dr. Nassau College, locatie Quintus zijn door de oplevering toegevoegd aan de vastgoedportefeuille.

Beheer- en exploitatievormen van wijkgebouwen zijn verder vormgegeven. Solitaire onderwijsgebouwen zijn in juridisch eigendom overgedragen aan de schoolbesturen. Met de kinderopvangorganisaties zijn nieuwe huurafspraken gemaakt om ze in het kader van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan in of bij de scholen te blijven huisvesten.

Er is een meerjarig onderhoudscontract voor De Nieuwe Kolk afgesloten.

Het faciliterend grondbeleid is nadrukkelijk toegepast. Voorbeelden zijn: de prijsvraag ontwikkellocatie Mercurius, het grondbeleid bij het initiatief voor een Factory Outlet Center en de ontwikkelvisie voor Kloosterveen.

De grondexploitaties van Marsdijk 2, tussengebied Kloosterveen, Schepersmaat 2, Weiersstraat, Kloosterveen I, Kloosterhout 2 en Kloosterstede 2 zijn afgesloten.

Algemeen Financieel Beleid

Het jaar 2015 gaat ook financieel gezien de boeken in als het jaar van de grote veranderingen, vernieuwingen, onzekerheden en risico's in het Sociaal Domein.

De overdracht van zorgtaken van Rijk naar gemeenten, het gemis aan goede stuurinformatie en de onduidelijkheid over omvang en verdeling van de beschikbare rijksmiddelen maakten het jaar 2015 tot een financieel lastig en bovenal financieel onzeker jaar. We moesten de gemeentelijke weerstandscapaciteit extra versterken om dreigende financiële schade te kunnen opvangen. Met andere gemeenten startten we een bestuurlijke lobby om het kabinet tot een evenwichtiger verdeling van de middelen te bewegen.

Door zelf behoedzaam te manoeuvreren en omdat het kabinet op onderdelen gehoor gaf aan de kritiek vanuit de gemeenten, kon financiële schade worden afgewend. Met de restrictie dat de eindbalans in het Sociaal Domein over 2015 pas echt kan worden opge maakt als alle af-en verrekeningen met en tussen de gemeente en de zorgpartijen volledig zijn afgewikkeld. Dat is op zijn vroegst medio 2016 het geval.

We hebben verder uitvoering gegeven aan het collegeprogramma 'Mijn Assen' en de realisatie van de ambities, beleidsspeerpunten en bezuinigingsmaatregelen uit de beleidsnota 'Minderen met Maat'. De uitvoering ervan is grotendeels volgens plan verlopen.

De samenstelling van gemeentelijke schuldpositie is in 2015 verbeterd. Bestaande leningen zijn doorgelicht, hoogrentende leningen zijn vervroegd afgelost en tegen gunstige voorwaarden geherfinancierd. Het gemiddelde renteniveau op leningen is daardoor aanmerkelijk afgenomen. De reservepositie bleef op peil. We behouden de beschikking over een toereikend weerstandsvermogen.

Het voor 2015 vastgestelde tarievenbeleid is in uitvoering genomen. Door leegstand en waardedaling van kantoor- en winkelpanden is er opnieuw sprake van lagere opbrengsten. We hebben deze negatieve tendens met ingang van 2016 ook in de begroting verwerkt.

5 Financieel resultaat en resultaatbestemming 2015

Financieel resultaat 2015

Bij de raadsbehandeling op 7 juli is een licht negatief resultaat aan u gepresenteerd ten bedrage van € 0,54 miljoen. Om te kunnen blijven voldoen aan gewijzigde wet- en regelgeving zijn na de raadsbehandeling balanstech- nische correcties verwerkt en zijn verder op het Sociaal Domein controles uitgevoerd. Het resultaat komt uiteindelijk uit op € 4,94 miljoen negatief, waarvan 4,16 miljoen voorgesteld wordt te verrekenen met bestem- mingsreserves, zodat het reguliere resultaat uiteindelijk uitkomt op € 0,78 miljoen nadelig. Dit is ten opzichte van het in juli gepresenteerde resultaat een aanpassing van per saldo € 0,24 miljoen nadelig.

De correcties zijn zowel in de beginbalans als in de ex- ploitatie doorgevoerd. Waar bijvoorbeeld in het recente verleden het saldo op projecten bij het afsluiten van projecten in de exploitatie tot uiting werden gebracht, is nu tussentijdse verrekening aan de orde. Daarnaast hebben we een aantal voorzieningen moeten omvor- men naar bestemmingsreserves. Deze omvorming heeft per saldo geen effect, maar dient wel te verlopen via de resultaatbestemming om daarmee deze mutaties te au- toriseren. Daarom wordt uw raad gevraagd akkoord te gaan met de doorgevoerde technische wijzigingen en om van het resultaat € 4,16 miljoen te verrekenen met de betreffende bestemmingsreserves.

Wij hebben uw raad in februari per brief geïnformeerd over de voorgenomen budgetoverheveling. Het totaalbe- drag van het voorstel tot budgetoverheveling bedroeg € 1,7 miljoen. Deze in 2015 vrijgevallen activiteitenbud- getten dienen, met het oog op verdere uitvoering en rea- lisatie van het door uw raad vastgestelde beleid, in 2016 beschikbaar te blijven. Verder dient nog rekening te wor- den gehouden met het feit dat een deel van het resultaat door de verkoop van een gemeentelijk gebouw toege- voegd moest worden aan een amortisatiereserve om daarmee achterblijvende kosten te dekken (€ 0,9 mil- joen). Deze beide onderwerpen maakten onderdeel uit van ons voorstel in het kader van de resultaatbestem- ming waarmee u in juli ingestemd heeft. Verderop in dit hoofdstuk worden beide aspecten nader toegelicht.

Indien we rekening houden met de reeds vastgestelde resultaatbestemming van totaal € 2,6 miljoen en de nu aanvullend voorgestelde inzet van bestemmingsreser- ves van € 4,16 miljoen, is het jaar 2015 afgesloten met een negatief resultaat van € 3,39 miljoen.

Ook hebben diverse afrekeningen uit voorgaande jaren het resultaat beïnvloed. In het oog springende positieve afwijkingen betreffen de rentevoordelen als gevolg van gunstige financieringsmogelijkheden, een meerop- brengst door verkoop van een gemeentelijk gebouw en

vrijval van kapitaallasten door latere realisatie van een aantal onderwijsgebouwen. Aanzienlijke negatieve af- wijkingen betreffen een éénmalige boeterente in het kader van de sanering van de schuldpositie en de ver- vroegde aflossing van een aantal hoogrentende vaste geldleningen, teruggang van het Buig budget (budget om uitkeringen te verstrekken) als gevolg van een nieuw verdeelmodel, exploitatie vastgoed en een op grond van lopende verplichtingen noodzakelijke aanvullende stor- ting in de frictievoorziening boventallig personeel.

Binnen het Sociaal Domein hebben we steeds gestuurd vanuit het principe dat de beleidsuitvoering budgettair neutraal moest plaatsvinden. Ter egalisatie van onder- en overschrijdingen in het Sociaal Domein is in 2015 de reserve ‘Gemeentelijk Sociaal Deelfonds’ met bijbeho- rende beleidsregels ingesteld. In totaliteit is in 2015 sprake geweest van een onderbesteding van € 1,8 mil- joen in de budgetten voor de verschillende zorgtaken. Dit bedrag is gestort in de betreffende reserve.

Diverse afrekeningen over de jaren 2011-2014 hebben gezorgd voor incidentele voor- en nadelen.

Van de bezuinigingsopgave uit de bestuursperiode 2011-2014 van totaal € 27 miljoen was een bedrag van ruim € 4 miljoen nog niet volledig structureel ingevuld. Dit betroffen bezuinigingen onder meer op het terrein van Werken en Meedoen en maatregelen om investe- ringen van enkele grote projecten, die nog in voorberei- ding waren, budgettair neutraal te laten verlopen. Tot en met 2014 was hier met incidentele maatregelen in voorzien. In 2015 is gebleken dat een klein aantal van deze maatregelen (met een totale omvang van € 0,5 miljoen) door gewijzigde omstandigheden bij nader in- zien niet haalbaar is. Deze maatregelen zijn ingetrokken en in de Begroting 2016 is voorzien in vervangende dek- kingsmaatregelen. De overige nog openstaande bezui- ningen zijn verder ingevuld en in 2015 afgerond.

In de beleidsnotitie ‘Minderen met Maat’ is met het col- legeprogramma ‘Mijn Assen’ als basis het beleid voor de bestuursperiode 2015-2018 uitgewerkt en financieel vertaald. Dit heeft geresulteerd in een extra bezuini- gingsopgave die oploopt van € 4,5 miljoen in 2015 tot € 7,4 miljoen vanaf 2018. Naast financieel-technische maatregelen bestonden de bezuinigingen voornamelijk uit bezuinigingen op het beheer van de openbare ruim- te en het beheer van het gemeentelijk vastgoed.

Door financiële verplichtingen aan partijen binnen het Sociaal Domein konden de voorgenomen bezuinigingen in het beheer van de openbare ruimte niet volledig worden gerealiseerd.

Overzicht resultaat (bedragen * € 1.000)

Exploitatieresultaat 2015 (stand 7 juli 2016)	-541	N
Aanvullend resultaat als gevolg van correcties)	-240	N
Exploitatieresultaat 2015	-781	N
Saldo projecten te verrekenen met bestemmingsreserves	-4.162	N
Definitief exploitatieresultaat 2015	-4.943	N
Budgetoverheveling naar 2016 met het oog op verdere beleids- en/of planuitvoering *)	-1.728	N
Storting deel voordelig resultaat verkoop 'VRD/GGD-gebouw' in amortisatiereserve *)	-877	N
Voorstel verrekening projecten OHW en RSP met bestemmingsreserve **)	4.162	V
Rekeningresultaat na verrekening bestemmingsreserves	-3.386	N

*) is door uw raad vastgesteld op 7 juli 2016

**) inzetten voor verrekening met saldo projecten onder handen werk en RSP/ Florijn-As

Resultaatbepalende factoren

Onderstaande ontwikkelingen hebben het rekeningresultaat 2015 in belangrijke mate beïnvloed.

Positieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

- **Renteresultaat (€ 2,4 miljoen V)**
Als gevolg van het gunstige rentepeil op de geld- en kapitaalmarkt en de in 2015 uitgevoerde conversie en vervroegde aflossing van een aantal relatief dure oude leningen zijn de rentekosten lager uitgevallen. Daarnaast was sprake van een aanmerkelijk lagere financieringsbehoefte onder meer als gevolg van een lager feitelijk investeringsniveau en een hogere stand van de eigen financieringsmiddelen dan vooraf in de begroting geraamd.
- **Verkoop gemeentelijk gebouw (€ 1,3 miljoen V)**
Er was sprake van een voordelig resultaat uit de verkoop van een gemeentelijk gebouw van totaal € 2,1 miljoen. Een deel van dit resultaat (€ 0,9 miljoen) dient nog toegevoegd te worden aan een amortisatiereserve om daarmee achterblijvende kosten te dekken.
- **Vrijval kapitaallasten (€ 1,3 miljoen V)**
Door latere realisatie van een aantal onderwijshuisvestingsprojecten (Dr. Nassau College, De Parel en De Atlas) is sprake van incidentele vrijval van kapitaallasten.
- **Afrekening BCF 2011-2013 (€ 0,6 miljoen V)**
In 2015 is een na-uitkering uit het btw-compensatiefonds ontvangen in verband met een afrekening over de jaren 2011-2013.
- **Vrijval rijksmiddelen Wet Inburgering en ROC (€ 0,8 miljoen V)**
Een deel van in het verleden ontvangen rijksmiddelen voor inburgering en educatie bleken de afgelopen jaren niet benodigd. Tot 2014 werd rekening gehouden met een mogelijke terugbetalingsverplichting aan het Rijk, maar deze is komen te vervallen waardoor deze gelden ten gunste van de exploitatie 2015 zijn gebracht.

- **Vrijval restantbudget voor onvoorziene en incidentele uitgaven (€ 0,5 miljoen V)**
Het budget voor onvoorziene en incidentele uitgaven behoefde in 2015 niet geheel te worden ingezet. Het niet bestede deel is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.
- **Leerlingenvervoer (€ 0,5 miljoen V)**
Oorzaken hiervan zijn het uitblijven van de verwachte volume-effecten, de versterking van het speciaal onderwijs in Assen (waardoor er minder leerlingen vanuit Assen vervoerd hoeven te worden) en doordat de eigen kracht van ouders meer is aangesproken.
- **Bouwleges (€ 0,4 miljoen V)**
In 2015 zijn extra bouwleges ontvangen als gevolg van het verlenen van een aantal grote bouwvergunningen (FlorijnAs projecten, Kloosterveste en Centrumgebied).
- **Veiligheidsregio Drenthe (€ 0,4 miljoen V)**
Er hebben diverse verrekeningen plaatsgevonden met de Veiligheidsregio Drenthe (positief jaarresultaat, terugbetaling reserves en overname van personeel). Per saldo heeft dit geleid tot een incidenteel voordeel in 2015.
- **Vrijval onderhoudsvoorziening (€ 0,4 miljoen V)**
In het verleden is een onderhoudsvoorziening onderwijshuisvesting opgebouwd voor de kosten van groot onderhoud aan schoolgebouwen voor primair onderwijs. Per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor groot onderhoud aan deze gebouwen overgedragen aan de schoolbesturen. Omdat de verplichtingen van de gemeente voor het onderhoud zijn komen te vervallen is de restantvoorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat.
- **Vordering zonnelening (€ 0,3 miljoen V)**
We hebben ingezet op het verder verduurzamen van gebouwen in de gemeente. Voor de verstrekte zonneleningen hebben we een vordering opgenomen.

- Correctie onderhandenwerk (€ 0,8 miljoen V)
Voor de lopende projecten dient ten gevolge van nieuw inzicht in de wet- en regelgeving jaarlijks het saldo opgemaakt te worden. Het saldo zal verrekend moeten worden met de daartoe door de raad aangewezen (bestemmings)reserves.

Negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

In het kader van de sanering van de schuldpositie en de vervroegde aflossing van een aantal hoogrentende vaste geldleningen is een eenmalige boeterente in 2015 betaald.

- Uitkeringen BUIG (€ 2,1 miljoen N)
Vanaf 2015 wordt het Buig-budget (budget om uitkeringen te verstrekken) landelijk verdeeld volgens een nieuw verdeelmodel. Als gevolg hiervan is de gemeente Assen geconfronteerd met een teruggang van het Buig-budget.
 - Exploitatie vastgoed (€ 1,3 miljoen N)
De totale kosten voor beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed zijn hoger uitgevallen en tevens is sprake van tegenvallende exploitatieopbrengsten. Oorzaken zijn o.a. een extra donatie aan de onderhoudsvoorziening als gevolg van een geactualiseerd onderhoudsplan, lagere huuropbrengsten door verkoop van een gebouw en het in 2015 nog niet kunnen realiseren van alle bezuinigingsmaatregelen op vastgoed.
 - Frictievoorziening personeel (€ 1 miljoen N)
Op grond van lopende verplichtingen was een aanvullende storting in de frictievoorziening boventallig personeel noodzakelijk.
 - Resultaat bedrijfsvoering (€ 1 miljoen N)
Het bedrijfsvoeringsresultaat voor budgetoverheveling bedraagt € 0,1 miljoen nadelig. In verband met vertraging in de uitvoering is voorgesteld een aantal restantbudgetten in de bedrijfsvoering (budgetten voor opleiding en ICT) over te hevelen naar 2016 (totaal € 0,5 miljoen). Door de vorming van de nieuwe welzijnsorganisatie Vaart Welzijn is een personeelsbudget in de loop van 2015 omgezet in een subsidiebudget (€ 0,4 miljoen).
- In de begroting is onvoldoende rekening gehouden met de kosten van de benodigde flexibele schil. De kosten van externe inhuur liggen aanmerkelijk hoger dan de inzet van ambtelijk personeel, waarop begroot is. Daarnaast zorgt de terugloop in projecten voor minder projectmatige dekking voor de (vaste) bedrijfsvoeringskosten. Een nadere analyse en toelichting op het bedrijfsvoeringsresultaat is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- Debiteuren ISD (€ 0,9 miljoen N)
De debiteurenontvangsten ISD blijven ruim achter bij de begroting. De voorziening debiteuren moest door de ISD verhoogd worden. Voor de gemeente

resulteerde deze extra voeding in een hogere bijdrage aan de ISD.

- Afrekeningen 2013 en 2014 huishoudelijk afval (€ 0,8 miljoen N)
Als gevolg van afrekeningen over de jaren 2013 en 2014 m.b.t. de kosten van inzameling huishoudelijk afval is sprake geweest van een incidentele extra kostenpost in 2015.
- Beheer openbare ruimte (€ 0,7 miljoen N)
Door financiële verplichtingen aan partijen binnen het sociaal domein m.b.t. de inzet van WSW-medewerkers en MEEwerkers in het beheer van de openbare ruimte konden de voorgenomen bezuinigingen niet volledig gerealiseerd worden.
- Voorziening civieltechnische kunstwerken (€ 0,2 miljoen N)
Voor het op peil brengen van de onderhoudsvoorziening voor civieltechnische kunstwerken is een aanvullende storting geweest.
- Lasten raad en college (incl. voormalig bestuur) (€ 0,7 miljoen N)
Op grond van lopende verplichtingen voor de pensioenen van (oud-) bestuurders (wet Appa) was een aanvullende storting in de voorziening noodzakelijk.
- Voorziening dubieuze debiteuren (€ 0,5 miljoen N)
Voor het risico op oninbaarheid van openstaande vorderingen ouder dan één jaar is een voorziening getroffen.
- Algemene uitkering (€ 0,4 miljoen N)
Een tussentijdse verlaging van het accres als gevolg van onderuitputting op de rijksbegroting heeft een nadelig effect gehad op de algemene uitkering. Daar-teenover hadden een autonome bijstelling van de landelijke en lokale verdeelparameters en een nog over het uitkeringsjaar 2014 ontvangen na-uitkering een positief effect.
- Lagere OZB-opbrengst (€ 0,4 miljoen N)
Ten gevolge van leegstand en waardevermindering van kantoor- en winkelruimten en als gevolg van een sterk toegenomen beroep op vrijstelling van panden die in gebruik zijn in het kader van het beschermd wonen is de OZB-opbrengst lager uitgevallen.
- Correcties RSP FlorijnAs (€ 6,7 miljoen N)
In de huidige balansopstelling moeten de ontvangen en betaalde bedragen in het kader van de projectuitvoering FlorijnAs op een andere wijze gepresenteerd worden. Mutaties in het jaar worden eerst in het resultaat verantwoord om daarna met de bestemmingsreserve vereffend te worden.

Grondexploitatie

Vorig jaar hebben we aangegeven dat er op de woningmarkt duidelijke tekenen van herstel te zien waren en dat een verbeterde markt voor bestaande koopwoningen, ook zou doorwerken naar de nieuwbouw. Dit effect hebben we

in 2015 gezien bij nieuwbouwprojecten in de stad, maar ook in de gemeentelijke gebiedsontwikkelingen trekt de verkoop duidelijk weer aan. De kaveluitgifte in Klooster-veste loopt voor op de afgegeven prognose. Deze uitgifte wordt niet alleen gedragen door het gemeentelijke initiatief tot sociale woningbouw, maar ook door de bouw van vrije-sectorhuur, collectief opdrachtgeverschap en projectmatige koopwoningen. De vastgoedmarkt voor zowel bedrijfsmatig als commercieel onroerend goed was in 2015 wederom onverminderd slecht. Partijen zijn wél bereid om de haalbaarheid van nieuwe businessplannen te onderzoeken, maar dat heeft in 2015 nog niet geleid tot een aantrekkelijke gronduitgifte.

De verkoopopbrengsten zijn hoger dan voorgaande jaren. Dit heeft echter geen direct effect op het resultaat aangezien de productiekosten (bouw- en woonrijp maken en planontwikkeling) en verkoopopbrengsten per saldo worden geactiveerd. Het afsluiten van de winstgevendende exploitaties en het treffen van een voorziening voor de gebieden in Kloosterveen die worden voortgezet, heeft per saldo geleid tot een voordelig resultaat van € 13,6 miljoen. Daarnaast hebben afwaardering op de marktwaaarde van opstallen en afdrachten aan de algemene dienst een nadelig effect op het resultaat.

Het jaarresultaat (voor bestemming) van het gemeentelijk Grondbedrijf bedraagt in totaal € 12,2 miljoen voordelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het Grondbedrijf. Aangezien de weerstandsreserve met € 0,8 miljoen moest worden verhoogd, bedraagt de toevoeging aan de algemene reserve van het Grondbedrijf per saldo € 11,4 miljoen.

De uitkomst van de bouwgrondexploitatie heeft geen effect op het rekeningresultaat van de Algemene Dienst. Voor een toelichting op het verloop van de grondexploitatie verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

Eindresultaat en voorstel budgetoverheveling

De exploitatie over 2015 is, voornamelijk door de doorgevoerde balanscorrecties met een tekort afgesloten. De uitvoering van de programmabegroting op zich heeft zich als geheel nagenoeg volledig binnen de door uw raad vastgestelde financiële kaders voltrokken.

Zoals hiervoor al vermeld heeft u met de behandeling van de jaarrekening op 7 juli ingestemd met budgetoverheveling ten bedrage van totaal € 1,7 miljoen. Dit betreft budgetten die vóór of in 2015 beschikbaar zijn gesteld voor nieuw beleid of beleidsintensiveringen. De realisatie hiervan strekt zich uit over meerdere jaren of er is sprake van vertraging in de uitvoering. Hierdoor heeft de besteding ervan niet direct of niet volledig in 2015 plaatsgevonden. Deze middelen zijn voor verdere beleidsuitvoering naar 2016 overgeheveld.

En daarnaast is rekening gehouden met een toevoeging van € 0,9 miljoen aan een amortisatiereserve om achterblijvende kosten te dekken als gevolg van de verkoop van een gemeentelijk gebouw. In de hierna opgenomen beknopte analyse van het rekeningresultaat wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting en de prognoses in de Najaarsnota. In het hoofdstuk financiële verantwoording zijn de afwijkingen per programma verder gespecificeerd.

Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden is een totaalbedrag van € 4,29 miljoen aanvullend gecorrigeerd. Middels de resultaatbestemming dient dit bedrag verrekend te worden met de betreffende (bestemmings)reserves.

Het resultaat vóór bestemming van de programma's in 2015 is ten opzichte van de gepresenteerde jaarrekening van 7 juli per saldo € 4,94 miljoen nadelig. Hierna vindt een nadere specificatie van de wijzigingen plaats:

Resultaten programma's					(bedragen * € 1.000)	
	Begroting	Prognose	Rekening	Saldo 2015		
	2015	najaarsnota	2015	totaal	V / N	correc- ties
Programma's						
Wonen in Assen	-70	421	-1.228	-1.158	N	774
Werken in Assen	-27.823	-28.505	-30.266	-2.443	N	
Meedoen in Assen	-90.793	-91.203	-90.114	679	V	801
Aantrekkelijk Assen	-10.106	-9.721	-9.691	414	V	22
Samen werken aan Assen	-4.865	-4.046	-4.487	378	V	
Bedrijfsvoering	-40.693	-41.183	-40.786	-94	N	-104
Vastgoed en Grondbedrijf	-16.044	-15.398	-16.182	-139	N	45
Resultaat Programma's	-190.393	-189.635	-192.756	-2.363	N	1.538
Algemeen financieel beleid						
Onvoorzien/incidenteel	-485	-715	0	485	V	
Belastingheffing	16.506	16.100	16.137	-369	N	50
Financiering/Belegging	9.118	12.821	12.783	3.665	V	
Gemeentefonds	161.255	160.205	160.915	-340	N	
Overige algemene middelen	-354	496	2.843	3.196	V	
Reserves en voorzieningen	1.025	1.205	-256	-1.281	N	-5.883
Saldi kostenplaatsen	3.440	297	-206	-3.646	N	
Resultaat algemene Dekking	190.506	190.409	192.215	1.709	V	-5.833
Resultaat voor bestemming	113	775	-541	-653	N	-4.295
Correcties na accountantscontrole						
correctie resultaat naar beginbalans		0	-532	-532	N	
correcties ontvangsten en bijdrages RSP FlorijnAs		0	-6.720	-6.720	N	
correcties onderhandenwerk (OHW)		0	838	838	V	
correcties resultaat		0	2.012	2.012	V	
Resultaat voor bestemming	113	775	-4.943	--5.055	N	

Beknopte analyse rekeningresultaat

Analyse rekeningsresultaat t.o.v. prognose Najaarsnota en de begroting			Mutatie (bed
Onderwerp	Prognose Najaarsnota	Resultaat Jaarrekening	
Vastgesteld exploitatieresultaat 7-7-2016 t.o.v begroting	662	-541	
Naderhand doorgevoerde correcties			
Correctie resultaat naar beginbalans	0	-532	
Correcties ontvangsten en bijdrages RSP FlorijnAs	0	-6.720	
Correcties onderhandenwerk (OHW)	0	838	
Correctie rijksmiddelen MO naar bestemmingsreserve	0	1.410	
Correctie bestemmingsreserve herz. bestemmingsplannen	0	26	
Correctie bestemmingsreserve straten en wegen	0	511	
Correctie bestemmingsreserve verkeersmaatregelen	0	-10	
Correctie bestemmingsreserve WVG	0	-217	
correcties resultaat	0	291	
Gecorrigeerd rekeningsresultaat na correcties	662	-4.943	
Resultaatbestemming:			
Voorstel resultaatbestemming 7-7-2016			
Budgetoverheveling	-1.200	-1.728	
Storting deel verkoop gem. vastgoed in amortisaties (c)	0	-877	
Verrekening met bestemmingsreserves	0	4.162	
Gecorrigeerd rekeningsresultaat na resultaatbestemming	-538	-3.386	
Analyse belangrijkste afwijkingen t.o.v. de begroting en prognose Najaarsnota			
Onderwerp	Prognose Najaarsnota	Resultaat Jaarrekening	
Voordelig:			
Lagere rentekost ivm gunstig rentepeil, conversie, lagere fin.behoeft	2.857	2.400	
Vrijval kapitaallasten a.g.v. latere realisatie onderwijsgebouwen	800	1.270	
Meeropbrengst verkoop gemeentelijk vastgoed	0	1.248	
Afrekening btw-compensatiefonds 2011-2013	611	632	
Vrijval rijksmiddelen Wet Inburgering en ROC	0	615	
Vrijval restantbudget voor onvoorziene en incidentele uitgaven	358	485	
Leerlingenvervoer	300	476	
Vrijval stel- en correctieposten	419	438	
Inkomsten uit bouwleges	500	423	
Veiligheidsregio Drenthe (incidenteel voordeel a.g.v. div.verrek)	325	370	
Vrijval onderhoudsvoorziening onderwijshuisvesting	0	367	
WSW-afrekening Alescon 2014	0	184	
Begraafplaatsen (exploitatie en inkomsten uit grafrechten)	140	156	
Woningbouw/woonplan (o.a. bestemmingsplannen)	216	149	
Participatiemiddelen	273	0	
Middelen i.v.m. opheffing compensatieregeling eigen risico (cer)	172	0	
Correcties OHW CT projecten naar resultaat	0	1.208	
Zonnelening	0	287	

Onderwerp	Prognose Najaarsnota	Resultaat Jaarrekening
Vrijval voorzieningen Jacobsweg	0	45
Vrijval voorziening verkeersmaatregelen	0	32
Correctie bestemmingsreserve tgv resultaat	0	423
Vrijval rijksbijdrage ProAssen	0	66
Correctie rentekosten	0	50
Vrijval voorziening RMC	0	74
Correctie rijksmiddelen MO naar bestemmingsreserve	0	1.410
Totaal voordelige afwijkingen	6.971	12.807
Nadelig:		
Boeterente i.v.m. vervroegde aflossing geldleningen	-2.200	-2.200
Uitkeringen BUIG (saldo lasten en baten)	-1.432	-2.072
Exploitatie vastgoed	-800	-1.312
Op peil brengen frictievoorziening personeel	0	-1.023
Resultaat bedrijfsvoering	-500	-963
Debiteurenontvangsten ISD	-488	-882
Afrekeningen 2013 en 2014 huishoudelijk afval	0	-773
Groenbeheer en verzorging overige infrastructuur	-528	-674
Salariskosten en ov. vergoedingen raad en college (incl. vm bestuur)	200	-489
Treffen voorziening dubieuze debiteuren	0	-467
Algemene uitkering	-1.027	-437
Lagere OZB-opbrengst a.g.v. leegstand, waardedaling en vrijstelling	-406	-369
Op peil brengen onderhoudsvoorziening parkeergarages	0	-323
Bijzondere bijstand, meedoenbeleid, kwijtscheldingen	-125	-317
Uitvoering besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)	-279	-284
Schuldhelpverlening	-339	-265
50% realisatie taakstelling welzijnsorganisatie (ivm start medio 2015)	-170	-172
Correcties FlorijnAs RSP vooruitontv/betaald naar resultaat	0	-6.720
Correcties OHW projecten naar resultaat	0	-371
correctie resultaat naar beginbalans	0	-532
Aanvullende storting voorziening CT kunstwerken	0	-163
Correctie activering MVA, centrale	0	-104
Totaal nadelige afwijkingen	-8.094	-20.911

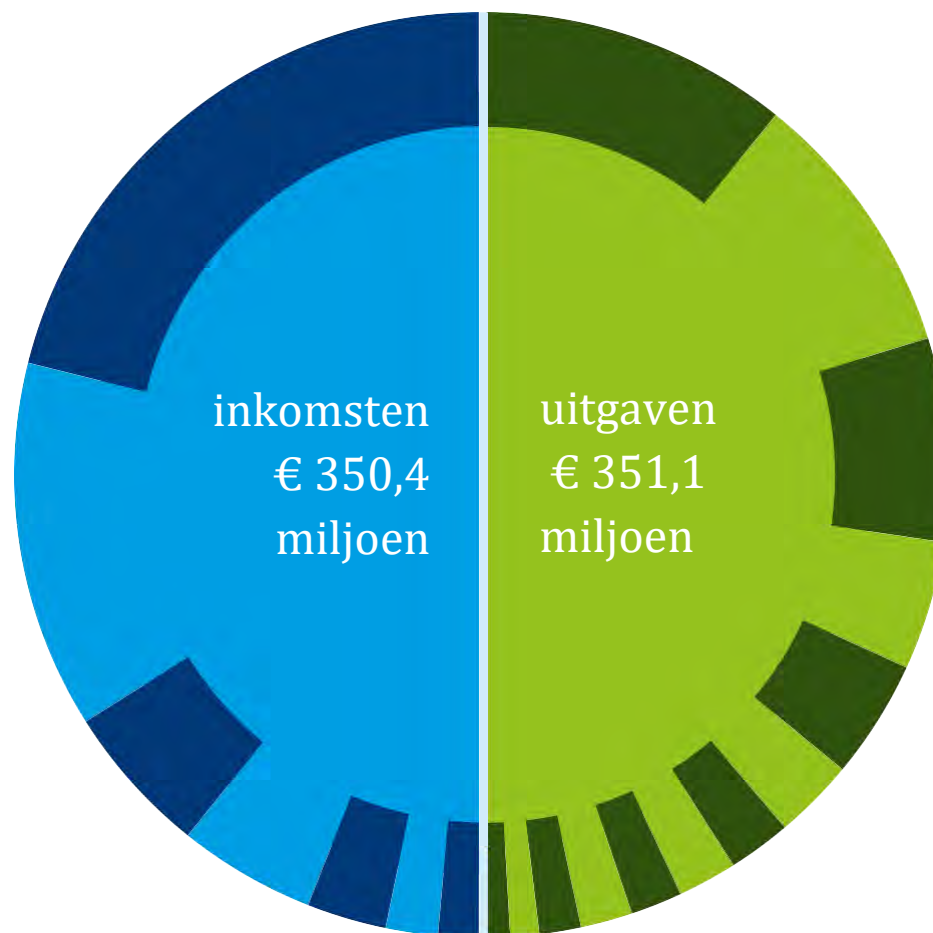
Bij de presentatie op 7 juli is in de uitvoering van het beleid en de begroting een licht negatief financieel resultaat gepresenteerd van € 0,54 miljoen. Ten opzichte van de begroting bedroeg de afwijking € 0,7 miljoen nadelig. Het geprognosticeerde resultaat in de Najaarsnota bedroeg € 0,8 miljoen voordelig (voor bestemming) en de budgetoverheveling werd ingeschat op € 1,2 miljoen. Indien de voorgestelde budgetoverheveling van € 1,7 miljoen en de toevoeging van € 0,9 miljoen aan de amortisatiereserve in ogenschouw wordt genomen is sprake van een negatieve afwijking van € 2,7 miljoen ten opzichte van de afgegeven eindejaarsprognose in de Najaarsnota.

Naar aanleiding van noodzakelijk door te voeren technische wijzigingen en rekening houdend met de hierbij betrokken mutaties in de bestemmingsreserves wordt het financieel resultaat uiteindelijk € 0,78 miljoen nadelig. In het hoofdstuk financiële verantwoording worden de afwijkingen op programmaniveau nader gespecificeerd. Hier volstaan wij met het geven van een opsomming van een aantal belangrijke afwijkingen ten opzichte van de begroting en de prognoses in de Najaarsnota.

Inkomsten en uitgaven jaarrekening gemeente Assen 2015

inkomsten in miljoen €

Gemeentefonds	160,9
Doeluitkering	85,3
Overige inkomsten	37,9
Belastingen	33,1
Reserves	15,7
Dividend, aandelen en rente	11,1
Grondexploitatie	6,4
	350,4

uitgaven in miljoen €

Meedoen in Assen	122,6
Werken in Assen	86,7
Bedrijfsvoering	48,5
Vastgoed en Grondbedrijf	36,7
Wonen in Assen	26,8
Aantrekkelijk Assen	17,7
Algemeen financieel beleid	6,5
Samen werken aan Assen	5,6
	351,1

Resultaatbestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2015 zal na inzet van de bestemmingsreserves uitkomen op € 3,39 miljoen nadelig.

Resultaatbestemming	(bedragen * € 1.000)
Saldo van baten en lasten 2015	-4.943
Storting in de reserve jaarovergang 2015-2016	-1.728
Storting deel voordelig resultaat verkoop gemeentelijk vastgoed in een amortisatiereserve	-877
Voorstel verrekening projecten OHW en RSP met bestemmingsreserve	4.162
Resultaat 2015 na resultaatbestemming	-3.386

Vorming reserve jaarovergang 2015-2016

Met uw raad is afgesproken om de niet bestede budgetten eerst te laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. Vervolgens hebben wij geïnventariseerd welke van die budgetten in 2016 beschikbaar moeten blijven. Wij zijn daarbij uitgekomen op een nettobedrag van afgerond € 1,7 miljoen. Over de uitkomsten van de inventarisatie en de aard en omvang van de daarin opgenomen (restant)budgetten hebben wij uw raad per brief op 24 februari 2016 geïnformeerd. Ten laste van het rekeningresultaat 2015 zal voor een bedrag van € 1,7 miljoen de 'reserve jaarovergang 2015-2016' worden gevormd. Dit is conform de afspraken in de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Storting in amortisatiereserve

In augustus 2015 bent u geïnformeerd over de verkoop van het pand aan de Mien Ruysweg 1. Het gebouw dat in gebruik is door de Veiligheidsregio Drenthe en de GGD. Daarin hebben wij onder meer aangegeven dat de belangen van de gebruikers voldoende waren geborgd in de gesloten huurovereenkomsten. Hiervoor zijn enkele bepalingen toegevoegd waarmee op een duurzame wijze rekening is gehouden met de belangen van de gebruikers. Om de als gevolg van de verkoop nadelige exploitatieresultaten te kunnen compenseren dient een amortisatiereserve te worden gevormd om het nadeel gedurende 15 jaar (looptijd van het huurcontract) op te kunnen vangen.

De voeding van deze amortisatiereserve zou gerealiseerd worden door een deel van de verkoopopbrengst af te zonderen. De verkoopopbrengst bedroeg totaal € 2,1 miljoen waarvan een bedrag van € 877.000 benodigd is voor de vorming van de amortisatiereserve. Aangezien de totale verkoopopbrengst onderdeel uitmaakt van het exploitatieresultaat dient de vorming van deze amortisatiereserve plaats te vinden via de resultaatbestemming.

Verrekening bestemmingsreserves

Er zijn zowel in de beginbalans als in de exploitatie correcties doorgevoerd. Waar bijvoorbeeld in het recente verleden het saldo op projecten bij het afsluiten van projecten in de exploitatie tot uiting werden gebracht, is nu tussentijdse verrekening aan de orde. Daarnaast hebben we een aantal voorzieningen moeten omvormen naar bestemmingsreserves. Deze omvorming heeft per saldo geen effect, maar dient wel te verlopen via de resultaatbestemming om daarmee deze mutaties te autoriseren. Daarom wordt uw raad gevraagd akkoord te gaan met de doorgevoerde technische wijzigingen en om van het resultaat € 4,16 miljoen te verrekenen met de betreffende bestemmingsreserves.

Dekking resterend tekort

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is het toen resterende resultaat van € 7,15 miljoen volledig ingezet ter versterking van het gemeentebrede weerstandsvermogen en is dit resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. Dit hebben we onder meer gedaan, omdat de economische crisis diepe sporen heeft nagelaten en forse financiële schade heeft aangericht die we met opeenvolgende bezuinigingsronden moesten opvangen en waarvan de realisatie onverminderd moest worden voortgezet. Indien de situatie zich voor zou doen dat we te maken zouden krijgen met financiële tekorten moesten we kunnen terugvallen op ons weerstandsvermogen en onze algemene reserve. Het resterende tekort over 2015 zal conform de afspraken ten laste worden gebracht van de algemene reserve.

programma's

1. Wonen in Assen
2. Werken in Assen
3. Meedoen in Assen
4. Aantrekkelijk Assen
5. Samen werken aan Assen
6. Bedrijfsvoering
7. Vastgoed en grondbedrijf
8. Algemeen financieel beleid

Wonen in Assen

De woningproductie was nog niet op het gewenste niveau. Het herstel op de woningmarkt werd echter wel zichtbaar door een toename van nieuwe bouwinitiatieven. De gemeentelijke huisvestingstaakstelling voor statushouders is voor 91% gerealiseerd. Het woningmarktonderzoek is opgeleverd. De structuurvisie leveren we niet meer als traditionele structuurvisie op, maar als strategienota.

In de openbare ruimte zijn in het kader van risico-gestuurd beheer groot onderhoud en vervanging in toenemende mate uitgesteld. In het beheer is een groot aantal Meewerkers en SW-medewerkers ingezet. Hierdoor was de beeldkwaliteit gemiddeld iets boven de afgesproken norm; in de wijken en de centra minimaal op kwaliteitsniveau B. De bezuinigingen zijn doorgevoerd, maar konden in de praktijk niet volledig worden gerealiseerd door verplichtingen aan Alescon en Werkplein Drentsche Aa.

Er is een pilot Publiek Vervoer ingevoerd onder de naam Cityline. In de directe schoolomgeving is een aantal kleine fysieke maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Het duurzaamheidscentrum Assen is geopend en werd intensief gebruikt. We boden bewoners de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijke rente geld te lenen voor het aanschaffen van zonnepanelen op hun woning. We hebben voor het 'Nul-op-de-meter'-project in de Lariks een financieringsmodel opgezet dat landelijke aandacht heeft getrokken.

De invoering van containermanagement is succesvol afgerond. Containers voor kunststof verpakkingsafval zijn bij 17.000 huishoudens in de laagbouw in gebruik genomen.

Woningbouw, woonplan en ruimtelijke ordening

We gaan het woonplan in 2015 actualiseren en op grond hiervan maken we nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties. We pakken de stimulering van de woningmarkt op door het Aanvalsplan Wonen uit te voeren en gaan op zoek naar mogelijke aanvullende creatieve maatregelen om de markt verder te stimuleren. Hierbij valt onder andere te denken aan het actiever benaderen van beleggers.

We geven zoveel mogelijk ruimte aan nieuwe initiatieven. Dit doen we door minder (bestemmingsplan)regels, door het versoepelen van regelgeving en door het starten met een pilot flexibele aansluiting aanbod/vraag voor het bedrijventerrein Messchenveld. Tegelijkertijd zetten we in op een goede begeleiding en stimulering van nieuwe initiatieven.

We schaffen de bestaande regeling voor het beheer van monumenten af.

Met behulp van de wijziging van het Besluit Omgevingsrecht ten aanzien van vergunningsvrij bouwen (najaar 2014) geven we mantelzorgers meer ruimte om op hun kavel te (ver)bouwen.

We willen een evenwicht in nieuwbouw tussen inbreidings- en uitbreidingslocaties. Hiervoor willen we bij Kloosterveen II en III starten op de delen die al in het bezit van de gemeente zijn. Ook gaan we meer inzetten op nieuwe stijlen van gebiedsontwikkeling. We streven naar een open planproces met ruimte voor kleine en grote partijen. Het Havenkwartier pakken we op als voorbeeldproject voor gebiedsontwikkeling nieuwe stijl, met een passieve grondpolitiek en een actieve uitnodigingsstrategie.

We blijven het opstellen van bestemmingsplannen eenvoudig en efficiënt inrichten. We gaan onze niet-wettelijke taken op het gebied van ruimtelijke ordening heroverwegen.

Het ingeslagen traject van de actualisatie van de Structuurvisie zal 'lean' worden georganiseerd, waarbij de focus wordt gelegd op een efficiënter proces, gericht op de vereiste onderdelen.

Woningbouw

De woningproductie was niet op het gewenste niveau. Als gevolg van verminderde woningbouwactiviteit in de afgelopen jaren, werden iets meer dan 100 woningen opgeleverd. Het herstel op de woningmarkt werd wel zichtbaar in een toename van nieuwe bouwinitiatieven. We hebben voor bijna 560 woningen een bouwvergunning verleend, waarvan 181 koop- en 378 huurwoningen.

We hebben 30 energiezuinige gemeentelijke sociale huurwoningen in Kloosterveen opgeleverd en succesvol in de verhuur gebracht.

Kloosterveen was volop in ontwikkeling: de eerste woningen werden opgeleverd en er is gestart met de voorbereiding op de verdere ontwikkeling van Kloosterveen.

Om aanbod in het binnenstedelijk gebied te genereren, is onder andere gewerkt aan de voorbereiding van woningbouw op het Veemarkterrein.

Huisvesting statushouders

Ondanks de grote druk op de huursector zijn 124 statushouders in Assen gehuisvest. Daarmee is de gemeentelijke huisvestingstaakstelling voor deze groep voor 91% gerealiseerd en was Assen de op één na beste presterende gemeente in Drenthe. Deze prestatie is te danken aan grote inzet van alle betrokken partijen, waaronder Actium en Vluchtelingenwerk. De taakstelling voor 2016 is opnieuw verhoogd en zal een nog grotere inzet van betrokkenen vragen. Er is daarom gestart met een verkenning naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden voor statushouders.

Woonvisie

Het woningmarktonderzoek is opgeleverd. Op basis van dit onderzoek is gewerkt aan een nieuwe woonvisie. Deze visie is in 2016 vastgesteld.

Vooruitlopend op de cyclus van de nieuwe woningwet en de nieuwe woonvisie hebben woningcorporaties aangegeven hoe ze hun opgave in de sociale woningbouw zien voor de komende jaren.

Monumenten

De gemeentelijke subsidieregeling voor monumentenzorg is in het kader van de bezuinigingen afgeschaft, aangezien er de laatste jaren weinig gebruik van werd gemaakt.

Ruimtelijke Ordening

Het afgelopen jaar zijn circa tien bestemmingsplannen en één beheersverordening vastgesteld. Het betroffen zowel nieuwe ontwikkelingen als actualisaties. Daarnaast zijn ook via omgevingsvergunningen circa 17 afwijkingen van bestemmingsplannen (zogenaamde projectafwijkingbesluiten) gefaciliteerd. Hiermee werd zoveel mogelijk ruimte gegeven aan nieuwe initiatieven.

We zijn in het Messchenveld gestart met een pilot om inrichting en uitgifte van kavels beter te laten aansluiten op de wensen van ondernemers. Voor Kloosterveen II en III zijn we gestart met de voorbereidingen op een nieuw bestemmingsplan. De structuurvisie leveren we niet meer als traditionele structuurvisie op, maar als strategienota. Hierin benoemen we onze fysieke prioriteiten voor de komende jaren.

Openbare ruimte

Het beheer van de openbare ruimte zal in de toekomst meer gericht zijn op risicogestuurd beheer en wordt meer gericht op het 'minder' of 'anders' doen. We verkennen de mogelijkheden van nieuwe vormen van samenwerking, financiële arrangementen en maatschappelijk aanbesteden.

We gaan de beperkte budgetten nog slimmer inzetten, met specifieke aandacht voor de binnenstad. Daarbij is de inzet van inwoners en andere partijen onontbeerlijk; we zoeken naar een balans tussen kostenbesparing en werkaanbod voor Meewerkers.

Groot onderhoud wordt vooral uitgevoerd op het moment dat de veiligheid onder druk komt te staan, kapitaalverlies dreigt of wanneer bij de uitvoering samengewerkt kan worden met andere partijen of projecten (werk met werk maken).

Voor de wat langere termijn wordt onderzocht of kapitaalintensieve onderdelen anders gefinancierd of verzelfstandigd kunnen worden en arbeidsintensieve werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden door Meewerkers. Dit in relatie met de Participatiewet. Meer uitbesteding met SROI behoort ook tot de mogelijkheden.

Het beheer is gericht op een schone, hele en veilige openbare ruimte volgens de vastgestelde beeldkwaliteit.

Risicogestuurd beheer

In de openbare ruimte zijn in het kader van risicogestuurd beheer het groot onderhoud en vervanging in toenemende mate uitgesteld.

Om de veiligheid te waarborgen is het klein onderhoud geïntensiveerd.

Samenwerking

Verschillende vormen van samenwerking zijn geïnitieerd. Zo werd gezocht naar en gesproken met partijen om gezamenlijk het beheer in Assen uit te voeren. Er is op het vlak van rioolbeheer gekeken naar samenwerking met andere gemeenten. Er zijn verschillende bewonersinitiatieven (aan het) ontstaan.

Beeldkwaliteit openbare ruimte versus

Participatiewet

In het beheer is een groot aantal Meewerkers en SW-medewerkers ingezet. Hierdoor was de beeldkwaliteit in de wijken en de centra minimaal op kwaliteitsniveau B en iets boven de afgesproken norm.

Meewerkers en SW-medewerkers worden veelal ingezet voor handmatige werkzaamheden. Juist deze

teitsniveaus. Vanwege bezuinigingen zal de beeldkwaliteit in delen van de stad naar beneden moeten worden bijgesteld. Voor de binnenstad en wijkcentra houden we de huidige beeldkwaliteit B vast en blijven we inzetten op een schone binnenstad. Het kwaliteitsniveau in de woonwijken handhaven we zoveel mogelijk op het huidige niveau B, maar er valt niet aan te ontkomen dat op onderdelen een lager kwaliteitsniveau wordt gehanteerd. Voor bedrijventerreinen, recreatief groot groen en het buitengebied verlagen we het kwaliteitsniveau van B naar C.

Daar waar de verkeersveiligheid en sociale veiligheid het toelaten, gaan we de openbare verlichting beperken door circa 25% van de lichtmasten uit te zetten.

Objecten in de openbare ruimte worden verminderd en bij einde levensduur niet meer vanzelfsprekend vernieuwd of vervangen. We denken hierbij aan speeltoestellen, openbare verlichting, wegmarkering, bebording en straatmeubilair.

werkzaamheden hebben grote invloed op de beleving en de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. De bezuinigingen konden maar deels op deze werkzaamheden worden doorgevoerd. Verdere bezuinigingen of terug gaan in beeldkwaliteit betekent minder handmatige werkzaamheden en daarmee minder werk voor de doelgroepen, waaronder de Meewerkers.

Bezuinigingen

Bezuinigingen zijn doorgevoerd, maar konden in de praktijk niet volledig worden gerealiseerd door verplichtingen aan Alescon en Werkplein Drentsche Aa.

In afwachting van wat de raad aangeeft met betrekking tot de mogelijkheden om versneld de openbare verlichting te verduurzamen, hebben we de openbare verlichting niet beperkt/met 25% uitgezet.

Burgerinitiatieven hebben geleid tot uitbreiding van onder andere speeltoestellen en straatmeubilair. Hierdoor hebben we de doelstelling om hierop te besparen niet gehaald. Bij het plaatsen van nieuwe objecten is in de regel geen geld voor beheer geregeld.

Bereikbaarheid, verkeer en vervoer

Het komende jaar richten we ons nog op het opstellen van de Visie Mobiliteit. Het garanderen van de bereikbaarheid van Assen zal vooral gericht zijn op het in stand houden van de bestaande voorzieningen en het beter benutten hiervan. Door slimme verbindingen te maken met bestaande vervoersvormen (openbaar vervoer en doelgroepenvervoer) kan de bereikbaarheid voor wijken en doelgroepen overeind blijven. Zo willen we de decentralisatie van AWBZ-vervoer innovatief aanbesteden. Slim combineren is de komende jaren belangrijk.

Om de fietsbereikbaarheid te verbeteren, verkennen we de kansen van een fietssnelweg van Assen naar Groningen samen met de provincie Drenthe.

We overwegen onze inzet op gedragsbeïnvloeding van het verkeer te versterken.

Openbaar vervoer

Vanwege het verdwijnen van de meeste stadsbussen is in het najaar een pilot Publiek Vervoer ingevoerd onder de naam Cityline. Dit is een combinatie van doelgroepenvervoer en openbaar vervoer. De pilot is onderdeel van een nieuwe, gezamenlijke aanbesteding Publiek Vervoer voor de provincies Groningen en Drenthe. Omdat het Publiek Vervoer een belangrijk onderdeel is van het nieuwe beleid kon de Visie Mobiliteit in 2015 niet worden afgerond.

Overige thema's

De verkenning naar een fietssnelweg Assen – Groningen is in het najaar gestart. De eerste resultaten worden in 2016 verwacht.

In overleg met scholen, verkeersouders en VVN is in de directe schoolomgeving een aantal kleine fysieke maatregelen getroffen om de veiligheid te verbeteren.

Gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers om minder de auto te gebruiken, was onderdeel van het project Beter Benutten.

Duurzaamheid

In het nieuwe woonplan werken we het thema energiebesparing en decentrale opwekking in relatie tot het wonen uit. We participeren in de discussies over de energietransitie. Dit doen we onder andere in het kader van de Noordelijke Energieagenda (SWITCH).

Op basis van de energiepotentiekaart gaan we de mogelijkheden voor vormen van duurzame energie, zoals windmolens nabij het TT-circuit of langs de A28, verder onderzoeken. We ondersteunen initiatieven voor decentrale opwekking van duurzame energie en spelen daarbij zo nodig een regisserende rol.

We continueren het Duurzaamheidsfonds en zetten dit onder andere in om particuliere initiatieven te ondersteunen. Hiermee willen we een veelvoud aan investeringen in duurzaamheid ontlokken.

We spelen in op kansen bij de omslag naar duurzame energie. De mogelijkheid om woningrenovatie te betalen uit energiebesparingen is een kans die we via uitrol van de pilot 'Nul-op-de-meter' in De Lariks zullen benutten.

We stimuleren onze partners en particulieren om duurzaam te (ver)bouwen. We geven zelf het goede voorbeeld door onze eigen gebouwen te verduurzamen, bijvoorbeeld door zonnepanelen te plaatsen. We verminderen het aantal lichtpunten en vervangen deze door energiezuinige en slimme verlichting.

De inzameling van huishoudelijk afval blijft kostendekkend. Als gevolg van een nieuwe heffing van de rijksoverheid op verbranding van afval moeten wij de afvalstoffenheffing verhogen.

We gaan het scheiden van afvalstromen verder ontwikkelen naar maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025. Dit doen we onder andere door containermanagement, meer afvalscheiding bij hoogbouw, betere nascheiding op het milieupark en een pilot met omgekeerd inzamelen.

Duurzaamheidscentrum Assen

Het duurzaamheidscentrum Assen in het Asserbos is geopend. Het duurzaamheidscentrum wordt intensief gebruikt. Zowel in materialen als in energiegebruik is het gebouw zeer duurzaam. Met stichting Het Drentse Landschap is afgesproken dat het in 2016 de programmering gaat doen. De intentie is om dit te continueren voor tien jaar.

Zonnelening

We boden inwoners de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijke rente geld te lenen voor het aanschaffen van zonnepanelen op hun woning. Hiervoor was een miljoen euro beschikbaar (waarvan 50% van de provincie kwam). Dit bedrag is in enkele maanden tijd bijna geheel benut en er is een groot oppervlak aan panelen bijgeplaatst.

Samenwerking en stimuleren initiatieven

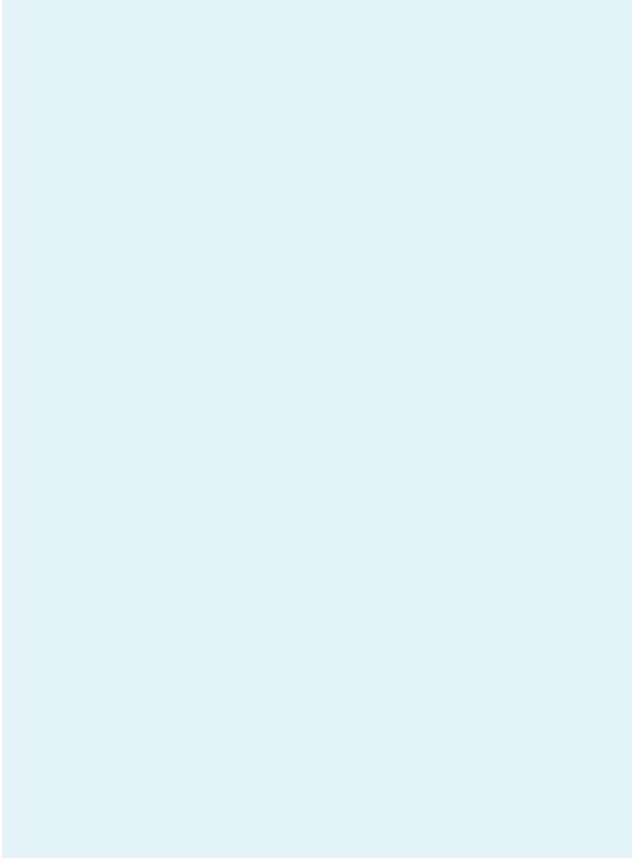
Rondom de energietransitie werken we samen met de provincie aan participatie vanuit de samenleving. De Noordelijke Energieagenda komt traag op gang.

Uit ons project in de Lariks bleek dat renovatie van woningen naar Nul-op-de-meter moeilijk te financieren is. We hebben daarom een financieringsmodel opgezet. Dit heeft landelijke aandacht getrokken. Met de provincie zijn we vergevorderd in gesprek over het instellen van een waarborgfonds. Een grote bank heeft aangegeven in het project te willen stappen. Het model dat we hebben ontwikkeld wordt onderdeel van een city deal met het Rijk.

Het Drents Energieloket, dat we samen met de andere Drentse gemeenten, de provincie en het bedrijfsleven opgezet hebben, draait goed. Door dit loket en de bijbehorende campagnes 'Zon zoekt Drent' en 'Drent zit er warmpjes bij', zijn bewoners gestimuleerd om duurzaam te verbouwen. Wij bleven daarnaast de maatwerkadviezen verstrekken aan particuliere woningeigenaren. Het aspect duurzaamheid is meegenomen in het woningmarktonderzoek en het wordt nadrukkelijk meegenomen in de Woonvisie.

Samen met de provincie hebben wij het project Warmtenet bij WZA, GGZ en Van Boeijen gefaciliteerd. Dit project is in de eindfase beland.

Het Europese subsidieproject IMEA (Integrated Measures for an Energy Efficiency Approach) is afgerond. Binnen dit project hebben we met vier andere regio's/steden en vijf kennisinstellingen samengewerkt aan het verbeteren van het beleid op energiebesparing in woningen. We hebben onder andere gestimuleerd dat burensamenwerking op het gebied van energiebesparing en we hebben geleerd hoe we de

bewoners hierbij kunnen helpen. We hebben samenwerking gezocht met energieadviseurs en uitvoerende aannemers en installateurs. We hebben onderzocht in welke wijken en straten het hoogste relatieve energiegebruik is, waardoor we weten op welke gebieden we onze inspanningen moeten richten.

Vastgoed

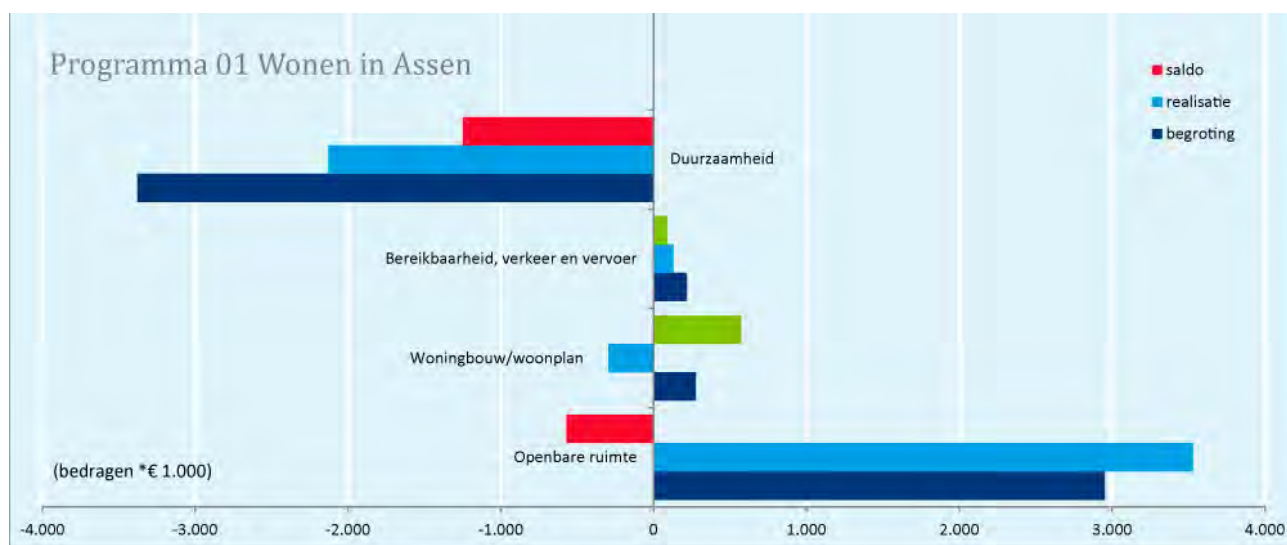
Verschillende gemeentelijke gebouwen zijn verduurzaamd en er is een groot aantal zonnepanelen geplaatst.

Afval

De invoering van containermanagement is succesvol afgerond. Containers voor kunststof verpakkingsafval zijn bij 17.000 huishoudens in de laagbouw in gebruik genomen. De verruimde vrijstelling om gratis afval naar het milieupark te brengen heeft het gewenste effect: er wordt veel meer afval gebracht en dit wordt op het milieupark in diverse stromen gescheiden. Er heeft een pilot omgekeerd inzamelen plaatsgevonden. In 2015 is een voorstel voorbereid om de inzamelfrequentie van gescheiden afvalstromen aan huis te verhogen en die van restafval te verlagen.

wat heeft het gekost

Wonen in Assen (bedragen * € 1.000)				
Beleids thema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Lasten				
Woningbouw/woonplan	1.451	1.451	1.534	-83
Openbare ruimte	11.970	12.345	12.471	-126
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	217	217	6.079	-5.862
Duurzaamheid	5.599	5.887	6.147	-260
Totaal lasten	19.237	19.900	26.231	-6.331
Baten				
Woningbouw/woonplan	1.174	1.174	1.607	433
Openbare ruimte	8.290	8.290	9.355	1.065
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	0	0	5	5
Duurzaamheid	9.263	9.263	8.030	-1.233
Totaal baten	18.727	18.727	18.997	269
Totaal saldo van baten en lasten	-510	-1.172	-7.234	-6.062
totaal mutaties in reserves	1.102	1.102	6.533	5.431
Resultaat	592	-70	-701	-631

Werken in Assen

De Participatiewet is van kracht geworden. Daarvoor zijn de gemeenten Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo gestart met het ontwikkelen van één uitvoeringsorganisatie van deze wet: Werkplein Drentsche Aa. De werkgelegenheid in onze gemeente is gelijk gebleven. Het aantal inwoners dat gebruik heeft gemaakt van een uitkering is licht gestegen. Het aantal mensen dat uit de bijstandsuitkering is uitgestroomd is licht gestegen. Het totaal aantal bijstandsgerechtigden is licht toegenomen. Via Werkpunt! hebben we inwoners begeleid naar de arbeidsmarkt. Met betrekking tot kwetsbare jongeren is er geïnvesteerd in het verbeteren van de aansluiting tussen school en arbeidsmarkt.

We hebben Asser bedrijven en ons sensornetwerk verbonden met regionale, nationale en internationale netwerken. Dit heeft geleid tot nieuwe kennis, mogelijkheden tot samenwerking, innovatie en projecten en contact met potentiële afnemers van hun producten.

We zijn gestart met een verkenning naar de komst van een Factory Outlet Center. Er is een intentieovereenkomst getekend met de initiatiefnemer. We zijn een proces gestart om met stakeholders tot een zorgvuldige afweging te komen.

Binnen het programma FlorijnAs zijn diverse projecten uitgevoerd. De afrit op de A28 voor de TT en het Werklandschap Assen Zuid zijn opgeleverd. Bij de Blauwe As zijn drie fietsbruggen en de Blauwe Klap in gebruik genomen. Er is een definitief ontwerp gemaakt voor het Stationsgebied. Het bestemmingsplan Stadsboulevard Zuid is onherroepelijk geworden.

De prognose voor verkoop van bedrijventerreinen is niet gehaald. We hebben een aantal maatregelen genomen met als doel meer inzicht in de marktvraag te krijgen en gericht acquisitie te doen.

Werkgelegenheid

Bijstandsverlening en –financiering met BUIG-uitkering

Het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft de definitieve BUIG-budgetten voor 2015 op 27 november 2015 bekend gemaakt. Dit budget bedraagt voor Assen € 26,2 miljoen. Vanaf 2015 wordt het BUIG-budget verdeeld volgens een nieuw verdeelmodel. Hiermee kunnen volgens het Rijk de noodzakelijke kosten beter worden geraamd. Zoals bij de behandeling van de begroting 2015 is aangegeven, is de gemeente Assen als gevolg hiervan geconfronteerd met een teruggang van het BUIG-budget van € 2 miljoen (geen 28,2 miljoen maar 26,2 miljoen).

Bijstandsverlening en –financiering met BUIG-uitkering

De BUIG-cliënten ontvangen een uitkering van de gemeente op basis van de Wet Werk en Bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ).

Mede als gevolg van gelijkblijvende werkgelegenheid, zijn er zijn 1.030 inwoners uitgestroomd uit de bijstand (970 inwoners in 2014):

- terug naar school: 66
- gehele uitstroom naar werk < 27 jaar: 64
- gehele uitstroom naar werk > 27 jaar: 314
- naar ondernemerschap: 21
- zak- en kleedgeld uitstroom: 57
- uitstroom overigen: 508

Er hebben 2.056 inwoners gebruik gemaakt van één van de bijstandsuitkeringen uit het BUIG-budget (1.972 inwoners in 2014).

We hebben het doen van parttime werk gestimuleerd. Er is dan wel sprake van een uitkeringsrelatie, maar cliënten zijn wel weer actief op de arbeidsmarkt. Dit vergroot de kans op volledige uitstroom. De gemiddelde uitkeringskosten waren hierdoor lager dan het landelijk gemiddelde.

We hebben te maken gehad met een nadeleffect van de verdeelsleutel voor het BUIG-budget. Mede ten gevolge van onze bezwaren tegen de BUIG 2015 en 2016 heeft het Ministerie van SZW het verdeelmodel voor 2016 aangepast en wordt het verdeelmodel voor 2017 verbeterd.

De lichte verbetering van de landelijke economische situatie heeft nu nog geen direct effect op de werkloosheidscijfers. Het aantal niet werkende werkzoekenden is ten opzichte van de beroepsbevolking gestegen van 14,8% in begin 2015 naar 15,5 % in december 2015. In de arbeidsmarktregio Groningen, waar Assen toe behoort, is dit 14,5 %.

Werkpunt!

Een belangrijke taak die het ondernemersteam heeft, is het stimuleren van bedrijven en organisaties om meer mensen met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Het ondernemers-team begeleidt hierbij zowel de medewerkers van Alescon als Werkpunt! als de klanten van de ISD.

Bij de projecten van de FlorijnAs wordt de zgn. SROI meegenomen als criterium in de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI). Ook worden lokale en regionale bedrijven, voor zover mogelijk binnen de geldende wet- en regelgeving, bij de projecten betrokken.

Zelf geven we het goede voorbeeld door Werkpunt! door te ontwikkelen en bij onze inkopen en aanbestedingen 'Social Return on Investment' (SROI) toe te passen. Wij blijven bij alle uitvoerende werkzaamheden kijken in hoeverre deze geschikt (te maken) zijn voor Werkpunt! Op deze manier verwachten wij in 2015 via Werkpunt! ruim 150 inwoners tijdelijk een dienstverband te geven. Gelet op de eerste signalen van een aantrekkende economie en de tot nu toe opgedane ervaring, verhogen wij onze ambitie voor doorstroming naar werk van 25% naar 30%.

Werkplein Drentsche Aa

In de Kadernota Participatiewet is aangegeven dat wij toe willen naar één uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet. Dit betekent dat onderdelen van Alescon en de ISD hierin zullen opgaan. In het vierde kwartaal van 2015 verwachten wij op basis van uw kaderstelling de plannen zover uitgewerkt te hebben, dat wij u hierover nader kunnen informeren.

Werkpunt!

Als gevolg van de bezuinigingen op het beheer van de openbare ruimte waren er minder werkplekken dan in 2014. 127 Inwoners van Assen hebben een tijdelijk dienstverband gehad. Om de doorstroom naar de arbeidsmarkt te realiseren is intensief samengewerkt met Werkplein Baanzicht en het bedrijfsleven. Resultaat is dat 34 inwoners (27%) zijn doorgestroomd naar een betaalde baan in het bedrijfsleven.

Social Return on Investment (SROI)

Er hebben 40 inwoners van Assen via SROI werkervaring opgedaan op gemeentelijke projecten. Cliënten van de ISD krijgen gedurende de uitvoeringstijd de kans geboden om werkervaring op te doen. Hiermee verbeteren zij hun positie op de arbeidsmarkt.

Werkplein Drentsche Aa

De uitvoering van de Kadernota Participatiewet is gestart. Gemeenten Assen, Aa en Hunze en Tynaarlo troffen voorbereidingen om tot één uitvoeringsorganisatie te komen: Werkplein Drentsche Aa (WPDA). Het bedrijfsplan is uitgewerkt en de drie betrokken gemeenten zijn gestart met de inrichting van de governance (onder andere een GR en prestatieovereenkomst) die in 2016 in besluitvorming gaat.

Vanwege de samenwerking tussen Alescon en het WPDA in oprichting is de methodiek 'Samen aan de Slag' gezamenlijk geïmplementeerd. Hiermee bewerkstelligen we dat alle klantgroepen van de Participatiewet met eenzelfde methodiek worden benaderd. De instroom van alle nieuwe klanten die onder de Participatiewet vallen, zal gaan lopen via de toegang van het WPDA.

Alescon heeft in 2015 de reguliere uitvoering van de WSW gedaan. Het betrof circa 640 plekken. Daarnaast beschikten ze over werkplekken voor inwoners die onder de Participatiewet vallen, zoals werkleertrajecten/proeftuin (circa 37 plekken) en inwoners die zijn aangewezen op nieuw beschut werk (één plek).

Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

De Kadernota Participatiewet stelt dat een sterkere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt belangrijk is voor een krachtige en innovatieve regionale economie en nodig is om jongeren die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt een steun in de rug te bieden. Hiervoor is een goede samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs nodig. Dat gaat verder dan stages en werkervaringsplekken. Wij denken daarbij vooral aan relevante sectoren in de markt (techniek, innovatie, zorg) en aan de herinvoering van bedrijfsgerichte scholen (leerlingwezen, gildes). Het Toekomstplein zal het (ver)bindend instrumentarium worden waarbinnen methodieken als Navigator/Werkschool, Gilde-leren en Werkcarroussel een plek krijgen.

Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

De infrastructuur voor de aanpak van kwetsbare jongeren is verder versterkt door samenwerking tussen de intergemeentelijke sociale dienst, het Drenthe College en het RMC. Deze organisaties werken samen ter voorkoming van schooluitval. Dit doen zij onder andere via het zogenaamde Toekomstloket. Het Toekomstloket is na een pilotfase, in september in de regio van start is gegaan. Het is een schakelpunt, waarin trajecten voor leerlingen worden samengesteld en aangeboden. Er waren 30 jongeren aangemeld bij het Toekomstloket en in totaal 14 leerlingen hebben gebruik gemaakt van arrangementen die ondersteunen op verschillende levensgebieden. Daarnaast hebben 18 professionals het Toekomstloket benaderd voor consultatie of advies.

Navigator is een methodiek die zich specifiek op leerlingen in het speciaal onderwijs richt. Door Navigator kunnen zij duurzaam uitstromen van school naar werk. Er hebben in totaal 162 jongeren gebruik gemaakt van Navigator, waarvan 101 afkomstig waren uit Assen.

Omdat 40% van onze leerlingen buiten Assen voortgezet onderwijs volgt, is een pilot gedraaid met een RMC-medewerker op scholen in Groningen.

Onze regio scoorde als beste van Nederland op het voorkomen van schooluitval met een percentage van 1,25.

Economische ontwikkeling en innovatie

Marketing strategisch economisch beleid

Marketing strategisch economisch beleid

We hebben ingezet op het in de etalage zetten van Assen als aantrekkelijke stad en living lab en plek om innovaties te testen. Met het sensornetwerk hebben we een heel bijzondere en unieke testfaciliteit. We zijn een drietal keren door de Europese Commissie gevraagd deel te nemen aan belangrijke conferenties over mobiliteit en daar hebben we ons sensornetwerk gepresenteerd. Dit heeft ons een aantal contacten opgeleverd met grote bedrijven en regio's waarmee we verkenningen zijn gestart naar samenwerking en uitvoering van onderzoek en/of projecten op ons sensornetwerk. Ook hebben we strategische contacten gelegd met Göteborg en de auto-industrie.

We zijn trekker van de ontwikkeling van een zogenaamde 'city deal' met het Rijk over autonome mobiliteit. In 2016 is Nederland voorzitter van de EU met als thema Urban agenda. De city deals geven invulling aan deze agenda. Het idee achter city deals is dat steden en het Rijk tot een overeenkomst komen om te werken aan oplossingen voor stedelijke vraagstukken. Het Rijk heeft de ambitie uitgesproken om Nederland in Europa en de wereld te positioneren als de testlocatie voor het

onderwerp autonome mobiliteit. Samen met de gemeenten Helmond en Lelystad hebben wij de eerste stappen gezet om te komen tot een afspraak met het Rijk om een preferente positie in te nemen als testlocatie. Resultaat van de inspanningen tot nu toe is dat we bekend zijn bij de ambtenaren met sleutelposities bij het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. En dat we elkaar weten te vinden indien er zich mogelijkheden voordoen voor onderzoek of projecten voor ons sensornetwerk en onze stad.

Regionaal economisch beleid

In NG4-verband (Assen, Groningen, Leeuwarden en Emmen) en in het bijzonder samen met de stad Groningen gaan wij netwerkvorming van innovatieve bedrijven stimuleren en zo nodig faciliteren. Samenwerking met andere overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven moet ervoor zorgen dat de geboden ondersteuning (financieel, kennis) van innoverende bedrijven beter bij de vraag van het bedrijfsleven gaat aansluiten.

Regionaal economisch Beleid

De NG4 heeft mogelijkheden voor ondersteuning vanuit Europese fondsen gekoppeld aan initiatieven en behoeften van het bedrijfsleven en verbonden instellingen in de steden. Namens de NG4 is een projectenverwerper in Brussel aan de slag gegaan. Per stad is een werkplan gemaakt gericht op de kansen voor fondsenwerving en het versterken van lobby en netwerken. Er is een project op het gebied van de koppeling tussen sensortechnologie en mobiliteit bij het EU-programma Horizon 2020 ingediend. We zijn gestart met de ontwikkeling van een project op het gebied van duurzaamheid door gedragsbeïnvloeding. Met dit soort projecten wordt het gebruik van Sensor City als onderzoeks- en testfaciliteit gerealiseerd en wordt innovatie bij bedrijven in Assen en omgeving gestimuleerd en getest.

Intensiveren relatiemanagement bedrijven

De verschuiving van de focus van de fysieke pijler naar de zachte is de kern om de werkgelegenheid in Assen te behouden en waar mogelijk te laten groeien. Het is ook de belangrijkste bron voor het verkrijgen van 'leads' voor de acquisitie. De onderlinge samenhang en afstemming van alle organisatieonderdelen die zich hiermee bezighouden gaan wij verder versterken door het inrichten van een toegang voor alle bedrijven en instellingen: het ondernemersteam.

Intensiveren relatiemanagement bedrijven

Met de inzet van het accountteam is het ondernemerscontact geïntensiveerd. Onze accountmanagers hebben intensief contact met ondernemers en begeleiden hen naar partners met relevante kennis of netwerken. Een voorbeeld hiervan is dat onze accountmanagers zes ondernemers hebben begeleid naar deelname in de Health Hub in Roden. We hebben hiermee deze bedrijven toegang verleend tot nieuwe kennis die kan leiden tot innovatie, partners voor samenwerking om een keten op te bouwen voor afzetten van hun producten en toegang tot nieuwe potentiële afnemers van hun producten.

We hebben ingezet op betere kennis van netwerken en subsidies. Hiermee hebben we een aantal startups verder geholpen. Door de inzet op relatiemanagement met bedrijven zijn meer samenwerkingsverbanden gelegd. Achterliggende gedachte was dat bedrijven bijvoorbeeld samen nieuwe producten ontwikkelen, een keten opbouwen of innovatie in hun bedrijven realiseren. We hebben veel aandacht besteed aan het verwelkomen van nieuwe bedrijven in Assen, zoals Resato en Montad. Door de samenwerking binnen het ondernemersteam (accountmanagers Alescon, Baanzicht, UWV en EZ) hebben we met Burgerhout/Mellink en Grol een nieuw convenant afgesloten dat in totaal

Sensortechnologie, Sensor City en Sensor Circuit

De kenniscampus en Sensor City zijn de twee pijlers waarmee sensortechnologie verder in Assen verankerd kan worden. De bedrijven en kennisinstellingen die zich in HTSM-Noord georganiseerd hebben, ondersteunen en faciliteren wij waar nodig.

Defensie, de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de politie zijn regionale werkgevers. Samenwerking met hen vinden wij belangrijk.

De Human Capital Agenda (HCA) van de Noordelijke Innovatieagenda (NIA) beoogt op noordelijke schaal de aansluiting van bedrijfsleven en onderwijs te verbeteren. Voor opleidingen zoals het HIT, het TT-Institute en het Drenthe College zullen wij contacten met het bedrijfsleven stimuleren en zo nodig faciliteren. Op veiligheidsgebied betreft dit behalve het bedrijfsleven ook de rijksdiensten.

70 leerwerkplekken creëert en 32 werkplekken voor de Wajong-doelgroep.

Sensortechnologie, Sensor City en Sensor Circuit

De invulling van de kenniscampus, zoals we die voor ogen hadden, komt moeilijk van de grond. Een reden is dat een verbindend thema ontbreekt. De Hanzehogeschool heeft in het najaar een verkenning opgestart om de opleiding in Assen te verbreden en te verbinden met het bedrijfsleven. We hebben dit ondersteund door binnen ons netwerk naar bedrijven te zoeken die verbonden kunnen worden aan de opleiding.

Sensor Circuit

Provincie Drenthe, gemeente Assen, Stichting Sensor City en Stichting TT Circuit Assen hebben besloten tot de aanleg van een hoogwaardige digitale glasvezel infrastructuur op en rond het TT circuit. We geven hiermee voor de lange termijn een extra impuls aan de exploitatie van Sensor City en het TT Circuit. Voor deze investering zijn door alle partijen middelen beschikbaar gesteld.

Sensor City

Sensor City Assen BV is opgericht. Deze BV omvat de operationele faciliteit waarin exploitatie & innovatie en beheer & onderhoud zijn ondergebracht. Dit is gedaan om de kwetsbaarheid van Sensor City te verminderen.

Factory Outlet Center (FOC)

Factory Outlet Center (FOC)

We zijn gestart met een verkenning naar de komst van een FOC nabij het TT circuit. Er is een intentieovereenkomst getekend met de initiatiefnemer. We zijn daarna een proces gestart om alle aspecten gerelateerd aan de komst van een FOC in het juiste perspectief te plaatsen en op deze manier met stakeholders tot een zorgvuldige afweging te komen. De basis hiervoor vormt de zogenaamde 'Ladder voor duurzame verstedelijking'. Samen met de provincie en met input van stakeholders hebben we een ladderonderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek bleek dat er ruimte is voor de ontwikkeling van een FOC en dat het 300 fte's aan werk kan opleveren. We hebben vervolgens de raad gevraagd om een uitspraak te doen over het wel of niet doorlopen van de bestemmingsplanprocedure voor het mogelijk maken van een FOC. In het najaar heeft de raad zich uitgebreid geïnformeerd door middel van een tweetal rondetafelbijeenkomsten. Daarin konden voor- en tegenstanders (deskundigen, belanghebbenden, ondernemers, consumenten, bestuurders) hun mening geven en bevraagd worden door raadsleden. Besluitvorming over het verder

doorlopen van de bestemmingsplanprocedure vindt plaats in 2016.

FlorijnAs en bedrijventerreinen

FlorijnAs

De ontwikkeling van de FlorijnAs wordt in de huidige lijn voortgezet. Met het verbeteren van de bereikbaarheid worden de bestaande en nieuwe bedrijventerreinen beter ontsloten. De realisering van de aansluiting op de A28 bij het werklandschap Assen Zuid en de reconstructie van het gebied rond het Stadsbedrijvenpark zijn hiervoor van groot belang. Planning, risico's en kosten worden per project strikt bewaakt en de raad wordt hierover in kwartaalrapportages geïnformeerd.

FlorijnAs

Aan de zuidkant van de stad zijn de afrit op de A28 voor de TT en het Werklandschap Assen Zuid eind mei opgeleverd en feestelijk in gebruik genomen.

In de Blauwe As zijn drie fietsbruggen in gebruik genomen evenals de grote brug in de Industrieweg: de Blauwe Klap. De Weiersbrug is in uitvoering gegaan. De voorbereiding voor de bouw van Sluis 2 (Havenkade) is van start gegaan.

De herinrichting van de parallelwegen langs de Industrieweg was aan het eind van het jaar vrijwel gereed. De reconstructie van het wegvak langs het Veemarkterrein is aanbesteed en in uitvoering gegaan. Voor Stadsboulevard Zuid is het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan een belangrijke mijlpaal. Hiermee wordt de aanleg van onder andere spoortunnel De Maten mogelijk.

Na oplevering van een definitief ontwerp voor het Stationsgebied is de uitvoering van start gegaan met voorbereidende werkzaamheden. De aanleg van de voetgangersbrug over het spoor is de aanzet voor de omvangrijke aanpak in de komende jaren.

We hebben plannen gevormd voor woningbouw op het Veemarkterrein. Diverse randvoorwaarden, zoals het behoud als locatie voor de TT-kermis, zijn meegenomen.

Bij projecten zoals de Revitalisering Stadsbedrijvenpark hebben we voortdurend overleg met betrokkenen gehad, een voorwaarde bij de uitvoering van plannen. In Assen aan de Aa zijn verschillende projecten van start gegaan in samenwerking met onder andere het waterschap.

Programmaopgaven zoals het bereikbaar houden van de stad en de communicatie met bewoners en stakeholders hadden hoge prioriteit. Risicomanagement en een actuele integrale planning waren de basis voor afstemming en aansturing. Door SROI als criterium mee te nemen in de aanbesteding van projecten, hebben mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring opgedaan tijdens de uitvoering van de projecten. Er werd samengewerkt met onderwijsinstellingen en het TechniekPact Assen.

Bedrijventerreinen

Over de programmering hebben we regionale afspraken. Voor Assen betekent dit dat er in totaal 85 hectare bedrijventerrein kan worden ontwikkeld. Van deze 85 hectare is reeds 42,7 hectare als voorraad bouwrijpe

Bedrijventerreinen

Om invulling te geven aan de regionale afspraken dienen we een gemiddelde uitgifte van 4,25 hectare op jaarbasis te halen. In de begroting 2015 werd uitgegaan van een totale kaveluitgifte van 3,3 hectare. Dit

bedrijfskavels aanwezig en met de ontwikkeling van het Werklandschap Assen Zuid (westzijde) van ongeveer 33 hectare, kan worden gesteld dat een groot deel van deze ambitie binnen de huidige projecten kan worden gerealiseerd. De fysieke maatregelen zijn, met uitzondering van Werklandschap Assen Zuid, derhalve zo goed als gerealiseerd en de nadruk zal nu gelegd worden op de zachtere infrastructuur.

Het komende jaar zal de nadruk liggen op het goed op de markt brengen van de kavels onder andere door portfoliomanagement en een sterkere inzet op acquisitie. Voor de Groene Dijk wordt de pionierskorting die in 2014 is ingesteld voortgezet in 2015. Er zal onderzocht worden of binnen de bestaande stedenbouwkundige randvoorwaarden een flexibeler invulling van de kavels kan worden gerealiseerd waardoor beter kan worden ingespeeld op de vraag vanuit de markt.

werd niet behaald.

We zijn terughoudend geweest bij het verhogen van grondprijzen en voorzichtig met het inboeken van de opbrengsten ervan. De uitgifteprijzen in de grondprijzenbrief hebben we niet verhoogd. We hebben tevens besloten om de pionierskorting bij uitgifte van woonwerkkavels van het gebied Groene Dijk te verlengen.

We zijn samen met het Parkmanagement een traject gestart met betrekking tot het bedrijventerrein Mes-schenveld. Doel was om in 2016 een pilot te starten om ons aanbod flexibeler te laten aansluiten bij de actuele marktvraag.

Er is een extern onderzoek uitgevoerd om onze focus in de acquisitie naar zich vestigende bedrijven te verbeteren. Met een enquête is nagegaan in welke mate Assen wordt gezien als een potentiële vestigingslocatie. Met interviews is nagegaan hoe bedrijven de dienstverlening van Assen ervaren en waar verbeteringen mogelijk zijn. Voor het meedenken met bedrijven die zich mogelijk in Assen willen vestigen en Asser bedrijven die uitbreidingsplannen hebben, is meer capaciteit ingezet.

wat heeft het gekost

Werken in Assen (bedragen * € 1.000)				
Beleidsstema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Werkgelegenheid	54.350	55.348	55.742	-394
Economische ontwikkeling en innovatie	1.226	1.530	1.406	125
FlorijnAs	54.752	54.752	29.223	25.529
totaal lasten	110.328	111.631	86.371	25.260
baten				
Werkgelegenheid	28.726	28.725	27.068	-1.657
Economische ontwikkeling en innovatie	0	120	90	-30
FlorijnAs	54.752	54.752	29.223	-25.529
Totaal baten	83.478	83.597	56.381	-27.216
Totaal saldo van baten en lasten	-26.851	-28.033	-29.990	-1.957
mutaties in reserves				
totaal mutaties in reserves	46	210	-276	-486
Resultaat	-26.805	-27.823	-30.266	-2.443

Meedoen in Assen

De nieuwe taken voor Jeugdhulp en Wmo zijn ingepast in de gemeentelijke uitvoering. De meeste aandacht ging daarbij uit naar de organisatorische en meer praktische aspecten. We raken al met al steeds beter ingeregeld, de risico's zijn onder schot, ingewikkelde casussen worden goed opgepakt en de Asser lobby op Beschermd Wonen was succesvol. Naast het inregelen ontstaat langzaam ruimte voor de transformatie-opgaven in het Sociaal Domein. Met de komst van de nieuwe welzijnsorganisatie Vaart Welzijn is het speelveld voor welzijn ingrijpend veranderd. Vaart Welzijn speelt op diverse terreinen een prominente rol en organiseert de buurtteams, die inmiddels een stedelijke dekking hebben gekregen. Via extra opdrachten is Vaart Welzijn verder actief op de lichtere vormen van jeugdhulp en het stimuleren van sport en bewegen. Met een nieuwe overeenkomst voor Mijn Buurt Assen hebben Actium en de gemeente afgesproken voor nog eens vier jaar te werken aan de leefbaarheid van Assen. Andere initiatieven zoals de stichting STILA ondersteunen dit.

De komst van de alles-in-een-school is een logisch vervolg op de Brede School en biedt optimale kansen voor de ontwikkeling van kinderen.

wat willen we bereiken

wat hebben we gedaan en wat is het resultaat

Jeugdzorg

Jeugdhulp

We geven uitvoering aan het beleidskader Jeugdhulp 2015-2016. In de jeugdzorg wordt primair ingezet op preventie en lichte ondersteuning. Daarmee verminderen we de inzet van duurdere en/of specialistische zorg. Zorgvragers krijgen de regie meer in eigen hand en schakelen zoveel mogelijk een eigen netwerk in. Binnen Drenthe is op de jeugdhulp een taakstelling van 20% aan de orde, die vanaf 2018 moet worden bereikt. Door nu te investeren in het versterken van het voorliggend veld, zorgen we dat uiteindelijk minder intensieve zorg hoeft te worden ingezet. De transitiemiddelen voor jeugdhulp bedragen voor 2015 € 24,6 miljoen (inclusief bedrijfsvoering) en zijn toegevoegd aan het budget.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

We versterken de positie van het CJG voor aansturing, preventie en samenwerking met onderwijs en voor-schoolse voorzieningen. Er komt één aansturingsorganisatie voor het CJG ter vervanging van de huidige constructie, zijnde een vrijwillige netwerkconstructie. Aanmeld-, diagnose- en casemanagementtaken worden binnen het CJG georganiseerd.

Jeugdparticipatie

We laten jongeren adviseren over de ontwikkeling van de stad en activiteiten door en voor jongeren organiseren. Hierbij maken we gebruik van de inzet van JongAssen (Beleidsintensivering jongerendenktank JongAssen), ondersteund door het jongerenwerk.

Jeugdhulp

Vorig jaar stond grotendeels in het teken van de transitie jeugdhulp. Dit gebeurde samen met de Drentse gemeenten, de jeugdhulpaanbieders en de overige partners. Het inrichten van de organisatie, rapportage en monitoring, administratie en toegang waren de belangrijkste opgaven. Inmiddels komt er duidelijkheid over de aantallen kinderen in zorg. Ook krijgen we inzicht in hoeverre de contracten met de zorgaanbieders passen bij de vraag naar zorg.

In de inrichting van het 'voorliggend veld', de indicatiestelling, casusregie en afspraken met zorgaanbieders proberen we de intensieve zorg terug te brengen.

De jeugdhulp lijkt vooralsnog binnen de beschikbare middelen uitgevoerd. Dit hangt ook samen met de in jeugdregio gemaakte afspraken met zorgaanbieders (werken met budgetplafonds). De eindafrekening vanuit de jeugdhulpregio over 2015 volgt overigens nog.

Voor nadere informatie verwijzen wij naar de Monitor Sociaal Domein.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

In 2015 is een project gestart om de lichtere vormen van jeugdhulp in Assen door Vaart Welzijn te laten doen. Doel is om zo een betere aansluiting en sturing te krijgen op preventie, samenwerking en versterking van het voorliggend veld. Via een heldere opdracht aan Vaart willen we een betere samenhang krijgen in het aanbod aan jeugdhulp.

Er is een begin gemaakt om de indicatiestelling voor jeugdhulp waarvoor een beschikking nodig is te integreren in de gemeentelijke dienstverlening. Hiermee willen we meer eenduidigheid creëren en zorgen voor een betere aansluiting en samenwerking tussen Jeugdhulp en Wmo, Leerplicht en RMC.

Jeugdparticipatie

We betrekken JongAssen bij beleidsontwikkeling en actuele zaken. Jongeren hebben onderzoek gedaan naar het TT-festival. JongAssen bereidt een nulmeting voor onder jongeren in jeugdhulp over cliëntparticipatie. De opdracht aan Vaart Welzijn maakt scherp wat hun inzet moet opleveren op het gebied van maat-

schappelijke participatie door jongeren.

Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk

Toegang

Inwoners die een steun in de rug nodig hebben, kunnen gebruik maken van een sterk netwerk van vrijwilligers en professionals. Wij kiezen hierbij voor een faciliterende rol. Wij zorgen dat de inwoner met een ondersteuningsvraag binnen twee stappen op de juiste plek is en mag rekenen op een integrale benadering. Vanaf 2015 werken we met één systeem van 'Toegang' met drie poorten: Inwonersplein, buurtteams en voor de jeugd het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Wmo

De Wmo is bedoeld om inwoners met een beperking volwaardig mee te laten doen aan de samenleving. De middelen zijn beperkt en bij aanvragen kijken wij eerst of algemene voorzieningen volstaan. Pas als het echt nodig is, bieden wij (individuele) maatwerkvoorzieningen. Tijdens de transformatiefase wordt onderzocht of maatwerkvoorzieningen kunnen worden omgevormd tot een algemene voorziening, zoals bij hulp bij het huishouden. Dit geldt voor vormen van individuele en groepsbegeleiding (inclusief vervoer), aangepast sporten en bewegen in groepsverband.

Vrijwilligersbeleid

We gaan aan de slag met het beter positioneren en benutten van informele zorg door mantelzorgers en vrijwilligers. Omdat uitvoering van ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk plaatsvindt binnen de

Toegang

Om de nieuwe Wmo-taken en Jeugdhulptaken in te passen in de gemeentelijke uitvoering is in eerste instantie gekozen voor drie afzonderlijke toegangen. Er wordt daarbinnen intensief samengewerkt zodat inwoners met hun vraag snel bij de juiste persoon zijn. In de toegang wordt steeds meer invulling gegeven aan het keukentafelgesprek en de eigen kracht van inwoners.

Wmo-beleid

Het jaar 2015 stond in het teken van het op orde krijgen van de basis. We moesten klanten en aanbieders leren kennen en de nieuwe taken organiseren. Er zijn drie inkooprondes geweest gericht op zorgcontinuïteit, vernieuwing en om keuze in het ondersteuningsaanbod te krijgen en meer kleine aanbieders te contracteren. In het najaar zijn we gestart met de herbeoordelingen voor mensen met overgangsrecht.

We hebben de eerste transformatie gerealiseerd met de omvorming van de lichte huishoudelijke hulp naar de Algemene Voorziening Schoonmaak.

Voor Beschermd wonen zagen we een groot financieel tekort op ons afkomen. Door intensieve en succesvolle lobby én afspraken met de regiogemeenten hebben we het nadeel voor Assen aanzienlijk beperkt. De rijksbijdrage beschermd wonen voor de regio Assen is opgehoogd van € 25 miljoen naar € 33,7 miljoen voor 2015.

Voor nadere informatie over wat we in 2015 hebben aangepakt en wat dat heeft opgeleverd verwijzen wij naar de Monitor Sociaal Domein.

Financiële uitkomst Wmo/beschermd wonen

De realisatie is lager dan vermeld in de najaarsnota 2015. Dit verschil bestaat uit een positief saldo van € 971.000 op de Uitvoering Maatschappelijke ondersteuning en een negatief saldo op Beschermd wonen van € 239.000. Het saldo wordt gestort in de reserve voor het Sociale Domein.

Vrijwilligersbeleid

Vaart Welzijn heeft de opdracht om meer inwoners te activeren om vrijwilligerswerk te doen én om mantelzorgers, vrijwilligers en hun organisaties te ondersteunen.

nieuwe welzijnsorganisatie, is de belangrijkste taak van de gemeente om deze opgave goed te borgen in de opdracht aan deze organisatie. De gemeente behoudt daarnaast een faciliterende en stimulerende taak om deze opgave mogelijk te maken. Er komt een apart voorstel om uiting te geven aan de waardering voor mantelzorgers.

Maatschappelijke opvang

Assen voert als centrumgemeente de taken Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang uit namens acht andere regiogemeenten. De extra gelden hiervoor worden ingezet voor begeleiding, gericht op instellingen van maatschappelijke opvang voor de negen gemeenten in de regio.

In 2015 is gestart met een nieuwe invulling van mantelzorgwaardering. De voorbereiding van de erkenning mantelzorgvriendelijke gemeente is in gang gezet.

Mantelzorgondersteuning is ingebed in de buurtteams.

Maatschappelijke opvang

In de maatschappelijke opvang zijn de volgende ontwikkelingen afgerond:

De jongerenopvang is begin 2015 verhuisd naar de Lottingstraat. Hierdoor kon de sloop aan de Treubstraat beginnen voor de nieuwbouw van RENN 4. De verbouw van de Lottingsstraat is binnen de rijksmiddelen gerealiseerd.

De raad heeft medio 2015 het Verbeterplan maatschappelijke opvang, verslavingszorg en openbare geestelijke gezondheidszorg vastgesteld. Na de zomer zijn wij met de invoering van de verbeteracties gestart.

Eind 2015 hebben wij naar aanleiding van het Verbeterplan werkafspraken gemaakt met de regiogemeenten.

Mijn Buurt Assen

De gemeente blijft onder deze noemer samen met Actium werken aan een verbetering van de sociale en fysieke leefomgeving van Assenaren. Daarbij blijven bestaande instrumenten beschikbaar in de vorm van gebiedsgericht werken en een digitaal podium zoals de wijkwebsite. Ook wordt gezocht naar nieuwe partners om gefaseerd toe te werken naar een kleinere uitvoerende rol van de gemeente en een bredere verantwoordelijkheid als het gaat om leefbaarheid. De gemeente zal in haar rol het accent steeds meer leggen op faciliteren en stimuleren.

De gemeente en Actium gaven met Mijn Buurt Assen een impuls aan leefbaarheid door het steunen van veel bewonersinitiatieven en diverse fysieke en sociale projecten in de wijken. In 2015 ondertekenden gemeente en Actium een hernieuwde intentieovereenkomst voor de komende vier jaar. Actium is gestart met een groot transformatieprogramma in de wijken. De gemeente levert daarbij een bijdrage aan de leefbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte. De samenwerking tussen Vaart Welzijn en Mijn Buurt Assen is goed op gang gekomen.

Wijkgebouwen

Ook hier staan samenwerking en benutten van de eigen kracht van inwoners voorop: meer welzijnsactiviteiten in wijkgebouwen en een kleinere rol van de gemeente in eigendom/exploitatie. Waar mogelijk dragen we het eigendom of de exploitatie van wijkgebouwen aan derden over.

Wijkgebouwen

In twee wijkgebouwen is de exploitatie overgedragen aan derden. Voor de overige wijkgebouwen zijn gesprekken nog gaande.

Stimuleringsregeling

Bestaande welzijnssubsidies worden vervangen door één simpel en toegankelijk instrument voor het stimuleren en faciliteren van welzijn en leefbaarheid. De regeling staat vanaf 2015 open voor alle Assenaren die samen willen werken aan welzijn en leefbaarheid. Daarbij zal de ondersteuning veranderen van puur financieel naar steeds meer een accent op stimuleren en faciliteren van kennis, netwerken en middelen. Uitvoering hiervan vindt zo mogelijk buiten de gemeentelijke organisatie plaats in een omgeving waar de gemeente met partners samenwerkt aan deze opgave.

Stimuleringsregeling

Op 1 juli 2015 is de stichting stimulering leefbaarheid in Assen (STILA) in het leven geroepen. Zij kan door ondersteuning en toekenning van bijdragen uit het stimuleringsfonds inwoners stimuleren en coachen om initiatieven in de wijk of buurt te ontplooiën.

Het bestuur en het bewonerspanel van STILA bestaan uit Assenaren.

Nieuwe welzijnsorganisatie

In 2015 werken we aan een inhoudelijke vernieuwing van het welzijnswerk. Het uitgangspunt is versimpeling en op afstand zetten van de uitvoeringsstructuur. De gemeente wordt opdrachtgever van deze nieuwe externe welzijnsorganisatie.

Nieuwe welzijnsorganisatie

De stichting Vaart Welzijn voert de welzijnstaken voor de gemeente uit en heeft de regie op de buurtteams. Vaart Welzijn is onderdeel van de Tintenwelzijnsgroep. Het contract ging op 1 juli 2015 in.

Opvang vluchtelingen, asielzoekers en statushouders

De gemeente Assen streeft na dat niemand op straat hoeft te slapen.

Opvang vluchtelingen, asielzoekers en statushouders

Samen met het COA hebben wij verder gewerkt aan het Asielzoekerscentrum Scheepersmaat. In het voormalige hoofdkantoor van de NAM kunnen maximaal 1.000 asielzoekers worden opgevangen. In de zomer heeft Assen een bijdrage geleverd aan de opvang van de grote stroom asielzoekers. In de TT Hall zijn 600 vluchtelingen opgevangen. Om niemand op straat te laten slapen is in 2015 het beleid en de uitvoering van de bed-, bad- en broodvoorziening voortgezet.

Meedoenbeleid

We zetten onze Meedoenregeling voort. Begin 2015 wordt het Meedoenbeleid herijkt. Hierbij wordt getoetst op de aansluiting van aanbod en doelgroep op bestaand beleid (schuldhulpverlening, armoede, DOEN!) en op de wijziging van de landelijke regelgeving.

Het nieuwe Meedoenbeleid is vastgesteld. Bestaande vangnetregelingen zijn voortgezet en op onderdelen verbeterd. Door extra inzet op preventie en gedragssturing hebben we armoede meer structureel bestreden.

Sport

We maken inwoners bewust van mogelijkheden om hun gezondheid te bevorderen. Daarin kiezen we een regierol op afstand: uitvoering is aan externe organisaties. Wij zorgen dat het informele circuit van verenigingen en vele vrijwilligers hun 'werk' kunnen doen en zorgen daarnaast voor heldere opdrachten aan verbonden partijen als de GGD en de nieuwe welzijnsorganisatie, opdat deze onze inwoners adequaat bedienen. De tarieven voor het huren van sportaccommodaties worden meer kostendekkend.

Vaart Welzijn zet sport, bewegen en gezondheid in om participatie te bevorderen. Er wordt daarbij samengewerkt met verenigingen, onderwijs, GGD, zorg en Gebiedsgericht Werken (GGW). Voorbeelden zijn drinkwater- en fietscampagnes op scholen en kinderopvang, leefstijlweek voor kinderen met overgewicht, buurtteams verwijzen naar sport. Het aanbod en netwerk van sporten met een plus is in kaart gebracht. Hierdoor is doorverwijzing en samenwerking makkelijker. Bij GGW stimuleren we plannen van bewoners om meer (buiten) te bewegen.

De uitvoering van het vierjarig landelijk programma Gezond in de Stad (GIDS) is gegund aan Tinten Welzijnsgroep. GIDS Assen is in november van start gegaan, het doel is het verkleinen van gezondheidsachterstanden door samenwerking met inwoners en lokale partijen.

Er zijn subsidies verstrekt aan evenementen zoals Assen Runs, Olympia's Tour, MTB evenementen, Jeugdjour, Beachweek en aangepast sporten.

De tarieven voor sportaccommodaties zijn verhoogd na overleg met sportverenigingen.

Schuldhelpverlening

Mensen in (dreigende) financiële problemen worden met een vernieuwde aanpak (meer focus op preventie, eigen kracht, informele ondersteuning) en duurzamer geholpen. We willen komen tot een betere beheersing van de inzet van middelen en schuldhelpverlening.

We gaan de integrale aanpak van schuldhelpverlening doorontwikkelen en de ketensamenwerking optimaliseren. We zetten in op preventie, vroegsignalering en ontwikkelen van recidivebeleid. De raam- en uitvoeringsovereenkomst GKB zetten we om in een prestatieovereenkomst met taakstellend budget.

We geven uitvoering aan het aanvalsplan armoedebestrijding en schuldpreventie: inzet op informele hulp (zelfhulpgroepen en inschakelen van de sociale omgeving), preventiemaatregelen en projecten die financiële belemmeringen op weg naar werk en school wegnemen.

Het preventieprogramma met gastlessen op scholen, budgetcursussen en adviesgesprekken is uitgevoerd. In mei is een project gestart waarbij GKB-kanten die in een traject Budgetbeheer zitten, eerder uitstromen door inzet van vrijwilligers. Het project Jong en Schulden is voortgezet.

Buurtteams spelen een steeds belangrijker rol in de ketensamenwerking.

Het aanvalsplan is uitgevoerd door onder andere subsidierelaties aan te gaan of voort te zetten met stichting Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Onderdelen die nog niet zijn uitgevoerd zijn meegenomen in het armoedebestrijding.

Passend Onderwijs

We stemmen onze nieuwe jeugdzorgtaken goed af met de opdracht van de schoolbesturen om te komen tot Passend Onderwijs. In de regio wordt de afgesproken Ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd uitgewerkt. Versterking van de onderwijszorgstructuur draagt bij om de beoogde bezuiniging op zwaardere jeugdzorg te behalen.

Alles in één scholen

De besturen voor primair onderwijs in Assen werken samen met organisaties voor kinderopvang aan nieuwe concepten voor 'alles-in-eenscholen' of 'educatieve kindcentra'. Wij geven ruimte voor deze ontwikkeling door vernieuwing van de huidige Brede School-aanpak. Bij de IKC-ontwikkeling heeft de gemeente vooral een stimulerende rol en stelt ze randvoorwaarden; de ontwikkeling komt vanuit de organisaties zelf. De middelen die beschikbaar zijn voor de doorontwikkeling van het IKC zijn beperkt. Op het instrument peuterspeelzaalwerk blijven we inzetten.

Onderwijshuisvesting

De raad heeft extra budget beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van gereformeerde basisschool De Parel en voor de nieuwbouw van lokalen voor de openbare en christelijke basisscholen in Kloosterveen.

Verzelfstandiging Plateau Openbaar Onderwijs

We werken aan het verder verzelfstandigen van het openbaar primair onderwijs, met meer vrijheid van handelen en meer gelijkschakeling met het bijzonder onderwijs. Zo creëren we een gelijk speelveld.

Passend Onderwijs

Er is overeenstemming bereikt over de ondersteuningsplannen van het onderwijs tussen de vijf gemeenten in Noord- en Midden-Drenthe en de Samenwerkingsverbanden voor Primair en Voortgezet Onderwijs. Dit gebeurde in de vorm van een op overeenstemming gericht overleg (OOGO). Tegelijkertijd is afstemming bereikt over de afzonderlijke jeugdhulpplannen van de gemeenten.

Alles in één scholen

Onder de naam alles-in-eenscholen is een raadsnotitie opgeleverd en hebben de partners een toekomstbeeld bepaald. Verder zijn wij bezig met de omslag van een regisserende naar een faciliterende en stimulerende rol. Eind 2015 is de opdracht uitgezet om een rekenmodel te ontwikkelen voor het budget voor harmonisatie en de ontwikkeling van alles-in-eenscholen. Op basis hiervan zal in de toekomst de verdeling van de middelen gaan plaatsvinden. Stichting Peuter-speelzaalwerk Assen heeft het peuterspeelzaalwerk in 2015 uitgevoerd conform de meerjaren uitvoeringsovereenkomst.

Onderwijshuisvesting

In 2015 zijn de Aventurijn en de Trampoline gehuisvest in MFA Schakelveld. Hiermee is er niet langer leegstand in dit gebouw. De eerste fase van het Dr. Nassau College Quintus is in gebruik genomen. GBS de Parel in Kloosterveen is gestart met de nieuwbouw. Wij zijn in overleg met de openbare en christelijke basisscholen voor de nieuwbouw van CBS de Kloostertuin en OBS Kloosterveen. De bouw van MFA Assen – Oost is gestart.

Verzelfstandiging Plateau Openbaar Onderwijs

Stichting Plateau openbaar onderwijs Assen functioneert per 1 januari 2016 als zelfstandige organisatie.

Leerplicht

Er is een intensievere samenwerking tussen leerplicht, scholen en ketenpartners om samen een plan te maken voor het begeleiden van jongeren.

De rol van leerplicht is meer ondersteunend en

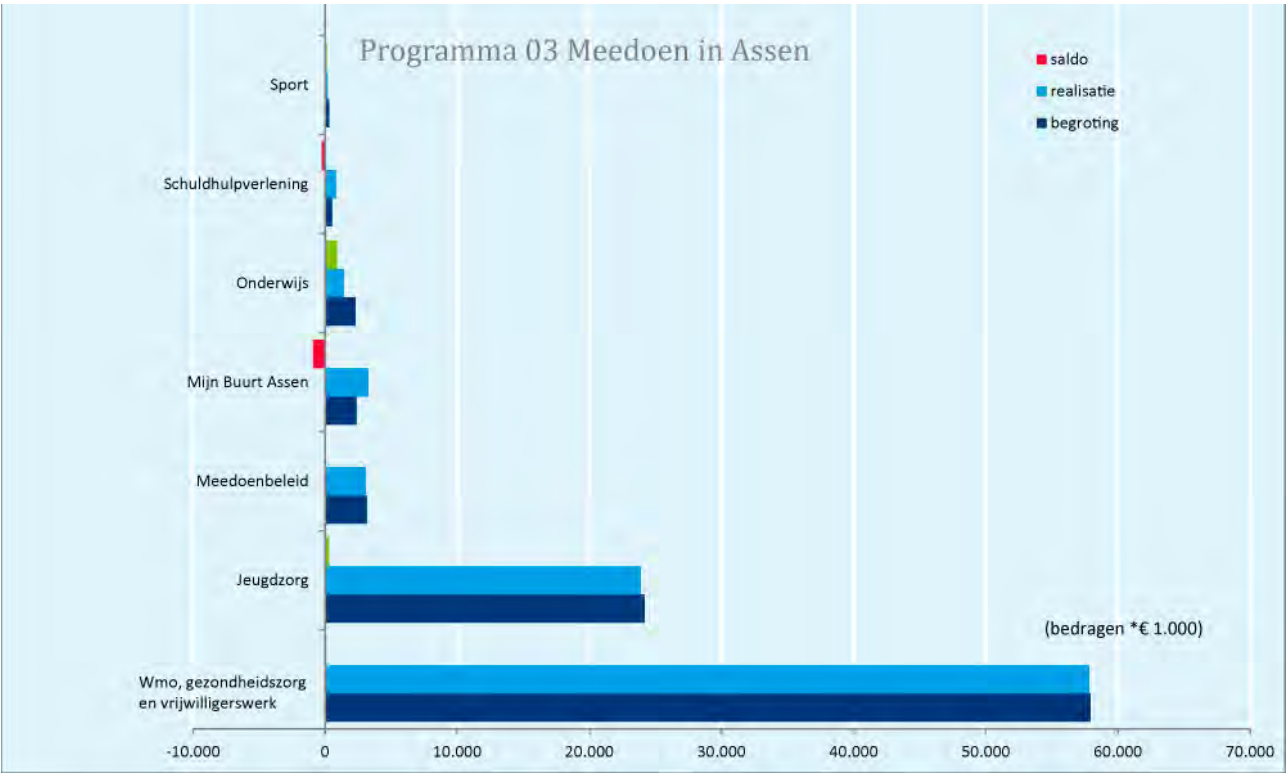
adviserend.

Het basisonderwijs weet leerplicht steeds meer te vinden op het gebied van verzuim, maar ook voor advies.

Ten opzichte van het schooljaar 2013-2014 zijn de meldingen vanuit het basisonderwijs gestegen. Leerplicht pakt zorg en verzuim eerder op. Dit moet uiteindelijk leiden tot een daling van meldingen in het Voortgezet Onderwijs.

wat heeft het gekost

Meedoen in Assen			(bedragen * € 1.000)	
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Jeugdzorg	24.542	24.184	23.704	480
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	53.283	62.499	61.346	1.153
Mijn Buurt Assen	2.423	2.376	3.546	-1.170
Meedoenbeleid	2.453	3.150	3.091	59
Sport	309	309	327	-18
Schuldhelpverlening	511	539	851	-312
Onderwijs	26.855	28.151	28.145	6
Totaal lasten	110.377	121.209	121.011	198
baten				
Jeugdzorg	0	0	78	78
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	4.575	4.575	4.250	-325
Mijn Buurt Assen	150	0	278	278
Meedoenbeleid	0	0	0	0
Sport	0	0	160	160
Schuldhelpverlening	0	0	47	47
Onderwijs	24.477	25.841	26.821	981
Totaal baten	29.202	30.416	31.591	1.175
Totaal saldo van baten en lasten	-81.175	-90.793	-89.377	1.416
totaal mutaties in reserves	243	0	-954	-954
Resultaat	-80.932	-90.793	-90.331	462

Aantrekkelijk Assen

Het valt ons op dat er in toenemende mate sprake is van samenwerking in de stad. Ondernemers, instellingen en inwoners initiëren, werken met ons samen en leveren een grote bijdrage aan dit programma. Het succes van het TT-Festival bijvoorbeeld. De ondernemers hebben een grote rol bij het festival gekregen. Ook op lastiger onderwerpen zijn we in gesprek gebleven met de stad. De gesprekken over het FOC in Assen gaan ook over de toekomst van de binnenstad. De kwaliteit van het straatbeeld is verbeterd, doordat auto's vaker in garages worden geparkeerd dan op straat. Voor de aantrekkelijkheid van de binnenstad hebben wij tussentijds en in overleg met de ondernemers de maximale parkeerduur in een aantal straten aangepast. Inwoners van Marsdijk hebben het burgerinitiatief Marsdijk-Alert ingesteld en de bedrijventerreinen en het centrum zijn het afgelopen jaar gecertificeerd voor het Keurmerk Veilig Ondernemen.

De deelnemers van het cultureel hart hebben een stichting opgezet om activiteiten beter te organiseren en te financieren door fondsenwerving. In 2015 is er al een flink bedrag aan externe financiering binnengehaald. Samen met het ICO en de gebruikers van het Mercuriustheater hebben wij het pand Zuidhaege 2 omgevormd tot een laagdrempelig ontmoetingscentrum voor kunst en cultuur.

wat willen we bereiken

wat hebben we gedaan en wat is het resultaat

Aantrekkelijke Binnenstad

Het behoud van kwaliteit van de binnenstad vraagt bijzondere aandacht. Door op beleid en uitvoering de inzet te combineren willen we de programma-aanpak versterken.

Daarvoor gaan we op zoek naar vernieuwende concepten. We beogen hiermee maatwerk te leveren en aan te sluiten op nieuwe ontwikkelingen in de markt. Dit betekent dat we in 2015 de huidige kaders, zoals bestemmingsplannen en visies, bijstellen.

Hierbij denken we aan het beperken van de detailhandel in aanloopstraten en periferie. Andere mogelijkheden zijn functieverandering stimuleren, venstertijden flexibiliseren en het kernwinkelgebied herijken. Daarnaast zetten wij ook in op arrangementen, beleving en vertier. Dit stimuleren wij door partijen bij elkaar te brengen en verbindingen te leggen.

We werken aan de herinrichting van de Brink. Dit gebied verbindt het Drents Museum en de binnenstad. De nog beschikbare gemeentelijke stedelijke vernieuwingsgelden worden ingezet voor de binnenstad.

In 2015 zijn we verder gegaan om de doelstellingen van de Aantrekkelijke Binnenstad verder uit te werken. Het afgelopen jaar zijn we begonnen met de herinrichting van de Brink. Wij hebben kunnen inspelen op concrete vragen vanuit de markt. Op verzoek hebben we in de aanloopstraten op enkele plekken functieveranderingen mogelijk gemaakt.

Wij hebben ook middelen beschikbaar gesteld aan MKB Binnenstad als een bijdrage voor de activiteiten van de citymanager. Daarnaast hebben wij financiering verstrekt aan de VVV met daarbij de opdracht om onder andere arrangementen te ontwikkelen. Bezoekers en inwoners kunnen nu gebruik maken van arrangementen, waarbij ze kunnen genieten van alles wat Assen te bieden heeft.

De gesprekken over het Factory Outlet Center (FOC) in Assen gaan ook over de toekomst van de binnenstad. Het was dus niet meer dan logisch dat wij de binnenstad intensief hebben betrokken bij het proces rondom FOC. Daarnaast is er een Taskforce opgericht die een plan voor de binnenstad heeft ontwikkeld. De discussie rondom FOC kan betekenen dat kaders of visies bijgesteld moeten worden.

Cultureel Hart

We stimuleren de instellingen in het Cultureel Hart om een verrassend aanbod aan tentoonstellingen, activiteiten en programmering te organiseren. Wij vragen de instellingen om dit samen met de ondernemers te doen. We stellen budget beschikbaar voor bijzondere tentoonstellingen van bijvoorbeeld het Drents Museum die grote aantallen bezoekers zullen trekken. Wij faciliteren het oprichten van een stichting om fondsenwerving voor activiteiten in het Cultureel Hart mogelijk te maken. Door het inzetten van beeldende kunst in de openbare ruimte maken we onze binnenstad speels, attractief en herkenbaar. In 2015 willen we tenminste twee uitingen van kunst in de openbare ruimte realiseren. Prioriteit ligt bij de Brink.

Voor de instellingen van De Nieuwe Kolk maken we ruimte binnen de subsidies voor inhoudelijke samenwerking. Dit zal eerst op projectbasis zijn. Om een solide financiële basis te leggen hebben we naar de gehele exploitatie van De Nieuwe Kolk gekeken en op basis van de ervaringscijfers van de afgelopen jaren een nieuwe exploitatieopzet gemaakt. De raad is over gemaakte keuzes geïnformeerd.

In 2015 is er door de deelnemers van het Cultureel Hart een breed programma neergezet. Het druk bezochte preuvenement is inmiddels de traditionele start van het culturele seizoen met wederom een zeer gevarieerd programma. In 2015 hebben we kunnen genieten van zondagactiviteiten in de Gouverneurstuin en tijdelijke kunstwerken op de Kop van de Vaart en in parkeergarages. In een leegstaand pand in de binnenstad is een pop up galerie gekomen waar kunstenaars tijdelijk hun werk kunnen exposeren en verkopen.

Ook achter de schermen is druk gewerkt om het Cultureel Hart ook de komende jaren sterk te laten kloppen. De partners van het Cultureel Hart hebben een stichting opgezet voor fondsenwerving. Wij nemen daar aan deel door hun een subsidie toe te kennen, zodat zij in staat zijn om hun organisatie te versterken die de fondsen gaat werven. Dat heeft meteen resultaat gehad. De stichting heeft voor ruim € 50.000 aan externe fondsen weten aan te trekken.

De bibliotheek en het theater hebben hun bestuurlijke fusie verder opgepakt. Dit door te werken aan een koepelorganisatie met een totaalconcept voor bele-

ving, ontmoeting, verbinding, ontwikkeling en inspiratie in De Nieuwe Kolk. Het is hun streven om de bestuurlijke fusie per 1 januari 2017 te laten ingaan.

In 2015 is Podium Zuidhaege ontstaan door een samenwerking tussen de gebruikers van het Mercurius-theater en het ICO. Podium Zuidhaege moet een laagdrempelig en herkenbaar ontmoetingscentrum worden voor (amateur)kunst en cultuur.

Het bestuur van het CBK Drenthe heeft in overleg met ons besloten om de werkzaamheden van het CBK per 1 januari 2016 te beëindigen. De aanleiding is de slechte financiële situatie en het gebrek aan (financiële) mogelijkheden om te investeren in een versterking van de organisatie.

Promotie Assen

Het eindbeeld dat wij voor ogen hebben, is in deze bestuursperiode niet haalbaar. Samen met stakeholders in de stad pakken we de kansen op die zich voordoen. Daarbij werken we stap voor stap toe naar het eindbeeld van een professionele citymarketingorganisatie.

We vragen hiervoor een bijdrage van stakeholders. De citymarketingorganisatie heeft onder andere als doel meer bezoekers naar de stad te trekken, de verblijfsduur te verlengen, het aantal hotelovernachtingen te verhogen en de bestedingen per bezoeker te verhogen.

Voor evenementen zetten we ons budget vooral in voor een aantal beeldbepalende evenementen en tentoonstellingen met een uitstraling op regionaal en nationaal niveau. Op deze manier dragen de evenementen bij aan de promotie van Assen.

Het faciliteren van kleinere evenementen willen we neerleggen bij MKB Binnenstad. Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan de organisatie, fondsenwerving, marketing en gezamenlijke inkoop.

TT- Festival

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie van de TT Speed Week kijken we hoe we in 2015 verder gaan. De raad is hierover geïnformeerd.

Het TT-Festival in 2015 was in meerdere opzichten een succes. De inwoners en bezoekers hebben kunnen genieten van een prachtig feest. Wij constateren dat Assen trots is op het festival dat voor en door Assen is georganiseerd. Dat blijkt uit de berichtgeving in de media.

Wij hebben succesvol samengewerkt met de Asser ondernemers en de projectorganisatie, waarbij we allemaal onze verantwoordelijkheid hebben genomen en gebruik hebben gemaakt van elkaars expertise. De projectorganisatie heeft zich gericht op de faciliteiten, een goede basis en een eenduidige communicatie. De kracht van de ondernemers kwam tot uiting in een mooie programmering en aankleding van de stad. Daarmee halen we ruim de (financiële) doelstellingen die in december 2014 gesteld zijn.

Voor promotie van Assen hebben wij in 2015 middelen beschikbaar gesteld voor werkzaamheden van de citymanager om bij te dragen aan reuring in de binnenstad en voor de krant Dit is Assen.

In 2015 hebben wij een breed scala aan evenementen gesubsidieerd. MKB Binnenstad heeft met succes de organisatie van een aantal evenementen in de binnenstad uitgevoerd, waaronder Koningsdag. Wij hebben ook vastgelegd dat het tot het einde van onze bestuursperiode deze evenementen blijft organiseren.

Parkeren

Door samen op te trekken met MKB Binnenstad willen we het parkeren nog beter afstemmen op de wensen en behoeften van bezoekers in Assen. In 2015 is een pilot gestart met een maximaal dagtarief, dat in 2016 geëvalueerd zal worden. Daarnaast gaan we het gebruiksgemak vergroten van het parkeren in de binnenstad. Dit doen we onder andere door een verdere optimalisatie van projectonderdelen binnen Sensor City in het verkeersmanagementsysteem en het doorontwikkelen van de AsserPas als betaalmiddel.

Om het parkeerbedrijf financieel gezond te houden, wordt in 2015 op het Veemarktterrein een vorm van betaald parkeren ingevoerd. Handhaving op parkeren blijft nodig. Hierbij kijken we naar een goedkopere uitvoering.

In januari 2015 hebben wij een aantal parkeermaatregelen ingevoerd. Met deze maatregelen hebben wij het parkeerbedrijf budgettair neutraal gehouden en zijn de parkeergarages beter benut. De kwaliteit van het straatbeeld is verbeterd, doordat auto's vaker in garages worden geparkeerd dan op straat. Voor de aantrekkelijkheid van de binnenstad hebben wij tussentijds en in overleg met de ondernemers de maximale parkeerduur in een aantal straten aangepast.

Vooruitlopend op een uitgebreide evaluatie van het parkeren: uit onderzoeken blijkt dat wij voldoende parkeergelegenheden hebben. Onze kwalitatief hoge garages worden zeer gewaardeerd. De AsserPas wordt steeds vaker gebruikt als betaalmiddel voor parkeren. In 2015 is ons parkeerverwijssysteem als onderdeel van het verkeersmanagementsysteem operationeel geworden.

Zie ook programma Vastgoed en grondbedrijf; onderdeel Vastgoed en Aantrekkelijk Assen.

Veiligheid

Voor een veilige stad is een goede samenwerking met ondernemers, maatschappelijke partners, burgers en politie een voorwaarde. Hierbij valt te denken aan het opzetten van het Keurmerk Veilig Ondernemen, burgerparticipatie via deelname aan Burgernet en het gebruik van sociale media. Criminaliteit ondermijnt de gehele Asser samenleving. Bijzondere aandacht krijgt de aanpak van criminele jongeren in Assen. Daarom zetten wij in op de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit door samen te werken met de politie, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum en andere overheidsdiensten. Wij vinden de bestrijding van mensenhandel een aandachtspunt.

Beleidsintensivering Ketenregisseur mensenhandel

Wij willen de inzet van de Ketenregisseur mensenhandel voortzetten en we streven dit in Noord-Nederlands verband te doen.

In 2015 zijn het centrum en de bedrijventerreinen gecertificeerd voor het Keurmerk Veilig Ondernemen. Voor deze gebieden is nu een gezamenlijke aanpak vastgesteld om de veiligheid in het centrum en op de bedrijventerreinen te verbeteren. De ondernemers pakken dit zelf op en wij doen mee, net als de politie en de Veiligheidsregio Drenthe.

Wij zijn erg blij met de diverse sociale-mediaprojecten die zijn opgezet door ondernemers en burgers om de veiligheid in de omgeving te verbeteren. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van WhatsApp. Het grootste initiatief is genomen door bewoners van Marsdijk, die Marsdijk-Alert hebben opgericht.

Het afgelopen jaar zijn signalen van mensenhandel direct in Noord-Nederlands verband opgepakt en aangepakt. De ketenregisseur speelt in dat proces een centrale rol. We hebben daarmee in Drenthe niet alleen mensenhandel aangepakt, maar ook andere vormen van uitbuiting en georganiseerde criminaliteit.

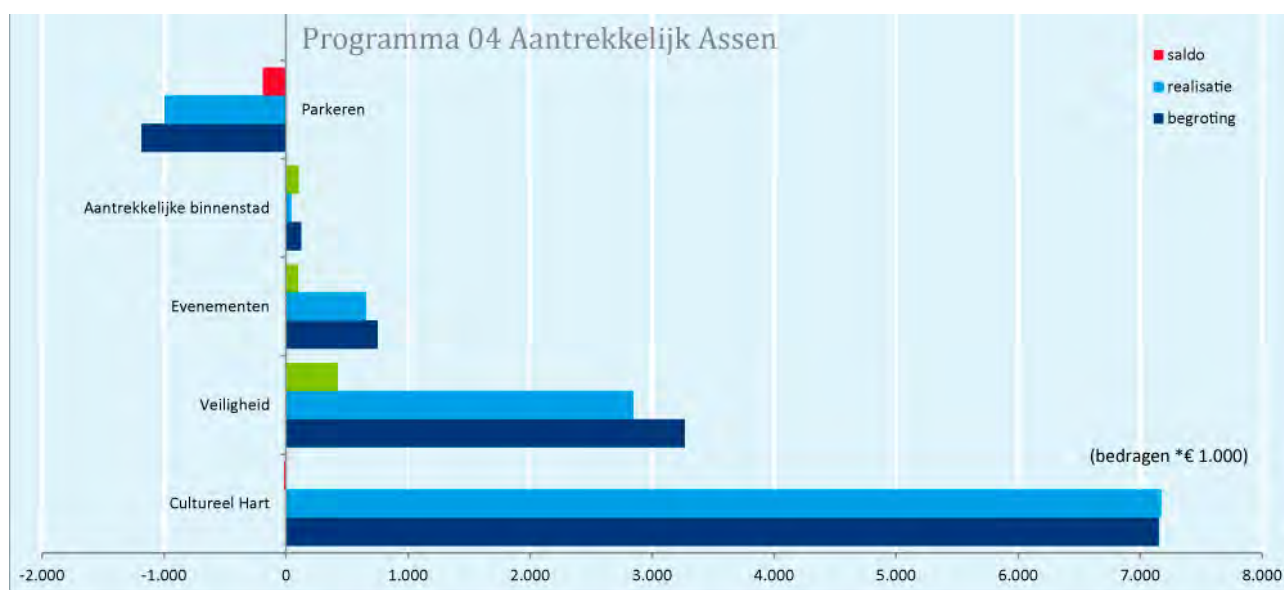
Door een incidenteel voordeel hebben we in 2015 naast de ketenregisseur, een zorgcoördinator aan kunnen stellen. De zorgcoördinator focust zich op de slachtoffers van mensenhandel. De zorgcoördinator werkt samen met zorginstellingen om nazorg te coördineren en nieuwe signalen te verzamelen. Beide functionarissen werken goed samen vanuit het Veiligheidshuis.

Wij grijpen de aanstaande evaluatie van de aanpak mensenhandel aan om er voor te pleiten dat de aanpak een structureel karakter krijgt in Drenthe. Wij zijn erg

tevreden over de eerste resultaten van de zorgcoördinatie en daarom lijkt ons een verlenging van twee jaren voor dit onderdeel voor de hand liggen.

wat heeft het gekost

Aantrekkelijk Assen				(bedragen * € 1.000)
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Aantrekkelijke binnenstad	153	149	113	35
Cultureel Hart	9.406	9.453	9.897	-443
Evenementen	843	993	985	8
Parkeren	516	516	838	-323
Veiligheid	3.286	3.283	3.448	-165
Totaal lasten	14.205	14.394	15.282	-887
baten				
Aantrekkelijke binnenstad	25	25	96	71
Cultureel Hart	0	0	2.421	2.421
Evenementen	244	244	331	87
Parkeren	1.702	1.702	1.834	132
Veiligheid	16	16	601	585
Totaal baten	1.987	1.987	5.283	3.296
Totaal saldo van baten en lasten	-12.217	-12.407	-9.998	2.409
totaal mutaties in reserves	2.301	2.301	307	-1.995
Resultaat	-9.916	-10.106	-9.691	414

Samen werken aan Assen

Inwoners, ondernemers, organisaties en adviesraden worden betrokken bij nieuwe ontwikkelingen en de uitvoering van bestaand beleid. Bij advisering wordt in de gemeente steeds meer de nadruk gelegd op proces, verbinden en regie en minder op inhoudelijke expertise. In de Samenwerking Drentsche Aa zijn zowel de onderdelen Belastingen, als de onderdelen Personeel en Salarisadministratie per 1 november 2015 samengegaan. De feitelijke samenwerking is zo kort geleden gestart, dat het nog niet zinvol is de effecten te meten.

In 2015 is op verschillende manieren gewerkt aan de versterking van de regionale samenwerking tussen Groningen en Assen. Namens de NG4 is in 2015 een projectenverwerper in Brussel aan de slag gegaan. Voor Assen heeft dit geresulteerd in een project op het gebied van de koppeling tussen sensortechnologie en mobiliteit en een project op het gebied van duurzaamheid door gedragsbeïnvloeding.

Er is succesvol gelobbyd voor het behoud van de rechtbank in Assen.

De aandeelhouders van Groningen Airport Eelde, waaronder de gemeente Assen, hebben besloten een strategische verkenning te laten uitvoeren. De resultaten hiervan komen in 2016 beschikbaar.

Door de aanschaf van nieuwe software voor Burgerzaken wordt de digitale dienstverlening plaats-onafhankelijk gemaakt: hierdoor is zelfbediening voor en door de burger mogelijk, 24x7 vanaf elk gewenst apparaat. Dit leidt tot snellere, eenvoudigere en goedkopere dienstverlening. Bovendien kan de aanvrager inzien wat de stand van zaken van

Samenwerking
Drentsche Aa

wat willen we bereiken

wat hebben we gedaan en wat is het resultaat

Bestuur en Organisatie

Bestuur

De actuele ontwikkelingen vragen om een nieuwe stijl van besturen. Als college dragen wij een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te besturen en taken uit te voeren. Centraal hierbij staat het uitgangspunt dat we 'niet zorgen voor maar zorgen dat'. We betrekken inwoners, ondernemers, organisaties en adviesraden actief bij nieuwe ontwikkelingen én bij de uitvoering van bestaand beleid. Hiermee geven we concreet invulling aan de actieve, bereidwillige samenleving.

Bestuur

We betrekken, waar mogelijk, inwoners, ondernemers, organisaties en adviesraden bij de uitvoering van bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen. Zo is er een drietal pilots gestart in het kader van overheids-participatie: 'Ruimte bieden in maatschappelijk vast-goed', 'Andere vormen van beheer openbare ruimte' en 'Koppeling algemeen en doelgroepenvervoer'. Ook in het Sociaal Domein speelt dit een belangrijke rol.

De gemeente krijgt hiermee een andere rol in het proces: zij ondersteunt, denkt mee, brengt partijen bij elkaar en zoekt naar mogelijkheden. Zo vergroten we de onderlinge betrokkenheid van maatschappelijke partijen en/of inwoners bij elkaar en hun leefomgeving, waarbij ze meedenken, meehelpen en mee-organiseren. De gemeente is veel meer faciliterend.

Organisatie

De ambtelijke organisatie moet in staat zijn onze stijl van besturen te faciliteren en te ondersteunen. De organisatie zal steeds meer onderdeel worden van een netwerk of keten van partners om de gemeentelijke taken uit te voeren. Vanuit het adagium 'inhoud bepaalt vorm' kunnen wijzigingen in de bestaande organisatiestructuur aan de orde zijn.

Organisatie

Bij advisering wordt van overheden en de gemeenten in het bijzonder, meer proces, verbinden en regie gevraagd en minder inhoudelijke expertise. Niet het inhoudelijke domein, maar de rol in het proces staat centraal: medewerkers worden breed ingezet op verschillende domeinen.

Dit vraagt andere kwaliteiten van medewerkers dan voorheen. De afgelopen twee jaar is hier reeds op ingezet, dit zal worden gecontinueerd. Nieuwe ontwikkelingen als opgave gestuurd werken en participatie spelen hierin een belangrijke rol.

In de praktijk uit zich dat in een gemeente die veel meer op hoofdlijnen werkt en faciliterend optreedt. Dit leidt tot meer inbreng en initiatief van inwoners en maatschappelijke partners.

Regionale samenwerking

Samenwerking Drentsche Aa

De gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo werken samen op het gebied van bedrijfsvoering. Op verschillende onderdelen wordt de samenwerking verder vormgegeven, te weten inkoop, belastingen, arbo, duurzame inzetbaarheid, personeels- en salarisadministratie, de juridische functie, materieel, ICT, facilitaire

Regionale Samenwerking Drentsche Aa

Het onderdeel Belastingen is per 1 november 2015 samengegaan en gehuisvest in Aa en Hunze. Het onderdeel Personeel en Salaris Administratie (PSA) is eveneens per 1 november samengegaan en gehuisvest in Tynaarlo. De ingangsdata zijn in de tijd opgeschoven, omdat het medezeggenschapstraject meer tijd heeft

zaken, Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en informatiebeveiliging. Uitgangspunt daarbij is dat de samenwerking meerwaarde oplevert als het gaat om Klant, Kosten, Kwetsbaarheid, Kwaliteit en Kennisdeling. Voor de kosten is de ambitie uitgesproken dat er voor de samenwerking op de verschillende bedrijfsvoeringsonderdelen een inderdieneffect van 5% (streefpercentage) moet zijn. Voor de belangrijkste taken waarvoor samenwerking gerealiseerd wordt, wordt een businesscase opgesteld. Per 1 januari 2015 zal het onderdeel belastingen samengaan en gehuisvest worden in het gemeentehuis in Gieten. Begin 2015 worden ook de inkoop en personeels- en salarisadministratie samengevoegd als de meerwaarde daarvan blijkt uit de businesscases van deze onderdelen.

RGA

De samenwerking binnen de Regio Groningen-Assen (RGA) wordt efficiënter ingericht met minder bestuurlijke drukte. De bedoeling is het aantal portefeuillehoudersoverleggen te verminderen. De portefeuillehoudersoverleggen rondom mobiliteit en economie blijven vooralsnog in stand. Er wordt een klein dagelijks bestuur samengesteld met experts vanuit de speerpunten (economie en verkeer en vervoer). De samenwerking met de stad Groningen intensiveren wij verder, ook los van de RGA. Door kennisuitwisseling en het benoemen van gemeenschappelijke thema's zijn wij in staat om een actiegerichte economische agenda op te stellen voor de Regio Groningen-Assen. Op het gebied van verkeer en vervoer is binnen de RGA een uitvoeringsprogramma opgesteld. Alle deelnemende partijen binnen de RGA hebben hier bestuurlijk mee ingestemd.

gevraagd. Voor beide samenwerkingen geldt dat de medewerkers in goed teamverband op de nieuwe locaties werken.

Het organiseren van de randvoorwaarden (implementatie nieuw heffingssysteem voor Belastingen, ingeregelen opdrachtgeverschap, detacheringen) heeft de nodige tijd in beslag genomen. Inmiddels gaat onze inzet uit naar het realiseren van de voordelen van het werken op één locatie met één team, onder meer door processen op elkaar af stemmen.

Over inkoop is besloten dat er geen samenvoeging komt, maar dat de inkoopafdelingen intensief met elkaar samenwerken in netwerkverband. Op de overige onderdelen wordt samengewerkt. De samenwerking op de onderdelen arbo en facilitaire zaken is gestopt, toen onderzoek uitwees dat samenwerking op die gebieden geen voordelen zou opleveren.

De feitelijke samenwerking is zo kort geleden gestart, dat het nog niet zinnig is om te meten wat de effecten zijn. De eerste berichten wijzen wel op positieve effecten.

In de individuele businesscases van zowel belastingen, als PSA is rekening gehouden met aanloopkosten, die niet zijn opgenomen in de begroting. Het gaat om de kosten die nodig waren om de samenvoegingen per 1 november 2015 te realiseren. Deze kosten bestaan uit de kosten van de kwartiermakers en die voor coördinatie en ondersteuning.

Het maatschappelijke effect van samenwerking in de regio op ruimtelijk en economisch gebied: er ligt een groot maatschappelijk belang in de gezamenlijke inzet op de verbetering van de bereikbaarheid, de ruimtelijke kwaliteit en de versterking van de economische structuur. Door samen te werken aan economische kansen wordt een bijdrage geleverd aan het versterken van het economisch klimaat en de werkgelegenheid.

RGA

Een belangrijk speerpunt 'het economische kerngebied verder ontwikkelen' is neergelegd bij de gemeenten Groningen en Assen, die zorgen voor afstemming met de deelnemers in de regio.

In 2015 is op verschillende manieren gewerkt aan de versterking van de regionale samenwerking tussen Groningen en Assen, maar ook met andere overheden en stakeholders.

Een belangrijk instrument om inhoud te geven aan dit economische speerpunt is het Economisch Platform (samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid). Een van de doelstellingen van het platform is het bevorderen van de werkgelegenheid in de regio. In 2015 zijn vanuit het Economisch Platform de thema's 'export naar Duitsland' en 'inclusieve arbeids-

Het continueren van de regionale samenwerking binnen de RGA is in november 2013 door de raad besloten. Alle overige deelnemende overheden hebben ook ingestemd met voortgang van de samenwerking.

markt' op de agenda gezet. Verder is afgelopen jaar gewerkt aan het opstarten van samenwerking tussen financierende partijen met als doel ondernemers beter te faciliteren.

Met het Ondernemerstrefpunt in Groningen (OTP) is gesproken over hoe de bestaande netwerkstructuur van de regio versterkt kan worden op het terrein van de aansluiting onderwijs – bedrijfsleven. Eenzelfde traject is gestart op het thema arbeidsmarkt.

Verder is in 2015 een start gemaakt met de uitvoering van de regeling 'Regionale en Innovatieve Projecten'. Die is gericht op het investeren in projecten die vanuit de samenleving breed gedragen worden, een meerwaarde hebben voor de regio en duidelijk innovatief van karakter zijn.

NG4

De samenwerking binnen de NG4 (vier grote steden binnen SNN) kenmerkt zich door een pragmatische overlegvorm die niet is geïnstitutionaliseerd. Dit willen wij graag zo voortzetten. Op basis van de inhoud treffen de portefeuillehouders elkaar om een gemeenschappelijk standpunt te bepalen. Onze agenda binnen de NG4 is gericht op het verstevigen van de samenwerking, innovatie en strategische positionering richting Europa. Hiervoor ontwikkelen wij een concreet werkprogramma met gerichte acties.

NG4

Zie programma Werken in Assen; onderdeel Regionaal economisch Beleid.

SNN

Bestuurlijke deelname aan het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) willen wij efficiënter gaan vormgeven door binnen de NG4 gezamenlijke standpunten te bepalen. Afvaardiging in de bestuurlijke overleggen kan dan plaatsvinden door één van de vier portefeuillehouders.

SNN

De Taskforce RIS is op initiatief van de Bestuurscommissie Economische Zaken van het SNN in het leven geroepen. Hierin werkten bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden samen. Begin 2015 heeft zij haar opdracht voltooid met de oplevering van de Noordelijke Innovatie Agenda. Voor de uitvoering van deze agenda wordt gewerkt aan de oprichting van de Northern Innovation Board. Het bedrijfsleven neemt hierbij het voortouw, maar daarnaast is ook een rol weggelegd voor de kennisinstellingen en de overheden. Ook de NG4 gaat participeren in de Northern Innovation Board.

Bestuurlijke deelname aan de Taskforce

RIS3 is hiervan een goed voorbeeld. Wij gaan de bestuurlijke deelname en het agenderen van gezamenlijke onderwerpen verder uitwerken binnen de NG4.

EDR

Deelname aan bijeenkomsten van de Eems Dollard Regio (EDR) gaan wij intensiveren om ons netwerk met Duitse steden en ondernemers te vergroten. Vanuit de EDR en de Metropolregion Bremen Oldenburg gaan wij thema's en projecten benoemen die kunnen bijdragen aan verdere versterking van het ondernemersklimaat in Assen.

GAE

Wij gaan gefaseerd op zoek naar partners die onze aandelen van Groningen Airport Eelde (GAE) willen overnemen. Onze bestuurlijke deelname zullen wij beperken tot wat strikt noodzakelijk is vanuit onze rol als aandeelhouder.

Dimpact

Het Dimpactcontract loopt tot minimaal 1 januari 2017 (Dimpact: landelijk samenwerkingsverband van gemeenten voor publieke dienstverlening en bedrijfsvoering).

In 2015 gaan we in Samenwerking Drentsche Aa-verband bekijken of er alternatieven zijn.

EDR

De burgemeester van Assen is toegetreden tot het bestuur van de Eems Dollard Regio.

GAE

De liquiditeitspositie van GAE neemt sneller af dan verwacht. De aandeelhouders (waaronder de gemeente Assen) hebben in 2015 besloten een strategische verkenning uit te voeren. Die behelst het ontwikkelperspectief van de luchthaven op de middellange termijn. De resultaten hiervan komen in 2016 beschikbaar.

Dimpact

Wij hebben het lidmaatschap van Dimpact gecontinueerd.

In de samenwerking Drentsche Aa is een eerste verkenning geweest. In 2015 is besloten zaakgericht te werken, hetgeen de samenwerking verder kan concretiseren.

Rechtbank

In nauwe samenwerking met zes andere steden, waar de rechtbanken eveneens met ontmanteling werden bedreigd, en de regionale stakeholders is succesvol gelobbyd voor het behoud van de rechtbank in Assen.

Dienstverlening (inclusief informatiebeveiliging)

Wij willen één overheidspoort voor de standaard dienstverlening, op basis van een landelijke structuur. De toegang lijkt voor de klanten één organisatorische eenheid, maar is in feite bemenst vanuit diverse onderdelen. Door eenvoudige dienstverlening via het digitale kanaal te laten verlopen, komen er middelen vrij voor maatwerk dicht bij de klant. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is.

Met bestaande middelen willen wij efficiënter gaan werken. Digitalisering en samenwerking vragen om standaardisatie en om sanering van diensten/ proces-

Door de drie transities heeft de gemeente er nieuwe taken bij gekregen op het gebied van de Wmo en Jeugdhulpverlening. Deze taken zijn succesvol geïntegreerd in de gemeentelijke dienstverlening.

Operatie Basisregistratie Personen (BRP)

Eind 2015 is de definitieve opdracht gegeven om nieuwe Burgerzaken-apps (modules) te leveren. Met de nieuwe iBurgerzaken-apps wordt een plaatsonafhankelijke en digitale dienstverlening mogelijk ge-

sen/systemen.

Veel bestaande regels moeten wij aanpassen, afschaffen of vereenvoudigen. Er zal een knip komen in de standaard en niet-standaard processen. Dit maakt standaardisatie mogelijk. Eventuele afwijkende gevallen worden via maatwerk geregeld.

Inwoners, ondernemers, organisaties en adviesraden betrekken wij via co-creatie actief bij nieuwe ontwikkelingen en de uitvoering van bestaand beleid. Hierdoor kunnen we beter aansluiten bij wensen/behoefte en zelfredzaamheid vergroten.

Aan de hand van de door de klant belangrijk gevonden servicenormen meten we de kwaliteit van onze dienstverlening. Wij hechten groot belang aan informatiebeveiliging en privacy. Daarom voeren wij de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) in en maken we een start met de implementatie van BIG op Drentsche Aa-niveau.

Op kwaliteit en integriteit zijn wij aanspreekbaar. We maken werk van het vastleggen, volgen, afhandelen en terugkoppelen van meldingen en klachten. De nieuw ontwikkelde servicenormen zullen een meetinstrument voor de dienstverlening zijn.

maakt: zelfbediening voor en door de burger, 24x7 vanaf elk gewenst apparaat. Het bijhouden en verstrekken van persoonsgegevens wordt sneller, eenvoudiger en goedkoper. Daarnaast neemt de kwaliteit van de data en de beschikbaarheid toe. Voorbeelden zijn onder meer het doen van digitale geboorteaangifte en huwelijksaangifte, digitale aangifte van overlijden door begrafenisondernemers/uitvaartverzorgers. Bovendien kan de aanvrager inzien wat de stand van zaken van zijn aanvraag is.

i-NUP

De door de rijksoverheid beschikbaar gestelde iNUP-gelden (informatievoorziening Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid) zijn in 2015 besteed aan: aansluiten NHR (Nationaal Handels Register); implementatie BGT (Basisregistratie grootschalige Topografie); informatiebeveiliging en uniforme zoekmachine. Voor het sociaal domein aan rapportage, declaratie, rechtmatigheid en contractbeheer.

Servicenormen

Begin 2015 gaf een aantal servicenormen niet de gewenste resultaten. De naar aanleiding hiervan genomen maatregelen hadden als resultaat dat de rest van het jaar een aanzienlijke verbetering is gerealiseerd. Het vinden van een evenwichtige balans tussen voldoende bezetting en onvoorspelbare klantvragen vergt permanent onze aandacht.

In 2015 is de nieuwe servicewijzer ontwikkeld en vastgesteld. Deze nieuwe waarden vormen de kernwaarden van ons 'hostmanship' (mensengerichte dienstverlening, waar de mensen zich goed bij voelen).

wat heeft het gekost

Samen werken aan Assen		(bedragen * € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bestuur	2.923	3.015	3.514	-499
Regionale samenwerking	124	124	180	-56
Dienstverlening	2.222	2.768	1.994	774
Totaal lasten	5.269	5.907	5.688	219
baten				
Bestuur	0	0	11	11
Regionale samenwerking	0	0	0	0
Dienstverlening	1.042	1.042	1.189	147
Totaal baten	1.042	1.042	1.200	158
Totaal saldo van baten en lasten	-4.227	-4.865	-4.487	378
totaal mutaties in reserves	0	0	0	0
Resultaat	-4.227	-4.865	-4.487	378

Bedrijfsvoering

In het kader van overheidsparticipatie en 'niet zorgen voor maar zorgen dat' is in 2015 een start gemaakt met een andere wijze van werken. We zijn meer en anders in gesprek geweest met partijen om ons heen.

In 2015 was sprake van een afname van het aantal vaste medewerkers en inzet van externen. Dit maakt onze organisatie flexibeler.

Het bedrijfsvoeringsresultaat over 2015 bedraagt € 94.000. Dit is een afwijking van 0,23%.

De bedrijfsvoering is breed doorgelicht en de uitkomsten hiervan zijn betrokken bij de bezuinigingsopgaven.

We hebben informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld, een jaarplan informatiebeveiliging gemaakt en uitgevoerd. De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de informatieveiligheid.

We hebben een systematiek vastgesteld om de overhead dynamisch mee te laten bewegen met het primaire proces.

De mogelijkheden van Het Nieuwe Werken worden benut en passen bij onze werkwijze om in wisselende samenstelling te werken aan complexe opgaven.

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

We formuleren drie tot vijf basistalenten voor de Asser medewerkers, passend bij de waardengedreven netwerkorganisatie. Hierbij ontwikkelen we een methode om deze basistalenten meetbaar te maken. We ontwerpen een 'ontwikkelprogramma basistalenten' voor medewerkers. Het concept basistalenten wordt onderdeel van het HR-instrumentarium en krijgt zo nodig een plek in een nieuw te sluiten sociaal akkoord.

We voeren een pilot netwerkorganisatie uit rondom het thema Aantrekkelijke Binnenstad.

In de CAO Gemeenten 2011-2012 is afgesproken dat alle ambtenaren in algemene dienst worden aangesteld en in beginsel niet langer dan 5 jaar dezelfde functie bekleden. Met de waardengedreven netwerkorganisatie als uitgangspunt brengen we een rolatie op gang. In 2015 starten we met de managers.

In meer algemene zin maken we een begin met de doorlichting van de gehele organisatie. Dit doen we aan de hand van de aspecten klant, kosten, kwaliteit, kennis en kwetsbaarheid.

Organisatiebreed versterken we de inzet op continu verbeteren via het reeds bestaande KOERS-programma. Dit geldt ook voor de jaren hierna.

In aanvulling op bestaande beleidsevaluaties voeren we ter voorbereiding op de programmabegroting 2016 een Analyse Gemeentelijke Investerings uit. Hiermee schetsen we een beeld van de effecten en de kosten van lokale en regionale beleidsmaatregelen.

We creëren arbeidsplaatsen voor BBL-ers

Flexibiliteit

Onderdeel van onze strategische personeelsplanning is flexibilisering van de formatie. De huidige verhouding vast/flexibel op basis van de begroting is 90/10. Onze ambitie is om deze verhouding te beïnvloeden richting 50/50 in 2018.

Organisatieontwikkeling

De keus voor 'niet zorgen voor maar zorgen dat' heeft effect op de ontwikkeling van onze organisatie en onze medewerkers. In 2015 is een start gemaakt met deze andere manier van werken. In het kader van overheidsparticipatie zijn we in 2015, meer en anders dan andere jaren, in gesprek geweest met diverse partijen om ons heen. Daarbij hebben we als gemeente een meer faciliterende rol gekozen.

Ontwikkeling van het management is ondersteund door diverse bijeenkomsten. Ontwikkeling van medewerkers is onderdeel van de gesprekscyclus geweest. Iedere medewerker heeft een jaarplan gemaakt. Daarin zijn concrete werkafspraken, persoonlijke ontwikkeling en inzet van talenten benoemd. Het opleidingsbudget is niet goed benut in 2015 door teveel focus op bezuinigingen. We gaan in 2016 meer investeren in gerichte opleidingen.

Ook in 2015 stonden onze drie kernwaarden centraal: klant centraal, respect voor elkaar, waarde toevoegen. We zijn doorgegaan met continu verbeteren en hebben het KOERS-programma voortgezet.

We hebben de gemeentelijke investeringen in de bedrijfsvoering doorgelicht. De uitkomsten hiervan komen terug in de voorjaarsnota 2016.

We hebben vijf BBL-ers geplaatst. Daarmee is de doelstelling behaald.

Flexibiliteit

Flexibiliteit in de organisatie is belangrijk om mee te kunnen bewegen met de veranderende opgaven. In 2015 is het aantal vaste medewerkers verder afgenomen, het aantal tijdelijke contracten en inhuur is toegenomen. Hierdoor zijn personeelskosten hetzelfde als begroot, maar is er minder Fte ingezet en minder projectmatig werk gedaan. Flexibiliteit kost geld omdat externe inhuur vaak duurder is dan vaste formatie. We willen naar een organisatie die opgaven efficiënt, effectief en tegen zo laag mogelijke kosten realiseert. Ook andere ontwikkelingen spelen hierin een rol zoals verdergaande digitalisering, waarvoor in 2015 ook weer een aantal stappen gezet zijn.

Alle medewerkers van het programmabureau van de FlorijnAs zijn in 2015 terug naar de lijn gegaan.

Optimalisatie kostendekkendheid

Waar mogelijk optimaliseren we de kostendekkendheid van leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Optimalisatie kostendekkendheid

De optimalisatie van leges is gerealiseerd. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn getoetst aan de handreiking van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en op basis hiervan is de conclusie dat deze op dit moment realistisch is.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging

Het informatiebeveiligingsbeleid is vastgesteld door het college, er is een jaarplan informatiebeveiliging gemaakt en we zijn gestart met de invoering van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten. De focus lag hierbij op het Sociaal Domein.

Diverse audits zijn uitgevoerd en met positief resultaat afgesloten.

Er is een rekenkamercommissie onderzoek naar informatieveiligheid gedaan. Hierin zijn diverse tekortkomingen geconstateerd en aanbevelingen gedaan. Eind 2015 hebben we een start gemaakt met de opvolging van deze aanbevelingen.

Overhead

We introduceren een dynamische overhead. Dit betekent dat de omvang van de overhead de omvang van het primaire proces volgt.

Overhead

We hebben dynamische overhead geïntroduceerd. Als systematiek is een set afspraken vastgesteld om met de overheadkosten mee te bewegen met het primaire proces. Zo sturen we bijvoorbeeld op maximaal 30% functies in de overhead. U wordt in de reguliere P&C-cyclus hierover geïnformeerd.

Werkpunt!

Voor de doorontwikkeling van Werkpunt! stellen we een bedrijfsplan op. Onderdeel hiervan is de vraag welke juridische vorm Werkpunt! zal krijgen.

Werkpunt!

Het bedrijfsplan Werkpunt! is niet gerealiseerd. In het plan voor de eenheid Uitvoering en in aansluiting op de ontwikkelingen bij Werkplein Drentse Aa en Alescon zal hier in 2016 verder vorm aan worden gegeven.

Bestuursopdrachten

We maken een businesscase toezicht en handhaving met als insteek de vraag 'wat kost het en wat levert het op?'. Besluitvorming hierover vindt ook in 2015 plaats. Realisatie vindt vervolgens in 2016 plaats.

Bestuursopdrachten

De businesscase toezicht en handhaving is een jaar doorgeschoven. Besluitvorming vindt in 2016 plaats.

Bestuursopdrachten parkeren, vastgoed en afval zijn in 2015 afgerond, hier wordt over gerapporteerd in de

We onderzoeken de mogelijkheid om de afvalinzameling te verzelfstandigen. Dit geldt ook voor het parkeerbedrijf. Besluitvorming over al dan niet verzelfstandigen vindt in 2015 plaats. De eventuele daadwerkelijke verzelfstandiging zal dan in 2017 plaatsvinden.

We gaan de gladheidbestrijding anders organiseren, met als doel de kosten van de bedrijfsvoering te verminderen. Dit mag niet ten koste gaan van de veiligheid.

Het Nieuwe Werken

Het stadhuis is gereed voor Het Nieuwe Werken en, met uitzondering van de eenheid Uitvoering, zijn alle medewerkers in het stadhuis gehuisvest. We verkopen of verhuren Buitenzorg.

Overig

We komen met een voorstel tot aanvulling van het huidige frictiebudget. Door efficiënter te werken leveren we dezelfde kwaliteit dienstverlening tegen minder kosten. Dit geldt ook voor de jaren hierna.

voorjaarsnota 2016.

We hebben onderzoek gedaan naar een andere wijze van gladheidsbestrijding. Uit dit onderzoek is gebleken dat gladheidsbestrijding al optimaal georganiseerd is en er geen extra bezuinigingen te realiseren zijn.

Het Nieuwe Werken

Het stadhuis is sinds 2015 geschikt voor Het Nieuwe Werken (HNW). Het gebouw is aangepast, de ICT-infrastructuur vernieuwd, tijd- en plaatsonafhankelijk werken is mogelijk. Het nieuwe concept bevalt goed. De mogelijkheden worden benut en passen bij onze werkwijze om in wisselende samenstelling te werken aan complexe opgaven. HNW en met name het onderdeel 'gedrag' vraagt continu aandacht. Bijvoorbeeld bewustwording op het gebied van privacy en informatieveiligheid.

Alle medewerkers zijn in 2015 in het stadhuis gehuisvest, met uitzondering van de eenheid Uitvoering. Medewerkers van de eenheid Uitvoering zijn in 2015 van de Werf naar Buitenzorg verhuisd, omdat de Werf sterk verouderd was en niet meer geschikt als werkomgeving. In 2015 is een deel van het stadhuis verhuurd aan Catawiki. Het besluit is genomen om Werkplein Drentsche Aa in 2016 te huisvesten in het stadhuis.

Overig

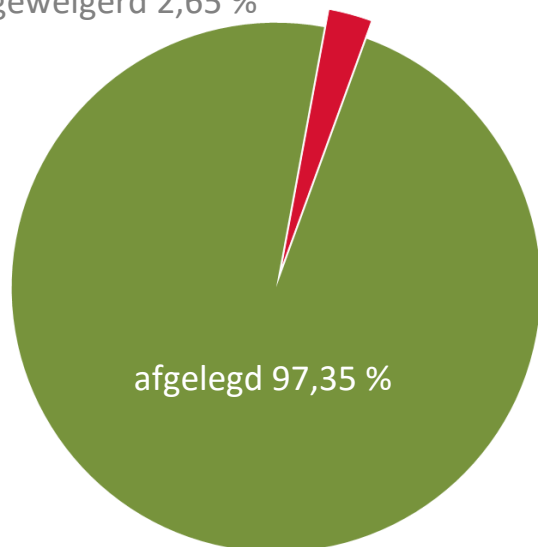
De bedrijfsvoering is doorgelicht met behulp van benchmarks. Deze uitkomsten zijn betrokken bij de bezuinigingsvoorstellen voor de komende jaren.

Ambtseed of belofte

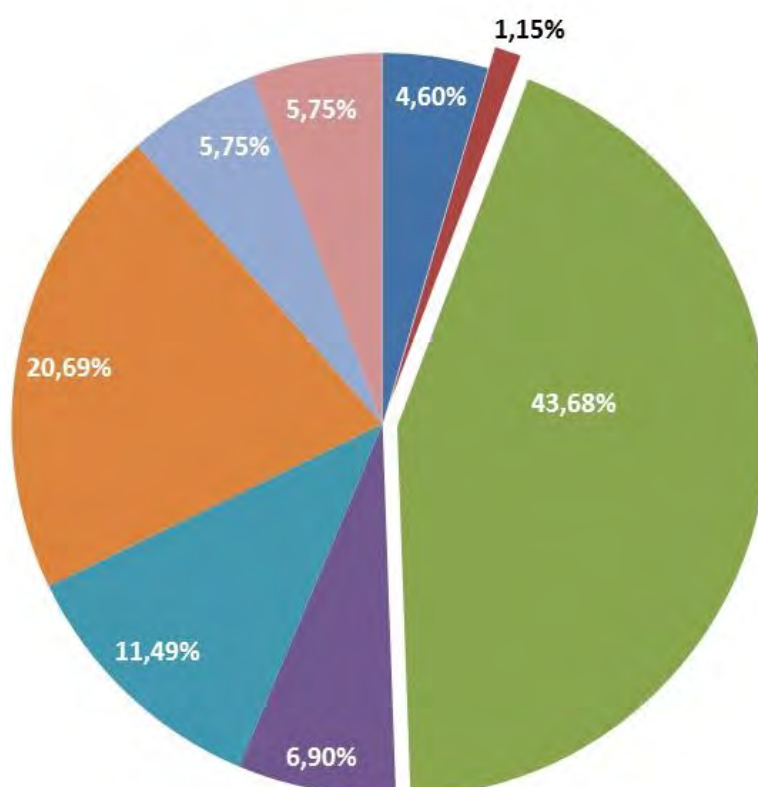
Alle medewerkers die dit op grond van de ambtenarenwet verplicht zijn hebben de ambtseed/belofte afgelegd, nieuwe medewerkers worden hier ook consequent in meegenomen. Bij het afleggen van de ambtseed/belofte geven ambtenaren aan zich als goed ambtenaar te gedragen en zich te houden aan de gedragscode zoals die binnen onze organisatie is vastgesteld.

Verhouding afgelegde ambtseed of belofte sinds invoering ambtseed

geweigerd 2,65 %

Verdeling
nevenfuncties
(87 totaal)

In het jaar 2015 is door twaalf nieuwe medewerkers de ambtseed/belofte afgelegd. Aangezien het afleggen van de eed/belofte voor nieuwe medewerkers verplicht is, heeft geen enkele medewerker dit in 2015 geweigerd.

Integriteitsverklaring voor externen

De gedragscode van de gemeente Assen is ook van toepassing op ingehuurd personeel. Daartoe is een integriteitsverklaring opgesteld voor niet-ambtelijk personeel die door alle ingehuurde medewerkers wordt getekend vóórdat zij hun werkzaamheden voor de gemeente Assen beginnen. In 2015 zijn 40 integriteitsverklaringen afgelegd door nieuwe, niet ambtelijk aangestelde, medewerkers.

Aandacht voor integriteit

Integriteit is een onderwerp dat levend gehouden moet worden. Daarom is hier regelmatig aandacht voor tijdens de maandelijkse algemene voorlichtingsbijeenkomst voor alle personeel, maar ook tijdens managementochtenden komt dit onderwerp regelmatig aan bod.

Nevenfuncties (87 totaal)

Voordat medewerkers een nevenfunctie gaan uitoefenen vragen ze daarvoor toestemming, waarbij wordt getoetst of de nevenfunctie (de schijn van) belangenverstrengeling kan opleveren met de functie die de medewerker binnen de gemeente Assen bekleedt. In totaal zijn 87 nevenfuncties gemeld, de verdeling hiervan over de organisatie is als volgt:

Plichtsverzuim

Wanneer in individuele gevallen geconstateerd wordt dat medewerkers zich niet integer gedragen, volgt zorgvuldig onderzoek naar de toedracht van eventueel plichtsverzuim en worden, waar nodig, disciplinaire maatregelen opgelegd.

Informatiebeveiliging

Verder wordt informatiebeveiliging in relatie tot de aangescherpte privacywetgeving steeds meer een issue. In 2016 zal binnen de gemeente Assen beleid worden ontwikkeld dat ziet op de integriteitsaspecten bij het gebruik van systemen die privacygevoelige informatie bevatten.

wat heeft het gekost

Bedrijfsvoering		(bedragen * € 1.000)		
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Bedrijfsvoering	51.876	52.269	47.921	4.347
Totaal lasten	51.876	52.269	47.921	4.347
baten				
Bedrijfsvoering	11.520	11.513	7.616	-3.898
Totaal baten	11.520	11.513	7.616	-3.898
Totaal saldo van baten en lasten	-40.356	-40.756	-40.306	450
totaal mutaties in reserves	63	63	-481	-543
Resultaat	-40.293	-40.693	-40.786	-94

Vastgoed en Grondbedrijf

Er is een goede start gemaakt met de vermindering van de vastgoedportefeuille. Het gebouw van de VRD/GGD/ Brandweer is verkocht en meerdere gebouwen en herontwikkelingslocaties zijn in verkoop genomen.

De sociale huurwoningen, het duurzaamheidscentrum Assen en het Dr. Nassau College, locatie Quintus zijn door de oplevering toegevoegd aan de vastgoedportefeuille.

Beheer- en exploitatievormen van wijkgebouwen zijn verder vormgegeven. Solitaire onderwijsgebouwen zijn in juridisch eigendom overgedragen aan de schoolbesturen. Met de kinderopvangorganisaties zijn nieuwe huurafspraken gemaakt om ze in het kader van het Integraal Onderwijs-huisvestingsplan in of bij de scholen te blijven huisvesten.

Er is een meerjarig onderhoudscontract voor De Nieuwe Kolk afgesloten.

Het faciliterend grondbeleid is nadrukkelijk toegepast. Voorbeelden zijn: de prijsvraag ontwikkellocatie Mercurius, het grondbeleid bij het initiatief voor een Factory Outlet Center en de ontwikkelvisie voor Kloosterveen.

De grondexploitaties van Marsdijk 2, tussengebied Kloosterveen, Schepersmaat 2, Weiersstraat, Kloosterveen I, Kloosterhout 2 en Kloosterstede 2 zijn afgesloten.

Vastgoed

Wij zetten in op het verkleinen van de vastgoedportefeuille om kosten te besparen. Om dit te bereiken is een meerjarenstrategie noodzakelijk. Afstoten van vastgoed is afhankelijk van inhoudelijke keuzes en de markt. Om het afstoten mogelijk te maken zullen incidentele opbrengsten ingezet worden voor incidentele afwaarderingen op het vastgoed met niet marktconforme boekwaarden. De structurele opbrengsten en besparingen komen ten gunste van de algemene middelen.

In 2014 heeft een nieuwe inspectie van het vastgoed plaatsgevonden. Op basis hiervan en vanwege de noodzaak om de lasten te verlagen, zetten we de komende jaren in op een gedifferentieerd onderhoud van (en binnen) de gebouwen, waarbij soberheid en doelmatigheid de basis is.

De representatieve publieke gebouwen krijgen daarbij specifieke aandacht. Bij een beeldbepalend pand als De Nieuwe Kolk past een hoger kwaliteitsniveau dan bij een parkeergarage. Het kwaliteitsniveau van strategische panden van het grondbedrijf is van minder belang dan de kwaliteit van het maatschappelijke vastgoed met een publieksfunctie.

Het beheer zal in de toekomst meer gericht zijn op risicogestuurd onderhoud. In bepaalde gevallen wordt groot onderhoud uitgevoerd op het moment dat er kapitaalverlies dreigt of de veiligheid niet meer is gewaarborgd. Dat kan in bepaalde gevallen betekenen dat het vastgoed er niet altijd optimaal uitziet, maar dat onderhoud nog niet strikt noodzakelijk is. Door te differentiëren en waar mogelijk de onderhoudscyclus te verlengen, kan de bijdrage aan de onderhoudsvoorziening vanaf 2015 structureel worden verlaagd.

De verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen wordt verder voortgezet door in geval van vervangingsinvesteringen beschikbare onderhoudsmiddelen slim in te zetten.

Er heeft een verdere verdiepingsslag op het gebied van kosten en baten gemeentelijk vastgoed plaatsgevonden. Deze heeft ons richting gegeven en het heeft geleid tot de ontwikkeling van een spelregelkader vastgoed. Hierin wordt opgenomen hoe we met gemeentelijk vastgoed omgaan en op welke wijze we hierover willen rapporteren.

Er kon hierdoor een eerste aanzet worden gedaan voor de verkleining van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Een aantal panden is verkocht of in verkoop genomen:

- het gebouw van de VRD/GGD/Brandweer is verkocht en overgedragen;
- de voormalige brandweerkazerne aan de Fabriciusstraat is verkocht;
- de gebouwen Veningerschool en Mercurius-theater zijn verkocht door middel van een prijsvraag voor herontwikkeling op deze locatie;
- een aantal panden, zoals de Steiger, de Boerderij, Brink 40 en de Kroezehof, is in verkoop genomen.

Met het sluiten van de kantoren op De Werf is de betreffende boekwaarde afgeboekt.

Er is een aantal projecten opgeleverd, zoals de sociale huurwoningen in Kloosterveen, het duurzaamheidscentrum Assen en het Dr. Nassau College, locatie Quintus.

Het onderhoud van vastgoed is gedifferentieerd in onderhoudscategorieën. Kosten van het cyclisch onderhoud zijn structureel verlaagd. De komende jaren monitoren we of door deze keuze de kosten voor herstel-, service- en contractonderhoud hoger uitvallen.

Bij het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen is uitgangspunt dat de terugverdiendtijd korter is dan 20 jaar. We hebben sporthal Marsdijk en sporthal Peelo verduurzaamd. De verduurzaming van het Markehuus was in 2015 in voorbereiding.

Voor het gebouw aan de Brunelstraat is de pilot 'Samenwerking door verbinding onder één dak' opgestart. Diverse maatschappelijke organisaties zijn hierin ondergebracht.

Vastgoed en programma Meedoen

De gebouwen die een relatie hebben met DOEN! zijn de zorg- en welzijnsgebouwen, de onderwijsgebouwen en de sportaccommodaties.

De ingezette lijn binnen DOEN! zal deze collegeperiode worden voortgezet en uitgevoerd. Voor de wijkgebouwen (soms onderdeel van een multifunctionele accommodatie) betekent dit een grotere verantwoordelijkheid voor de wijkbewoners. Voor het vastgoed is per wijk gekeken wat de mogelijkheden zijn. Maatwerk is hierbij gewenst. De beheer- en exploitatievorm is bekeken en wordt voorzien van een financiële taakstelling. Solitaire wijkgebouwen stoten we waar mogelijk af of voorzien we van een andere beheervorm.

De komende periode onderzoeken we in hoeverre en onder welke voorwaarden de verenigingen de accommodaties kunnen onderhouden en beheren. Dit kan besparingen voor de gemeente en mogelijk ook voor de verenigingen opleveren, zonder dat dit op lange termijn tot hogere investeringen leidt.

Met de kwaliteitsimpuls voor onderwijs is de afgelopen tien jaar veel geïnvesteerd in nieuwbouw voor scholen. Met het oog op de toekomst is inmiddels een start gemaakt met de voorbereiding van een nieuwe visie, het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. In dit plan zijn afspraken gemaakt over de huisvesting en het vastgoed van onderwijs. Deze afspraken vragen op diverse onderdelen om nadere uitwerking de komende periode.

Vastgoed en Aantrekkelijk Assen

De gebouwen die een relatie hebben met het programma Aantrekkelijk zijn de parkeergarages en kunst- en cultuurgebouwen.

De afgelopen jaren signaleren we een verslechtering van de exploitatie binnen het totaal van betaald parkeren (straat en garages), onder andere als gevolg van de recessie en maatschappelijke ontwikkelingen. Om het parkeerbedrijf in de toekomst financieel op orde te krijgen en te houden zullen diverse maatregelen genomen moeten worden. Tevens zullen wij onderzoeken of een verzelfstandiging kan bijdragen aan een verbeterde exploitatie van het parkeerbedrijf.

Voor De Nieuwe Kolk zullen we gezamenlijk met de gebruikers komen tot een integraal onderhoudscontract voor eigenaren en gebruikers. Verwacht wordt dat dit operationele voordelen oplevert, maar ook financieel voordeliger zal zijn.

Vastgoed en het programma Meedoen

Alle zorg- en welzijnsgebouwen zijn onder de loep genomen. Hierbij is gekeken welke werkzaamheden door derden kunnen worden opgepakt. Dit heeft geleid tot de volgende wijzigingen:

- De Dissel blijft tot augustus 2016 in gebruik als wijkgebouw;
- Het Markehuus is per 1 januari 2015 overgegaan naar een exploitant;
- De Schulp, nu 'Huis van de Buurt' is overgegaan naar een stichting;
- van de solitaire wijkgebouwen zijn De Steiger en De Boerderij in verkoop genomen.

De solitaire onderwijsgebouwen voor het basisonderwijs zijn in juridisch eigendom overgedragen aan de schoolbesturen. Het cyclisch onderhoud en kleine investeringen worden hierdoor door de scholen zelf uitgevoerd.

Er zijn conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs nieuwe huurafspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties, zodat deze nabij scholen gehuisvest blijven.

Vastgoed en Aantrekkelijk Assen

Er zijn wijzigingen geweest in het parkeerbeleid. Er zijn veel meer abonnementen voor parkeergarages verkocht en het dagtarief hiervan is gewijzigd in € 6. De parkeergarages waren hierdoor beter bezet. Alleen het meest noodzakelijke onderhoud is uitgevoerd. Er is een positief exploitatieresultaat op de parkeergarages ontstaan.

Zie ook programma Aantrekkelijk Assen; onderdeel Parkeren.

Gezamenlijk met de gebruikers van De Nieuwe Kolk is een meerjarig onderhoudscontract aangegaan.

Er is een overeenkomst gesloten met de gebruikers en bewoners van De Nieuwe Kolk over de financiële afwikkeling in de vereniging van eigenaren.

Vastgoed en Samen Werken

De gebouwen die een relatie hebben met het programma Samen Werken zijn onder andere de gemeentelijke bedrijfsgebouwen, stads- en wijkbeheer en veiligheid (VRD/brandweer/GGD).

De samenwerking met andere organisaties, bijvoorbeeld op het gebied van belastingen, inkoop en materieel, kan gevolgen hebben voor de invulling van de gemeentegebouwen. We denken hierbij aan het afstoten van panden zoals aan de Noordersingel (voormalig vrouwenhuis) en de locatie Buitenzorg. Met de verzelfstandiging van de brandweer onderzoeken wij of het nieuwe pand bij de Groene Dijk in eigendom van de gemeente moet blijven of dat andere partijen dit bezit over kunnen nemen.

Vastgoed en Samen Werken

Het gebouw van de VRD/GGD/Brandweer is verkocht en overgedragen. Hiermee zijn de kapitaallasten afgeboekt en zijn er voor de gemeente enkel kosten voor gebruikersonderhoud van het gedeelte dat gehuurd wordt door de brandweer.

Het voormalig vrouwenhuis is verhuurd aan de welzijnsorganisatie Tinten.

De locatie Buitenzorg is in gebruik genomen voor de huisvesting van medewerkers van de eenheid Uitvoering. Hierdoor zijn de kantoren van De Werf vrijgekomen. Afhankelijk van de ontwikkelingen van de huisvesting in het stadhuis staan de kantoren van de Werf op de nominatie om te worden afgestoten.

Grondbedrijf

Grondbeleid: een passieve grondpolitiek en een actieve uitnodigingsstrategie

In het collegeprogramma 2014-2018 is afscheid genomen van het automatisme om als gemeente zelf te ontwikkelen en te realiseren (actief grondbeleid). Dit zorgt enerzijds voor een beperkter investeringsniveau en een kleiner risicoprofiel. Anderzijds is er minder zeggenschap en is de sturing in de programmering en gronduitgifte minder direct. Dit vraagt om extra inzet voor het verhalen van gemeentelijke kosten (bedrijfsvoeringskosten en aanleg infrastructuur) op derden/projectontwikkelaars.

Het is wenselijk om in de begroting en het meerjarenperspectief van het grondbedrijf uit te gaan van een behoudender gronduitgiftescenario. Zowel bij het programma Wonen als bij het programma Werken liep de gronduitgifte de afgelopen jaren achter bij de prognoses en grondexploitaties. De naar beneden aangepaste programmering is hier een direct uitvloeisel van. De in de regio afgesproken groei-ambitie blijft evenwel overeind en wordt op langere termijn ook als realistisch ingeschat.

Het is niet meer vanzelfsprekend dat de grondprijzen jaarlijks geïndexeerd (kunnen) worden. We zullen terughoudend moeten zijn bij het verhogen van grondprijzen en voorzichtig moeten zijn bij het 'inboeken' van de opbrengsten ervan. Hier is dan ook geen rekening mee gehouden. De praktijk is afhankelijk van de actuele marktsituatie.

De economische omstandigheden en veranderende groeiprognozes noodzaken ons om maatwerk te leveren bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden. De huidige tijd vraagt om een meer gefaseerde en marktgerichte ontwikkelstrategie. Het uitgangspunt is dat

In het collegeprogramma zijn voor Kloosterveen, werklandschap Assen Zuid en het Havenkwartier gewijzigde ontwikkelstrategieën voorgesteld. Niet alleen in deze gebieden, maar breder is faciliterend grondbeleid ingezet. Voorbeelden hiervan zijn: prijsvraag ontwikkellocatie Mercurius, grondbeleid bij het initiatief voor een Factory Outlet Center en visie Kloosterveen II en III.

Diverse gebiedsontwikkelingen zijn voltooid, zoals: Marsdijk 2, tussengebiet Kloosterveen, Schepersmaat 2, Weiersstraat, Kloosterveen I, Kloosterhout 2 en Kloosterstede 2. De bijbehorende grondexploitaties zijn afgesloten. De deelgebieden Kloosterbos en Buitenring Kloosterveen zijn in ontwikkeling en worden voortgezet in de grondexploitatie Kloosterveen 2012. Voor de deelgebieden in Kloosterveen II wordt een nieuwe ontwikkelstrategie voorgesteld, zoals aangegeven in de raadsbrief van 1 oktober 2015.

De kaveluitgifte voor nieuwbouwwoningen is aangehouden. Er werd een kaveluitgifte van 30 woningen in onze uitleglocaties voorzien. Dit zijn er uiteindelijk 148 geworden. De kaveluitgifte in Kloosterveen liep voor op de afgegeven prognose die ten grondslag lag aan het aankoopbesluit van de buitenring (december 2012). Ook in Kloosterbos namen de kavelverkoop toe.

De vastgoedmarkt voor zowel bedrijfsmatig als commercieel onroerend goed was onverminderd slecht. Er werd uitgegaan van een totale kaveluitgifte van 3,3 hectare. Met slechts één verkochte kavel van 0,1 hectare op Messchenveld is deze prognose niet gehaald. De verwachte kaveluitgifte is voor de komende jaren daarom verder verlaagd. Dit gegeven bevestigt het voornemen uit het collegeprogramma om in het werklandschap Assen Zuid voorlopig geen rekening te houden met de geplande bedrijvigheid ten oosten van Graswijk.

tegenvallers in grondexploitaties worden opgevangen door te optimaliseren of te versoberen in gebiedsontwikkelingen. Voor de gronden in eigendom van ontwikkelaars wordt uitgegaan van een faciliterende rol van de gemeente met een actieve uitnodigingsstrategie.

In controle zijn en blijven over de gemeentelijke grondexploitatie in combinatie met een adequaat weerstandsvermogen voor risicoafdekking is voor het college een belangrijk speerpunt. In de Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement zijn de spelregels hiervoor vastgelegd.

wat heeft het gekost

Vastgoed en Grondbedrijf			(bedragen * € 1.000)	
Beleidsthema	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
lasten				
Vastgoed	31.767	32.192	30.275	1.917
Grondbedrijf	6.362	6.362	-5.746	12.109
Totaal lasten	38.130	38.554	24.528	14.026
baten				
Vastgoed	15.342	15.462	13.997	-1.465
Grondbedrijf	8.388	8.388	6.442	-1.946
Totaal baten	23.730	23.850	20.439	-3.410
Totaal saldo van baten en lasten	-14.400	-14.704	-4.089	10.615
totaal mutaties in reserves	-1.582	-1.339	-12.093	-10.754
Resultaat	-15.982	-16.044	-16.182	-139

Algemeen Financieel Beleid

Het jaar 2015 gaat ook financieel gezien de boeken in als het jaar van de grote veranderingen, vernieuwingen, onzekerheden en risico's in het Sociaal Domein.

De overdracht van zorgtaken van Rijk naar gemeenten, het gemis aan goede stuurinformatie en de onduidelijkheid over omvang en verdeling van de beschikbare rijksmiddelen maakten het jaar 2015 tot een financieel lastig en bovenal financieel onzeker jaar. We moesten de gemeentelijke weerstandscapaciteit extra versterken om dreigende financiële schade te kunnen opvangen. Met andere gemeenten startten we een bestuurlijke lobby om het Kabinet tot een evenwichtiger verdeling van de middelen te bewegen.

Door zelf behoedzaam te manoeuvreren en omdat het Kabinet op onderdelen gehoor gaf aan de kritiek vanuit de VNG en gemeenten, kon financiële schade worden afgewend. Met de restrictie dat de eindbalans in het Sociaal Domein over 2015 pas echt kan worden opgemaakt als alle af- en verrekeningen met en tussen de gemeente en de zorgpartijen volledig zijn afgewikkeld. Dat is op zijn vroegst in de tweede helft van 2016 het geval.

We hebben verder uitvoering gegeven aan het collegeprogramma 'Mijn Assen' en de realisatie van de ambities, beleidsspeerpunten en bezuinigingsmaatregelen uit de beleidsnota 'Minderen met Maat'. De uitvoering ervan is grotendeels volgens plan verlopen.

De samenstelling van gemeentelijke schuldpositie is in 2015 verbeterd. Bestaande leningen zijn doorgelicht, hoogrentende leningen zijn vervroegd afgelost en tegen gunstige voorwaarden geherfinancierd. Het gemiddelde renteniveau op leningen is daardoor aanmerkelijk afgenomen. De reservepositie bleef op peil. We behouden de beschikking over een toereikend weerstandsvermogen.

Het voor 2015 vastgestelde tarievenbeleid is in uitvoering genomen. Door leegstand en waardedaling van kantoor- en winkelpanden is er opnieuw sprake van lagere opbrengsten. We hebben deze negatieve tendens met ingang van 2016 ook in de begroting verwerkt.

Financieel gezond/ Duurzaam evenwicht

Handhaving van een gezonde financiële positie, sluitende jaarbegrotingen, controle hebben en houden over de lopende grote projecten en de grondexploitatie zijn in deze bestuursperiode de belangrijkste financiële speerpunten. Binnen dat kader geven we uitvoering aan het collegeprogramma 'Mijn Assen' en zetten we in op haalbare en betaalbare ambities.

We besteden de middelen zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht. De begroting is duurzaam in evenwicht en het gemeentelijk weerstandsvermogen is op voldoende niveau. We vullen nog openstaande bezuinigingen in en treffen nieuwe maatregelen als ontwikkelingen dat noodzakelijk maken. We maken in ons beleid zorgvuldig en gericht gebruik van de gemeentelijke reserves.

De exploitatie over 2015 is, ondanks de financiële vooruitzichten in het Sociaal Domein, de herijking van het gemeentefonds en de tussentijdse verlaging van het gemeentefondsaccres met een beperkt tekort afgesloten.

Belangrijke verklaring hiervoor ligt onder meer in de door het Kabinet doorgevoerde aanpassingen in de verdeling van het macrobudget 'beschermde wonen'. Dit naar aanleiding van kritiek van de VNG en gemeenten.

Voor Assen leidde die aanpassing tot een verhoging van de integratie-uitkering met € 8,8 miljoen ten opzichte van het in de begroting genoemde bedrag.

Verder hebben we binnen het Sociaal Domein steeds gestuurd vanuit het principe dat beleidsuitvoering budgettair neutraal moest plaatsvinden.

De totalen van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven bedroegen in 2015 beide ruim € 349 miljoen. Van de inkomsten was € 90 miljoen bestemd voor de nieuwe zorgtaken in het Sociaal Domein.

Voor realisatie van de ambities uit 'Mijn Assen' en de nota 'Minderen met Maat' was € 0,9 miljoen beschikbaar.

De nieuw in te vullen bezuinigingsopgave bedroeg € 4,4 miljoen. De nog uit voorafgaande bestuursperiodes openstaande bezuinigingen zijn verder ingevuld en daarmee in 2015 afgerond.

Het gemeentelijk grondbedrijf en de nog lopende grote projecten, waaronder de FlorijnAs, bleven ook in 2015 financieel in control. Via de reguliere planning- en controledocumenten en tussentijdse rapportages is de raad over stand en voortgang ervan geïnformeerd.

Vanaf 2016 betalen gemeenten vennootschapsbelasting. Daarop anticiperend zijn in de loop van 2015 de eerste noodzakelijke voorbereidingen getroffen.

We hebben met de accountantscommissie verder gewerkt aan de verbetering van de vormgeving, toegankelijkheid en leesbaarheid van de Programmabegroting, de Voor- en Najaarsnota en het Jaarverslag.

Onvoorzien/incidenteel

De programmabudgetten in de begroting zijn actueel en volledig. Ze omvatten alle voor het komende jaar relevante kosten- en opbrengstramingen. Voor dekking van onvoorziene kosten van besluiten en andere ontwikkelingen die niet in de begroting 2015 zijn opgenomen, is een budget voor onvoorziene en incidentele uitgaven beschikbaar. De raad stelt de omvang van het budget vast. We houden u op de hoogte over de besteding ervan.

In 2015 is in vier situaties gebruik gemaakt van het budget voor 'onvoorziene uitgaven' om na vaststelling van de begroting beschikbaar gestelde budgetten van dekking te voorzien.

Het betrof de (aanvullende) budgetten voor zonnelingen, projectcoördinatie van het TT-Festival, het oplossen van financiële knelpunten bij de MFA Schakelveld en een bijdrage aan Motorcross Grand Prix.

In totaal is hiermee € 0,6 miljoen uit de post onvoorzien ingezet. Daarmee resteerde van het budget uiteindelijk nog € 0,5 miljoen.

De raad is telkens over de inzet van de post onvoorzien geïnformeerd.

Belastingheffing

De tarieven en opbrengsten van de onroerendezaakbelasting zijn in 2015 gebaseerd op de WOZ-waarden per 1 januari 2014. Daarnaast volgen de tarieven de inflatie. We hanteren daarvoor in 2015 een percentage van 1,5.

Het tarief voor de toeristenbelasting verhogen we in 2015 met € 0,05 per overnachting. De opbrengst van deze algemene belastingen hebben we voor het komende jaar geraamd op € 16,5 miljoen. Op basis van het huidige beleid zal dit doorgroeien naar circa € 18 miljoen in 2018.

Bij de vaststelling van de tarieven van de afvalstoffenheffing en het rioolrecht houden we rekening met de budgettaire gevolgen van het nieuwe afvalmodel, de bij de begroting 2014 genomen besluiten over de zogenoemde belastingruil 2014 en het actuele gemeentelijke rioleringsplan.

De rijksheffing op de verbranding van afval wordt met ingang van 2015 in het tarief verdisconteerd.

Wij hebben € 32,6 miljoen aan gemeentelijke heffingen en belastingen geïnd. Daarmee is de gerealiseerde opbrengst bijna gelijk aan de raming in de begroting. Wel zijn er per heffing afwijkingen.

De volgende heffingen brachten minder op:

onroerendezaakbelastingen

De trend van de dalende inkomsten uit onroerendezaakbelastingen heeft zich in 2015 voortgezet. Hoofdoorzaken zijn leegstand, waardedaling van kantoor- en winkelpanden en een toenemend beroep op de OZB-vrijstelling voor beschermd wonen.

riool- en afvalstoffenheffing

Ook de verminderde opbrengst uit riool- en afvalstoffenheffing is het gevolg van de toenemende leegstand van kantoor- en winkelpanden.

straatparkeren

Er is minder gebruik gemaakt van het straatparkeren dan geraamd door het gewijzigde parkeerbeleid.

Hogere opbrengsten deden zich voor bij de heffing en invordering van:

bouwleges en overige leges

Het aantal aanvragen om dienstverlening voor bouwactiviteiten en burgerzaken was hoger dan geraamd.

Precario en toeristenbelasting

Het aantal overnachtingen is meer dan verwacht toegenomen.

Financiering / Belegging

Er is permanent inzicht in lopende en toekomstige gemeentelijke geldstromen. Het beheer ervan is gericht op beperking van de schuldenlast, kostenefficiëntie en het voorkomen van renterisico's. De nadere uitwerking van het financieringsbeleid is onderdeel van de Treasuryparagraaf.

We blijven in de uitvoering van het beleid gebruik maken van de naar verwachting ook in 2015 nog aanhoudende gunstige situatie op de geld- en kapitaalmarkt. Het rentebeleid en de daarmee verband houdende ramingen in de begroting en financiële prognoses blijven gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en het voorkomen van budgettaire schommelingen.

We hebben actief gebruik gemaakt van de gunstige situatie op de geld- en kapitaalmarkt. We zijn voor € 54 miljoen aan nieuwe leningen met langere looptijden (30 à 40 jaar) aangegaan. Daarmee houden we het lage renteniveau zo lang mogelijk vast en spreiden we de aflossingen meer in de tijd. Daarnaast hebben we voor bijna € 67 miljoen aan oude leningen met een relatief hoge rente vervroegd kunnen herfinancieren.

Dit heeft de rente op onze leningenportefeuille verlaagd; maar in relatie tot de geldende marktrente blijft deze door een aantal relatief hoogrentende leningen aan de hoge kant.

Om die reden hebben wij bij de herfinanciering van deze leningen de looptijd zo kort mogelijk gehouden. Hiermee zijn we zo snel mogelijk van deze relatief hogere rente af. De gevolgen van een verhoging van de aflossingslast is opgevangen door de lagere aflossingslast als gevolg van de herfinanciering van de eerder genoemde € 54 miljoen.

Het renterisico is door de financiering en herfinanciering aanzienlijk verminderd. Het inzicht in de lopende en toekomstige geldstromen blijft een aandachtspunt.

Gemeentefonds / Financiële verhouding Rijk / verdeelmodellen / bestuurlijke lobby

Financiële verhouding

Financiële verhouding

De wijzigingen in de verdeling van het gemeentefonds pakten voor Assen op alle fronten slecht uit.

Assen is zowel in het kader van de herijking als bij de verdeling van de middelen in het Sociaal Domein nadeelgemeente. Dat nadeel zal de komende jaren uiteindelijk oplopen tot € 72 per inwoner.

In een poging dat tij te keren en de financiële schade zoveel mogelijk te beperken is Assen in 2015 samen met een groep andere nadeelgemeenten (groep Lelystad) een bestuurlijke lobby gestart. Doel hiervan was om het Kabinet tot een meer evenwichtige verdeling van de budgetten te bewegen.

Kortingen in verband met gezondmaking rijksbegroting

Het totaaleffect van de rijkskortingen op de Asser uitkering uit het gemeentefonds bedraagt in 2015 in totaal € 6 miljoen. Daar waar bezuinigingen op het gemeentefonds direct gelinkt zijn aan beleidsactivitei-

Kortingen in verband met gezondmaking rijksbegroting

Alle in het Regeerakkoord Rutte II afgesproken kortingen op het gemeentefonds zijn in 2015 ongewijzigd doorgevoerd.

Dat geldt eveneens voor de uitname in verband met de

ten, is de bezuiniging op de betreffende budgetten doorgevoerd. Voor 2015 gaat het om Wmo-huishoudelijke hulp (€ 1,8 miljoen), hergebruik van scootmobielen en beëindiging van maatschappelijke stages.

Daarnaast verschuift de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud aan de schoolgebouwen met ingang van 2015 van de gemeente naar de schoolbesturen. Voor Assen betekent dit een korting van ruim € 0,6 miljoen.

Integratie-uitkering sociaal domein

Het nieuwe deelfonds Sociaal Domein is bestemd voor bekostiging van de nieuwe taken op het gebied van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet die het Rijk naar gemeenten decentraliseert. Op basis van de door de rijksoverheid gepresenteerde cijfers hebben we de omvang van het Asser sociaal deelfonds voorlopig bepaald op € 81,4 miljoen in 2015.

We maken in overleg met de raad nadere beleidsafspraken over de bestemming en het beheer van de jaarlijks via de integratie-uitkering Sociaal Domein beschikbaar komende middelen.

Uitkering gemeentefonds 2015

Het kabinet presenteert in de meicirculaire 2014 voor de periode 2015-2018 een gemiddelde groei van het gemeentefonds van 0,6% per jaar. Die groei is naar de huidige inzichten ontoereikend om de in die periode optredende loon- en prijsontwikkelingen te compenseren. Dit impliceert dat de koopkracht van het fonds afneemt en de uitkeringen reëel gezien zullen krimpen.

Op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2014 is de uitkering voor 2015 voorlopig bepaald op € 151,8 miljoen, inclusief de integratie-uitkering sociaal domein van € 81,4 miljoen.

overdracht van het onderhoud van onderwijsgebouwen en de zogenaamde opschalingskorting.

Aanvullend daarop heeft ook de eerste fase van de herijking van het gemeentefonds zijn beslag gekregen. Assen is als gemeld nadeelgemeente.

Integratie-uitkering sociaal domein

Het kabinet heeft de 'gekortwiekte' macrobudgetten voor Jeugdhulp, Wmo en Participatiewet met ingang van 2015 naar het gemeentefonds overgeheveld. De middelen worden vanuit dat fonds op basis van verdeelmodellen en met behulp van de zogenoemde 'integratie-uitkering Sociaal Domein' over de gemeenten verdeeld.

In 2015 vond die verdeling plaats op basis van (gebrekige) historische informatie. Die aanpak dreigde voor Assen en een aantal andere (centrum)gemeenten met name op het onderdeel 'Beschermd Wonen' tot onaanvaardbaar hoge financiële schade te leiden.

Naar aanleiding van forse kritiek vanuit de gemeenten en de VNG heeft het Kabinet besloten om de verdeling van deze middelen aan te passen. Die aanpassing had voor Assen in 2015 een positief effect tot gevolg van € 8,8 miljoen waardoor de totale integratie-uitkering in 2015 uiteindelijk uitkwam op € 90,1 miljoen.

Uitkering gemeentefonds 2015

Het gemeentefonds daalde met ruim 0,8%. Directe oorzaak hiervan was de via de koppelingssystematiek naar het gemeentefonds doorwerkende onderbesteding in de rijksuitgaven. De koopkracht van het fonds is hierdoor verder afgenomen.

De Asser uitkering uit het gemeentefonds is inclusief de maatregelen in de decembercirculaire 2015 uitgekomen op € 160,5 miljoen, inclusief de integratie-uitkering Sociaal Domein.

Daarnaast heeft het Rijk in 2015 voor € 12,4 miljoen aan RSP-gelden via de algemene uitkering aan Assen uitgekeerd. Deze middelen zijn bestemd voor de FlorijnAs-projecten.

Over 2014 is nog een na-uitkering van € 0,3 miljoen ontvangen.

Overige algemene middelen

In de uitvoering van de begroting hebben zich in 2015, buiten de afwikkeling van technische maatregelen en stel- en correctieposten, geen voor de beleidsverantwoording relevante ontwikkelingen voorgedaan.

Wel vermeldenswaard is de verkoop van gemeentelijk vastgoed voor € 2,1 miljoen. Van de Belastingdienst kregen wij ruim € 0,6 miljoen terug uit het btw-compensatiefonds. Beide opbrengsten zijn als bijzondere baten verantwoord.

Bezuinigingstaakstelling

We zorgen dat de begroting 2015 en de meerjarenprognose 2016-2018, met inbegrip van de middelen die benodigd zijn voor de uitvoering van het collegeprogramma 'Mijn Assen', sluitend zijn.

Dat doen we onder andere met behulp van de door u vastgestelde bezuinigingen. De totale omvang daarvan bedraagt inmiddels in totaal ruim € 34 miljoen. Van die opgave moet deze bestuursperiode in totaal nog ruim € 7,4 miljoen met maatregelen worden ingevuld. De begroting 2015 bevat de voorstellen daartoe. In combinatie met dat proces maken we, zolang dat in deze bestuursperiode noodzakelijk en mogelijk is, als overbrugging gebruik van tijdelijke financieel-technische maatregelen om de jaarbegrotingen sluitend te maken.

De nog uit de vorige bestuursperiode openstaande bezuinigingen op de terreinen van Zorg en Welzijn en Werk en Inkomen zijn met ingang van 2015 structureel ingevuld en definitief in de betrokken programmabudgetten verankerd. Gelijktijdig hebben we een pakket met nieuwe bezuinigingsmaatregelen samengesteld voor de openstaande opgave van € 7,4 miljoen met ingang van 2015.

Bij de vaststelling van deze opgave hebben we naast de bestaande taakstelling ook rekening gehouden met de nadelige gevolgen van de herijking van het gemeentefonds van € 1,3 miljoen, de gezondmaking van de exploitatie van het betaald parkeren en met de tijdelijke extra financiële opgave van € 1,5 miljoen die is verbonden aan de uitvoering van ons collegeprogramma.

In de raad van 25 september 2014 hebben we de noodzaak, de wijze van invulling en de aard en strekking van de maatregelen die samen dit pakket vormen ter afweging en bespreking aan u voorgelegd.

Alle door ons voorgestelde maatregelen zijn in de programmabudgetten 2015 en de financiële prognoses voor de jaren 2016-2018 verwerkt. Het totaal aan bezuinigingen uit de vorige en de huidige bestuursperiode komt aan het eind van deze bestuursperiode uit

Het eindresultaat van de jaarrekening 2015 vertoont, ondanks de gerealiseerde bezuinigingen, een tekort van € 4,9 miljoen. De oorzaken hiervan worden elders in het jaarverslag toegelicht.

De raad besloot in november 2014 over de bezuinigingsopgave van € 7,4 miljoen voor de bestuursperiode 2014-2018. Deze opgave is vertaald in maatregelen die in uitvoering zijn genomen. De bezuinigingen voor 2015 bedroegen € 4,5 miljoen.

De maatregelen bestonden naast financieel-technische maatregelen van ruim € 2,0 miljoen voor € 1,6 miljoen uit bezuinigingen op het beheer van de openbare ruimte en voor € 0,6 miljoen op het beheer van het gemeentelijk vastgoed.

Over de verdere samenstelling van het pakket en de voortgang met de uitvoering van de bezuinigingen wordt elders in de jaarrekening meer in detail gerapporteerd.

In 2015 hebben we met het ambtelijk management overlegd en afspraken gemaakt over de invulling van de bezuinigingen op de bedrijfsvoering in deze bestuursperiode.

De frictievoorziening voor het opvangen van de kosten van personeel dat door bezuinigingen boventallig is geworden, is opnieuw beoordeeld op toereikendheid en afgestemd op de verplichtingen. Daarom is de voorziening in 2015 met ruim € 1,0 miljoen versterkt.

op ruim € 34 miljoen.

Reservepositie

De gemeentelijke reservepositie is en blijft ook in 2015 gezond. We zetten onze reserves in ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid. Inzet ervan geschiedt gedoseerd en doelgericht en op basis van vooraf door de raad vastgestelde beleidsregels. Er vindt geen onnodige reservevorming plaats.

De algemene reserves en de bestemmingsreserves zijn daarnaast, als de omstandigheden daar aanleiding toe geven, beschikbaar voor gemeente-brede risicoafdekking en inzetbaar voor financiële tegenvallers.

Binnen de algemene reserve houden we, op basis van bestaande afspraken, voor dat doel een veiligheidsmarge aan van € 100 per inwoner. De actuele omvang van deze reserve voldoet aan die minimumnorm. Daarboven aanwezige ruimte is, als andere bronnen daarvoor ontbreken of ontoereikend zijn, eveneens inzetbaar voor realisatie van specifieke beleidswensen.

De algemene en weerstandsreserves die in het kader van de grondexploitatie worden aangehouden, zijn afgestemd op de onderliggende risicoprofielen.

De toevoegingen en onttrekkingen die binnen het programma Algemene Dekking zijn gebudgetteerd en geprognosticeerd, vloeien voort uit eerder gemaakte afspraken en de bestaande financiële spelregels.

Het gemeentelijk reservebeleid is binnen de bestaande kaders uitgevoerd.

De reservepositie blijft ook na afsluiting van de exploitatie 2015 gezond en afgestemd op de opgaven. De beschikbare reserves en voorzieningen bedroegen eind 2015 € 178 miljoen.

Het gemeentelijk weerstandsvermogen blijft daarmee ook voldoen aan de met de Kadernota Weerstandsvermogen vastgestelde weerstandsratio. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn samenstelling en opbouw ervan nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

De algemene reserve is tegen de achtergrond van de risico's in het sociaal domein versterkt met het in 2014 behaalde positieve rekeningresultaat van € 7,2 miljoen.

De stand van de algemene reserve bedroeg eind 2015, na verrekening van het in 2015 gerealiseerde resultaat, € 14,7 miljoen. Dit voldoet ruimschoots aan de door de raad vastgestelde veiligheidsmarge van € 100 per inwoner.

Inzet van de algemene reserve specifiek voor afdekking van tekorten in het Sociaal Domein bleek in 2015 niet noodzakelijk. Deze reserve behoefde in 2015 enkel te worden ingezet voor dekking van de voor dat jaar vastliggende financiële bijdrage van € 0,4 miljoen voor sensoruniverse.

Parallel aan de overdracht van de zorgtaken en de bekostiging ervan via het gemeentefonds heeft de raad in 2015 de 'reserve Sociaal Domein' met bijbehorende beleidsregels ingesteld. De reserve dient ter egalisatie van budget onder- en overschrijdingen in het Sociaal Domein. In verband daarmee was in 2015 sprake van een storting in de reserve sociaal domein van € 1,2 miljoen.

De in het kader van de overname van Essent door RWE voor risicoafdekking ingestelde voorziening kapitaalverstrekking Vennootschap BV is in 2015 conform de planning voor € 1,8 miljoen vrijgevallen en aan de reserve toegevoegd.

De gemeentelijke parkeerreserve is als uitvloeisel van de beleidswijzigingen opgeheven. De resultaten van het betaald parkeren komen vanaf 2015 rechtstreeks ten gunste of ten laste van het jaarrekeningresultaat.

De voor lastendekking van specifieke investeringsprojecten (onder meer voor De Nieuwe Kolk en het stadhuis) gevormde amortisatiereserves zijn in 2015 op basis van bestaande afspraken geïndexeerd; bij alle andere bestemmingsreserves was dit niet het geval.

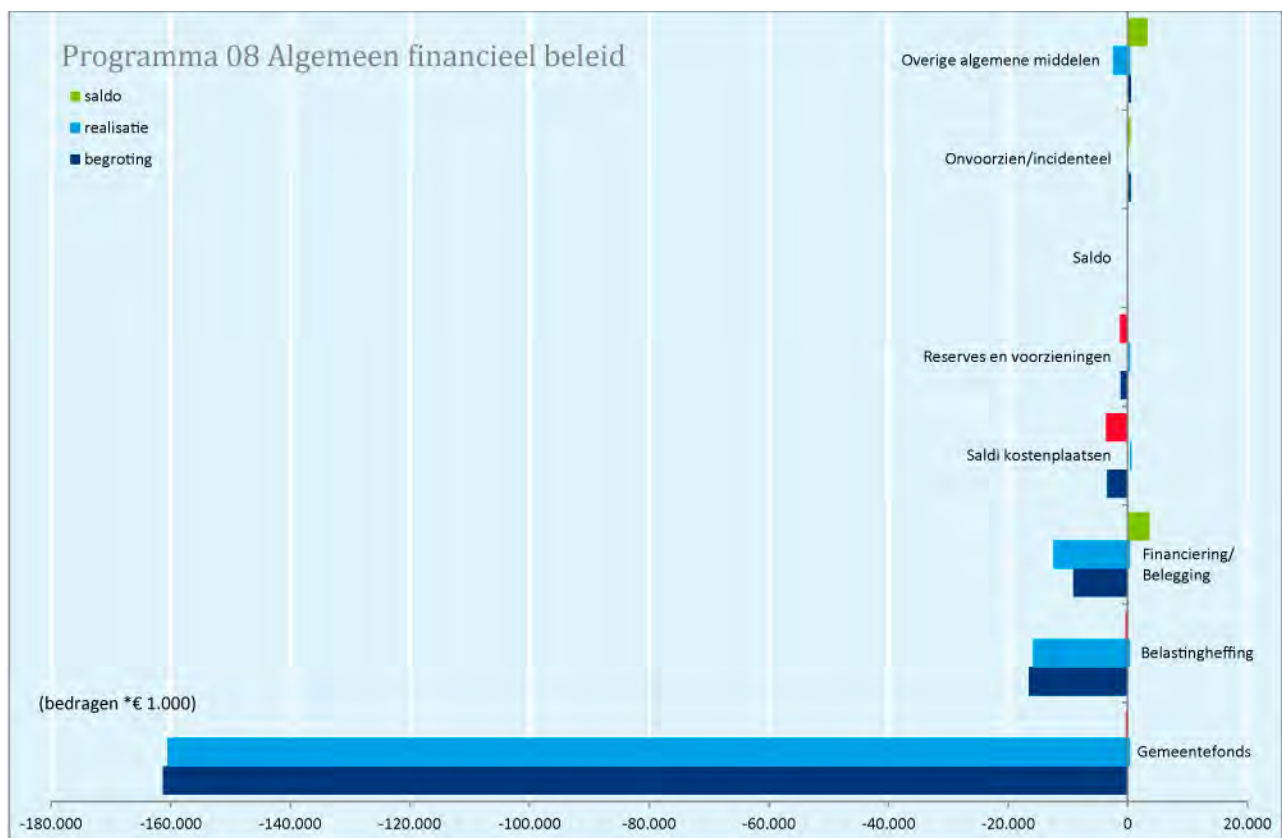
De algemene reserve en de weerstandsreserve die in

gebruik zijn in het kader van de gemeentelijke grondexploitatie zijn overeenkomstig hun bestemming ingezet, de stand is geactualiseerd; ze zijn ultimo 2015 op voldoende peil. Verdere toelichting op de vermogenspositie van het grondbedrijf is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

De stand van de gemeentelijke voorzieningen is in het kader van de jaarafsluiting beoordeeld op basis van de onderliggende onderhoudsplannen, lopende verplichtingen en/of risico. Ze zijn op basis daarvan toereikend.

De bij de start van 2015 nog bestaande voorziening onderhoud onderwijsgebouwen is als uitvloeisel van de verlegging van onderhoudstaken van de gemeente naar de schoolbesturen opgeheven en vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat.

wat heeft het gekost

Algemeen financieel beleid				
(bedragen x € 1.000)	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
Algemeen financieel beleid				
lasten				
Onvoorzien/incidenteel	1.123	485	0	485
Belastingheffing	144	144	165	-21
Financiering/Belegging	284	284	257	27
Gemeentefonds	250	250	154	96
Overige algemene middelen	541	565	104	461
Reserves en voorzieningen	0	0	1.490	-1.490
Saldi kostenplaatsen	-3.440	-3.440	206	-3.646
Totaal lasten	-1.098	-1.712	2.376	-4.088
baten				
Onvoorzien/incidenteel	0	0	0	0
Belastingheffing	16.650	16.650	16.302	-348
Financiering/Belegging	9.402	9.402	13.040	3.638
Gemeentefonds	151.837	161.312	160.876	-437
Overige algemene middelen	62	212	2.946	2.735
Reserves en voorzieningen	0	0	0	0
Saldi kostenplaatsen	0	0	0	0
Totaal baten	177.951	187.576	193.164	5.588
Totaal saldo van baten en lasten	179.199	189.288	190.789	1.501
Totaal mutaties in reserves	-1.629	1.218	1.427	209
Resultaat Algemeen financieel beleid	177.571	190.506	192.215	1.709
Resultaat overige programma's		-190.393	-192.756	-2.363
Resultaat voor bestemming	177.571	113	-541	-653
Correcties na accountantscontrole				
correctie resultaat naar beginbalans		0	-532	-532
correcties ontvangsten en bijdrages RSP FlorijnAs		0	-6.720	-6.720
correcties onderhandenwerk (OHW)		0	838	838
correcties resultaat		0	2.012	2.012
Resultaat voor bestemming	0	113	-4.943	-5.055

Naar aanleiding van de accountantscontrole zijn diverse correcties alsnog verwerkt in deze jaarrekening en opgenomen in het programma Algemeen financieel beleid.

paragrafen

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering en treasury
5. Verbonden partijen
6. Bedrijfsvoering
7. Grondbeleid

Paragraaf 01

Lokale heffingen 2015

Gerealiseerde belastingopbrengsten 2015

Het beleid voor de lokale heffingen is de uitvoering van de in de begroting opgenomen uitgangspunten op basis van het collegeprogramma voor de bestuursperiode 2014-2018.

De tarieven voor de algemene heffingen zijn gestegen met het inflatiepercentage (consumentenprijsindexcijfer). Voor 2015 is dit percentage 1,5%.

De totale opbrengst uit de onroerendezaakbelasting blijft – reëel – gelijk. Dit betekent, naast de aanpassing aan de inflatie (1,5%), compensatie van generieke waardedaling door tariefstijging en compensatie van generieke waardeinstijging door tariefddaling. Generiek is in dit verband de totale waardeinstijging c.q. -daling van alle onroerende zaken die belastbaar zijn.

Belastingruil

Vanaf 2016 dalen de kosten van de verwerking van huishoudelijk restafval als gevolg van de aanbesteding in 2014. Dit voordeel moet de gemeente teruggeven, omdat de afvalstoffenheffing kostendekkend is. Het gevolg zou dan zijn dat de belastingdruk daalt. In het kader van de bezuinigingsmaatregelen koos de gemeente ervoor om de belastingdruk niet te verlagen. Dit voorkomt dat de gemeente meer moet snijden in publieke voorzieningen. Dit betekent dat de tarieven voor de onroerendezaakbelasting en de rioolheffing zo verhoogd zijn, dat de gemiddelde belastingdruk – aangepast aan de inflatie – gelijk is gebleven en dus de verlaging van de afvalstoffenheffing compenseert.

Daarbij hanteert de gemeente voor het begrip belastingdruk het totaal van onroerendezaakbelasting, afvalstoffen- en rioolheffing. De gemeente realiseert het voordeel van de kosten van de verwerking voor huishoudelijk restafval in 2016. Uitrui van belastingen zou in 2016 leiden tot een significante trendbreuk in de tarieven van de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Om die reden heeft de gemeente gekozen om ze langs geleidelijke weg aan te passen tot het gewenste niveau in 2016. Dit heeft geresulteerd in een verlaging van de afvalstoffenheffing en een verhoging van de onroerendezaakbelasting in 2014 en 2015.

De bestemmingsheffingen zijn kostendekkend. Dit betekent dat de vastgestelde tarieven leidden tot geraamde opbrengsten die gelijk zijn aan de geraamde kosten. De in 2014 geldende tarieven voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing, lijkbezorgingsrechten en marktgelden zijn kostendekkend of nagenoeg kostendekkend. De overige tarieven – liggelden, parkeerbelastingen, bouwleges, overige leges – waren in 2014 niet kostendekkend.

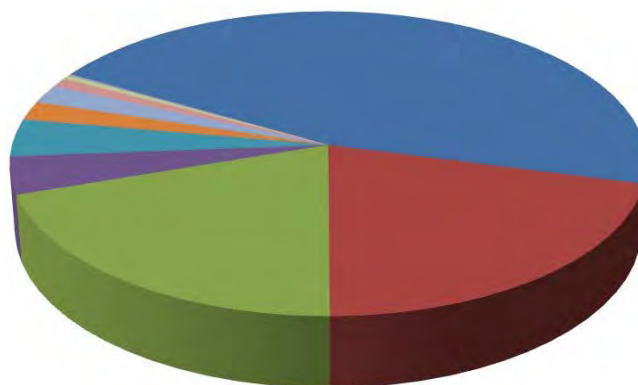
Belastinginkomsten

De belastinginkomsten bedroegen in 2015 € 32,5 miljoen. De inkomsten zijn over de diverse belastingen, heffingen en leges als volgt verdeeld:

Opbrengst gemeentelijke heffingen 2015					.bedragen x € 1.000)
Gemeentelijke heffing	geraamd	realisatie	saldo	V/N	
Onroerendezaakbelastingen (bruto)	16.15	15.77	3	N	
Toeristenbelasting	34	377	37	V	
Afvalstoffenheffing	5.726	5.7	1	N	
Rioolrechten	6.34	5.75	23	N	
Begraafrechten	65	65	36	V	
Bouwleges	1.000	1.3	3	V	
Overige legesopbrengsten	66	1.125	15	V	
Precariobelasting	73	221	14	V	
Marktgelden	116	4	22	N	
Parkeergelden (straatparkeren)	1.537	1.377	16	N	
Opbrengst gemeentelijke heffingen	32.636	32.5	4	N	

Opbrengst gemeentelijke heffingen 2015 in percentages

Precariobelasting	0,7
Marktgelden	0,3
Toeristenbelasting	1 2
Begraafrechten	2 1
Overige legesopbrengsten	3 5
Bouwleges	4 3
Parkeergelden (straatparkeren)	4 2
Rioolrechten	17 8
Afvalstoffenheffing	17 5
Onroerendezaakbelasting (bruto)	4 4

Kwijtschelding

Kwijtschelding is alleen mogelijk voor onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De kwijtschelding was over deze belasting en heffing als volgt verdeeld:

Kwijtschelding x € 1.000	215
OZB	6
Afvalstoffenheffing	31
Rioolrechten	31
Totaal	77

Lokale belastingdruk voor huishoudens

De lokale belastingdruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. Dit betekent berekeningen van de belastingdruk per huishouden aan de hand van de

onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor gebruikers en eigenaren van woningen zoals ook bij de begroting 2015 aangegeven.

Belastingdruk per huishouden in €

Heffing/jaar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afvalstoffenheffing	257,79	266,82	225,44	239,32	243,21	221,49	230,47
Rioolrecht	174,96	174,96	183,95	183,95	183,95	180,44	188,15
Onroerendezaakbelasting	187,07	189,41	223,44	227,90	231,99	319,58	324,37

Belastingdruk 2015 voor woningeigenaren per huishouden in €

Waarde woning	100.000	200.000	250.000	300.000	500.000	1.000.000
Afvalstoffenheffing	230,47	230,47	230,47	230,47	230,47	230,47
Rioolrecht	188,15	188,15	188,15	188,15	188,15	188,15
Onroerendezaakbelasting	170,72	341,45	426,81	512,17	853,62	1707,23

Paragraaf 02

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons di-

rect dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Uitgangspunten

In 2011 is de kadernota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld.

Met het principe van integraal management is het sturen op risico's een vast onderdeel van de bedrijfsvoering en van het toezicht en de sturing op verbonden partijen.

We hanteren een buffer van € 100 per inwoner in de Algemene Reserve voor het opvangen van risico's.

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit is ten minste 0,8 (voor een toelichting: zie hieronder Kengetallen Weerstandsvermogen).

Risico's met structurele gevolgen tellen twee jaar mee omdat wordt aangenomen dat het beleid in twee jaar omgevormd kan worden.

Voor het Grondbedrijf wordt de iflo-norm (inspectie financiën lagere overheden) van het ministerie gehanteerd, gecombineerd met een risicoanalyse.

Weerstandscapaciteit is alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Assen beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden.

Activiteiten

Met de kadernota hebben we een goed fundament gelegd voor risicomanagement. We blijven continu werken aan verbeteringen als het gaat om benoemen en sturen op risico's. Met het houden van risicosessies werken we aan een verdere bewustwording in de organisatie als het gaat om risicomanagement en aanscherping van de verschillende rollen.

Voor het houden van risicosessies is een basisset beschikbaar om vanuit een standaardwerkwijze aan de slag te kunnen gaan. Uiteraard zijn er mogelijkheden voor maatwerk. Aan de hand van Rismanbrillen (methode voor uitvoeren risico-analyse) worden risico's geïnventariseerd, met vermelding van oorzaken en gevolgen. Vervolgens worden actiehouders en beheersmaatregelen benoemd. Periodiek vindt een update van de risico's plaats en indien zich nieuwe omstandigheden voordoen worden eventuele nieuwe beheersmaatregelen benoemd.

Wij rapporteren aan de raad in ieder geval over risico's van boven de € 200.000. Daarnaast worden politiek bestuurlijke risico's gemeld. Deze risico's zijn meestal niet financieel te vertalen maar wel belangrijk voor het gemeentelijk risicoprofiel. Het melden van risico's aan de raad gebeurt via de planning en control-cyclus en eventueel als onderdeel van afzonderlijke raadsvoorstellen.

Wat hebben we gedaan in 2015

Reguliere risicosessies

Risicosessies zijn gehouden voor (bestuurlijk relevante) investeringsprojecten (zoals de FlorijnAs) en programma-thema's (zoals de decentralisaties in het sociale domein).

Wanneer de risico's zijn geïnventariseerd worden actiehouders en beheersmaatregelen benoemd. Periodiek vindt een update van de risico's plaats en worden eventuele aanvullende beheersmaatregelen benoemd op basis van nieuwe (interne en/of externe) ontwikkelingen en/of mogelijke wijzigingen in wet- en regelgeving.

Niet alle risico's hoeven echter beheerst te worden met maatregelen. Wij maken dan ook keuzes om risico's: te aanvaarden, te verzekeren, te beperken, te delen of te vermijden. Ook beoordelen wij of risico's eventueel onder te brengen zijn in (nog af te sluiten) contracten met derden. We zijn continu op zoek naar

de balans tussen risico's nemen en risico's beheersen en accepteren daarbij een bepaalde mate van onzekerheid.

Risicosessies college

Om na te gaan of de crisis van de afgelopen jaren nog andere schade heeft veroorzaakt dan tot nu toe in de begroting is voorzien hebben wij een aantal risicosessies gehouden. De uitkomsten hiervan zijn de basis voor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bij het inventariseren van de risico's hebben wij ons gericht op risico's die (financieel) relevant zijn. Risico's die zijn te beschouwen als een financieel feit of die zich zullen gaan voordoen, zijn bij het betreffende begrotingsprogramma verwerkt in de programmabegroting 2016. Waar mogelijk zijn de overige risico's voorzien van beheersmaatregelen, die gemonitord zullen worden.

Risico-inventarisatie Programma Wonen in Assen

Beheer en onderhoud

FlorijnAs-projecten

Door de aanleg van de infrastructuur FlorijnAs-projecten ontstaan extra kosten voor beheer en onderhoud van wegen, rioleringen, kunstwerken en groen. Hier wordt op teruggekomen in de Voorjaarsnota. De budgetten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte staan ernstig onder druk door de bezuinigingen.

Officierswoningen

Het complex aan de Oranjestraat verkeert volgens de woningbouwcorporatie in een slechte bouwkundige staat en heeft vochtproblemen. Er is gezocht naar mogelijkheden om het complex te slopen en over te gaan tot vervangende nieuwbouw. Door het toekennen van de monumentenstatus aan de officierswoningen aan de Oranjestraat zijn deze plannen niet meer voor de hand liggend. Er wordt gezamenlijk naar een oplossing gezocht.

Risico-inventarisatie Programma Werken in Assen

Decentralisatie Participatie

De van het Rijk ontvangen middelen decentralisatie Participatie zijn in principe taakstellend. De eerste uitkomsten van de invoering van het objectieve verdeelmodel Participatiewet waren nog onvoldoende helder. Inmiddels is duidelijk dat een verbeterslag zal plaatsvinden betreffende het verdeelmodel. Het zal gaan om de aanpassing van een aantal punten: toevoegen van extra arbeidsmarktindicatoren op gemeenteniveau, het maken van een nadere uitsplitsing van de woonsituatie op huishoudenniveau en het weglaten van de factoren wonen in een matig leefbare wijk, alsook netto participatie op regionaal niveau. Voor 2016 is de

verdeling nog voor 50% gebaseerd op het historisch aandeel van de gemeente in de bijstandsuitgaven in jaar t-2 (namelijk 2014). Niet eerder dan voor de verdeling van 2017 kan gebruik worden gemaakt van een aangepast verdeelmodel. De vorming van één uitvoeringsorganisatie kan leiden tot frictiekosten. Als dit het geval is ontvangt de raad hierover een apart voorstel. Verder is de inrichting van de uitvoeringsorganisatie sterk afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen.

Wet BUIG

Voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen ontvangen wij rijksmiddelen, het BUIG-budget (Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan ge-

meenten). Vanaf 1 januari 2015 wordt het BUIG-budget landelijk verdeeld volgens een nieuw verdeelmodel. Hiermee kunnen volgens het Rijk de noodzakelijke kosten beter worden ingeschat. Echter, door deze nieuwe verdeelsystematiek gaat de gemeente Assen veel minder rijksmiddelen BUIG ontvangen. Voor 2015 was de verwachting circa € 3 miljoen minder, namelijk € 25,8 miljoen. Hiertegen hebben wij bezwaar gemaakt, maar dit is niet gehonoreerd. Tegen dit besluit hebben wij inmiddels beroep aangetekend. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de definitieve BUIG-budgetten voor 2015 op 27 november 2015 bekend gemaakt en deze bedraagt € 26,2 miljoen.

Sensorcluster

Voor de doorontwikkeling van het sensorcluster is in 2013 besloten tot € 2,45 miljoen investeringen. Hiervoor was op dat moment aan dekking € 1,5 miljoen beschikbaar. Voor het dekkingstekort van € 0,95 miljoen is besloten om deze bij de beleidsbepaling 2014-2018 en het hiervoor op te stellen dekkingsplan te betrekken. Er is echter nog geen volledige dekking gevonden voor de doorontwikkeling. Het tekort gaat medio 2016 spelen.

FlorijnAs

Het risico van de FlorijnAs-projecten kan volledig worden gedekt uit de bestemmingsreserve FlorijnAs. Deze bedraagt ultimo december 2015 € 7 miljoen.

Risico-inventarisatie Programma Meedoen in Assen

Decentralisatie Sociaal Domein

De drie decentralisaties zorgen voor een taakverzwaring van de gemeente. Bovendien kennen alle drie een open-einderegeling. Een deel van de nieuwe taken is overgekomen met een bezuiniging. Het gaat om geormerkte middelen waarvan het bestedingsrisico ligt bij de gemeenten. Het kabinet stelt de eerste drie jaar voorwaarden aan de besteding en ziet toe op de naleving. Door het open-eindekarakter van de regelingen en de kortingen is sprake van een risico dat wij goed zullen monitoren.

Decentralisatie Jeugd

Inzicht in het interventieniveau van de verleende jeugdhulp - variërend van lichte vormen tot zwaardere vormen van zorg - is van groot belang. Het interventieniveau van de verleende zorg bepaalt de hoogte van de kosten. Verlaging van het interventieniveau is uitgangspunt maar kent wel grenzen. Dit geldt met name

voor de extramurale vormen van jeugdhulp. Op dit moment werken we aan het verbeteren van inzicht in de kosten per interventieniveau. Daarmee kunnen we de transformatie beter uitvoeren.

Decentralisatie WMO/Beschermd wonen

Op korte termijn zijn er onvoldoende mogelijkheden om lichtere en goedkopere vormen van ondersteuning in te zetten wat gevolgen heeft voor de transformatie. Ook het financiële effect van de herindicaties is nog een onzekere factor.

Schuldhelpverlening

Al een aantal jaren zijn de kosten schuldhelpverlening (via de gemeenschappelijke regeling GKB) hoger dan het bedrag dat daarvoor in de gemeentelijke begroting beschikbaar is. Inmiddels is met ingang van de begroting 2016 het budget schuldhelpverlening (SHV) met € 250.000 opgehoogd. Het risico van overschrijding bedraagt daardoor maximaal € 200.000.

Risico-inventarisatie Programma Aantrekkelijk Assen

Exploitatie betaald parkeren

Als basis voor de investeringen in parkeervoorzieningen werd destijds een zekere groei van het aantal parkeerders verondersteld. Zoals bekend is de verwachte toename van inwonersaantallen voor Assen naar beneden bijgesteld. Ook is de keuze gemaakt het aantal straatparkeerplaatsen te verminderen. Verder is besloten om het openbaar gebied Kloosterveste toe te

voegen aan dit domein. Hier staan geen opbrengsten tegenover. Ditzelfde geldt voor de in De Nieuwe Kolk aanwezige fietsenkelder waar fietsen gratis gestald kunnen worden. Bovendien zien we het koopgedrag van consumenten veranderen, onder andere door de opkomst van webwinkels. Er is vanaf dit jaar een maatregelenpakket afgesproken om de lagere inkomsten op te kunnen vangen.

Risico-inventarisatie Programma Vastgoed en Grondbedrijf

Exploitatie vastgoed

De gemeente Assen bezit in vergelijking met andere gemeenten relatief veel vastgoed. Het gaat om circa 200 gebouwen met een verzekerde waarde van € 400 miljoen. Bij de herijking van het vastgoedbeleid onderzoeken wij in hoeverre het huidige vastgoed beschikbaar moet blijven voor de gemeentelijke kernactiviteiten. Aanvullende vraag daarbij is in hoeverre de gemeente in al deze gevallen eigenaar moet zijn van het vastgoed. We streven naar een efficiënter, multifunctioneler gebruik en rendabelere exploitatie van het vastgoed. Er wordt bij het onderhoud nauwkeurig gekeken of de te maken kosten noodzakelijk zijn. Op de korte termijn worden hiermee de lasten beperkt. Het risico bestaat echter dat dit achteraf leidt tot extra kosten voor onderhoud.

We zien onder andere risico's bij gebouwen voor onderwijs, kinderopvang, sport en cultuur. Met de oplevering van diverse onderwijsgebouwen zal tijdelijke opvang van klassen in bestaande panden minder worden. Hier bestaat het risico dat er voor de achterblijvende panden geen andere huurders gevonden worden. Voor de sportaccommodaties, cultuur en de kin-

deropvang vindt onderzoek plaats om de bezettingsgraad van de accommodaties te verhogen. Dit speelt onder andere bij De Nieuwe Kolk, de MFA's en de wielbaan.

Parkeergarage Triade

Bij de oplevering van het pand is lekkage gebleken. Probleem is dat partijen allemaal privaatrechtelijk betrokken zijn. Schuldvraag wordt door iedere partij afgewezen. Verder is in de tussenliggende periode eenmalig brand geweest, waardoor de casus nog moeilijker is komen te liggen.

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties moeten binnen het Grondbedrijf worden opgevangen. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting per exploitatiegebied een analyse gemaakt van kosten, opbrengsten en risico's. Risico's die cijfermatig niet zijn meegenomen in een calculatie onder onvoorzien, moeten worden afgedekt door de weerstandsreserve binnen het Grondbedrijf. De weerstandsreserve is rekenkundig bepaald op basis van de iflo-norm en wordt onderbouwd door risico-analyses.

Risico-inventarisatie Programma Algemeen financieel beleid

Kredietrisico's op verstrekte gelden

De gemeenten fungeren samen met het rijk als achtervang voor leningen aan woningcorporaties (toegelaten instellingen) en particuliere woningbezitters waarvoor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) respectievelijk het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) borg staan. De achterborg komt alleen

in beeld als WSW of WEW niet aan hun betalingsverplichtingen jegens de geldgevers kunnen voldoen. In dat geval verstrekken het rijk (voor 50%) en de gemeenten (gezamenlijk ook 50%) een renteloze geldlening aan WSW of WEW. Het gewaarborgde bedrag bij woningcorporaties met garantstelling WSW bedraagt € 32,5 miljoen (50% van € 65 miljoen).

Kengetallen weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen (bedragen * € 1.000)	rekening 2015
Weerstandscapaciteit in reserves (A)	51.172
Risico's (B)	36.204
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	14.968
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	1,41

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 1,41. Bij de vaststelling van de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement is afgesproken dat een ratio van 0,8 voldoende is en 1,0 ruim voldoende. Er

wordt dus voldaan aan de afgesproken norm. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is een aantal componenten als pro memorie meegenomen waardoor de feitelijke weerstandscapaciteit hoger is.

Weerstandscapaciteit (bedragen * 1.000)	rekening 2015
Algemene reserve	16.743
Algemene reserve Grondbedrijf	14.086
Weerstandreserve Grondbedrijf	13.224
Risicoreserve FlorijnAs	7.007
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	p.m.
Stille reserves	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.
Nieuwe beleidsruimte	p.m.
Totaal	51.172

Stille reserves

Wij hebben thans nog een vijftal niet bedrijfsgebonden gemeentelijke eigendommen in bezit, waarvan de boekwaarde nihil is en een vijftal waarvan de boekwaarde thans na gepleegde investeringen € 720.915 bedraagt. Het betreft de volgende eigendommen: Amelte 1, Kanaal 45, Lonereweg 1, Rodeweg 23-25, Lottingstraat 17, Van Riebeeckstraat 11 (marktcafé), Noordersingel 29/31, Beilerstraat 32, Fokkerstraat 24 en Wenkebachstraat 6. De huidige totale WOZ-waarde van deze 10 eigendommen bedraagt € 2.026.000.

De aandelen BNG zijn gewaardeerd op basis van de historische verkrijgingsprijs ad € 193.525 (totaal gestort) plus een aanvullende volstorting ten laste van de BNG-reserves ad € 19.725 op totaal € 213.250. Na de re-denominatie in het jaar 2001 van de aandelen in euro's en de verkoop van twee aandelen aan de ge-

meente Tynaarlo, bezit onze gemeente 85.301 aandelen à € 2,50. Volgens de statuten zijn deze aandelen beperkt verhandelbaar tussen overheidsinstanties. Er is derhalve geen koerswaarde te geven. Gelet op de dividenduitkering over het jaar 2014 van € 0,57 per aandeel kan worden gesteld dat de koers ver boven pari ligt.

De aandelen Essent (voorheen EDON/EGD) zijn gewaardeerd op basis van historische verkrijgingsprijs ad € 165.175. Dit betreft na een statutenwijziging in het jaar 1999 862.169 aandelen, nominaal groot € 0,45. In het jaar 2009 zijn de betreffende aandelen overgenomen door Enexis Holding nv. De 'oude' historische verkrijgingsprijs blijft als waardering gehandhaafd. Gelet op het feit dat deze aandelen een aanzienlijke actuele waarde hebben kan worden gesteld dat de koers ver boven pari ligt.

Risico's (bedragen * 1.000)	rekening 2015
Decentralisatie Sociaal Domein	3.775
Exploitatie vastgoed	4.160
Overige beleidsterreinen	8.565
Grondexploitaties en projecten	19.704
Totaal	36.204

Kengetallen financiële positie

Kengetallen financiële positie	(bedragen * 1.000)		
	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Netto schuldquote	84 %	101 %	71 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	80 %	98 %	69 %
Solvabiliteitsratio	31 %	20 %	32 %
Structurele exploitatieruimte	5 %	0 %	2 %
Grondexploitatie	13 %	13 %	14 %
Belastingcapaciteit	101 %	97 %	*)

Met ingang van begroting 2016/rekening 2015 worden bovenstaande kengetallen opgenomen om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie. Het gaat om nieuwe, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgescreven financiële indicatoren waarvan de waarde zich de komende jaren in de praktijk zal moeten bewijzen. Het is te vroeg om in dit stadium conclusies te verbinden aan de uitkomsten.

De netto schuldquote geeft inzicht in de omvang van de netto schuldenlast ten opzichte van jaarlijkse baten.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan en wordt bepaald als verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte geeft de structurele ruimte aan om de lasten te dragen.

De ratio grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de jaarlijkse baten van de gemeente.

De belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

*) Het actuele percentage is niet opgenomen aangezien het bedrag voor het landelijk gemiddelde bij het opstellen van dit document nog niet beschikbaar is.

Paragraaf 03

Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Inleiding

Als gemeente hebben wij duurzame middelen nodig om goederen en diensten aan de burger te kunnen leveren. Deze middelen worden aangeduid met de term kapitaalgoederen. De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en dienen in exploitatie te worden genomen. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

Algemene beleidskaders

Voor het realiseren van een kwaliteitsverbetering in het ontwerp, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte hebben wij de beleidskaders vastgelegd in de Raamnota Openbare Ruimte. Deze is in 2010 geactualiseerd.

De Raamnota bevat concrete richtlijnen en referentiebeelden over het gewenste beeld van de openbare ruimte. De Raamnota is een integrale paraplunota, wat wil zeggen dat de specifieke beleidsnota's (bijvoorbeeld de Groenstructuurvisie) voldoen aan de richtlijnen uit de Raamnota. Naast de Raamnota is de notitie IBOR Assen (2007) vastgesteld. Deze is in 2010 geactualiseerd.

In deze notitie hebben wij beeldkwaliteitsniveaus vastgesteld voor het Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR). Voor de gehele stad geldt het beeldkwaliteitsniveau Basis als minimum en voor een aantal

delen van de stad geldt het niveau Hoog. In de notitie IBOR Assen is bovendien vastgesteld dat al bij de ontwikkeling van plannen nadrukkelijk rekening gehouden wordt met het beheer. In de stukken met betrekking tot de besluitvorming over dit soort projecten moet altijd een beheerparagraaf zijn opgenomen.

In het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen (GWRP 2013-2018) hebben wij de gezamenlijke visie en ambities van de gemeente en de waterschappen vastgelegd op het gebied van water in relatie tot ruimtelijke ordening.

Financiële Kaders

De besteding voor de instandhouding van kapitaalgoederen hebben wij opgenomen in de verschillende programma's en thema's van de begroting. De kosten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat altijd moet worden uitgevoerd. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen tot meer kosten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

De hoogte van de budgetten is afhankelijk van het gekozen kwaliteitsniveau. De vaststelling van het kwaliteitsniveau is aan u voorbehouden. Hiervoor hebben wij diverse beheervisies opgesteld, waarin beleidsdoelstellingen voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In het vervolg van dit hoofdstuk is per soort kapitaalgoed op hoofdlijnen een relatie met de relevante beleidskaders gelegd.

Beleid

beleidskaders	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Nota Wegbeheer Assen	2008	p.m.

Uitvoering van het planmatig dagelijks onderhoud vindt plaats op basis van IBOR-beeldkwaliteitsniveaus, risico gestuurd beheer en is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud vindt plaats aan de hand van structureel uitgevoerde technische metingen. Voor vrijwel de hele stad is de beeldkwaliteit op Basis B vastgesteld.

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen, is een voortschrijdende planning nodig. Wij kijken steeds vier jaar vooruit met een doorzicht naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). In 2009 hebben wij een integrale planning opgesteld voor 2010-2020, die continu wordt afgestemd op het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP 2013-2018). Wij maken een integrale afweging voor de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde van de levensduur en slijtage van de in-

richting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen. De planningen worden afgestemd op de FlorijnAs en de wensprogramma's van Gebiedsgericht Werken (GGW).

Financiën

De Nota wegbeheer (24 januari 2008) geeft inzicht in de werkwijze en financiering van het dagelijks onderhoud van de verhardingen. De financiering van herinrichtingsprojecten ten gevolge van einde levensduur komt uit een bijdrage uit de reserve voor straten en wegen (indien er ook sprake is van groot onderhoud), het meerjarenperspectief voor vervanging van rioleeringen (indien er ook sprake is van groot onderhoud aan de riolering), subsidies en de algemene middelen. In de productbegroting van wegbeheer zijn de vervangingsinvesteringen ten gevolge van einde levensduur niet opgenomen.

lasten voor de weg		(bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
Totaal Wegen	3.765	3.046	3.248

Afwijkingen en risico's

Een integrale planning, afweging van projecten en het wegvallen van subsidies houden voor ons als wegbeheerder een risico in. Dit risico bestaat uit wegen die versleten zijn en steeds onvoldoende prioriteit krijgen in een integrale afweging. Als wegbeheerder moeten we de weg echter veilig houden en daarom zullen maatregelen genomen moeten worden. Hierdoor neemt de druk op de middelen voor het dagelijks beheer toe.

Dit kan enerzijds betekenen dat vervangingsprojecten pas in een later stadium kunnen worden uitgevoerd of

anderzijds dat het verhogen van efficiëntie plaatsvindt door hetzelfde te doen met minder geld.

De realisatie van de bezuinigstaakstellingen heeft tot gevolg dat de burger waarneemt dat de verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit neerwaarts beweegt. In de komende jaren zal vaker de ondergrens worden bereikt en afhankelijk van de waarden in combinatie met de risico's een onvoorziene bijdrage uit de algemene middelen ter beschikking moeten worden gesteld.

Beleid

beleidskaders	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Beleidsplan openbare verlichting	2008	-
Beheersplan kunstwerken	2011	-
Beleidsplan graffiti en wildplakken	2011	-
Beleids- en beheersplan verkeersregelininstallaties	2013	-

Uitvoering van het planmatig dagelijks onderhoud vindt plaats op basis van IBOR-beeldkwaliteitsniveaus, risico gestuurd beheer en is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud vindt plaats aan de hand van structureel uitgevoerde technische metingen. Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen, is een voortschrijdende planning nodig. Wij kijken steeds vier jaar vooruit met een doorzicht naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). Wij maken een integrale afweging ten aanzien van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen. De planningen worden afgestemd op de FlorijnAs en de wensprogramma's van Gebiedsgericht Werken (GGW).

Financiën

De beheersplannen geven inzicht in de werkwijze en financiering van het dagelijks onderhoud van de overige infrastructuur. In de productbegroting van overige infrastructuur zijn de vervangingsinvesteringen ten gevolge van einde levensduur opgenomen. De stand van de voorzieningen voor groot onderhoud en vervanging van onder andere kunstwerken en verkeersregelingen is vooralsnog voldoende op niveau.

De geraamde stand van de voorziening voor kunstwerken is eind 2015 € 2.193.000. In dit bedrag is ook de bijdrage van de FlorijnAs opgenomen voor het toekomstig onderhoud.

lasten voor overige infrastructuur			(bedragen x € 1.000)
omschrijving	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
Bermen	469	91	239
Schoonhouden openbare ruimte	1.254	716	580
Verkeersregelingen	269	361	420
Kunstwerken	614	642	686
Klein straatmeubilair	1	21	14
Openbare verlichting	645	964	935
Totaal overige infrastructuur	3.252	2.795	2.874

Afwijkingen en risico's

De realisatie van de bezuinigstaakstellingen heeft tot gevolg dat de burger waarneemt dat de verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit neerwaarts beweegt.

In de komende jaren zal vaker de ondergrens worden bereikt en afhankelijk van de waarden in combinatie met de risico's een onvoorziene bijdrage uit de algemene middelen ter beschikking moeten worden gesteld.

Beleid

beleidskaders	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2013-2018 (GWRP)	2013	2018
Beheer van het openbaar vaarwater in Assen	2008	2016

In oktober 2013 hebt u het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2013-2018 (GWRP 2013-2018), de bijbehorende maatstaven en het gewenste onderhoudsniveau voor het water- en rioleringsstelsel vastgesteld. Om goed inzicht te krijgen, belangen af te wegen en prioriteiten te stellen, is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij wordt steeds vier jaar vooruitgekeken met een doorzicht naar de werkvoorraad daarna (circa vijf tot zes jaar). In 2013 hebben wij een integrale planning opgesteld voor 2014-2020, die continu wordt afgestemd op het gemeentelijk wegbeheer. Wij maken een integrale afweging ten aanzien van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur en slijtage van de riolering, risico-afwegingen, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld

functiewijzigingen. De plannen worden afgestemd op de FlorijnAs en de wensprogramma's van Gebiedsgericht Werken (GGW).

Financiën

De exploitatielasten met betrekking tot de riolering worden gedekt door inkomsten uit de rioolheffing. De vervanging van rioleringen worden geactiveerd in combinatie met de daarvoor bestemde voorziening voor vervanging. Daarnaast worden de kosten van het baggeren van de open watergangen gedekt uit de daartoe gevormde onderhoudsvoorziening. De stand van de beide voorzieningen is eind 2015 € 7.982.000 en is op een voldoende niveau gedurende de looptijd van het GWRP 2013-2018.

lasten voor riolering en water			(bedragen x € 1.000)
omschrijving	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
Rioleringbeheer en klein onderhoud	2.459	3.453	3.063
Watergangen	488	772	318
Waterwegen	398	249	300
totaal riolering en water	3.345	4.474	3.682

Afwijkingen en risico's

In het kader van het risicogestuurd beheer zijn vervangingen uitgesteld. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 610.000. Voor het overig is voor beheer en onderhoud € 226.000 minder besteed.

Vooralsnog zijn de risico's met betrekking tot risicogestuurd beheer op te vangen binnen de beschikbare middelen.

Beleid

beleidskaders	vastgesteld	Actualisatie voorzien in	opmerking
Groenstructuurvisie	2006	2012	Geen actualisatie maar evaluatie
Beleidsnota Natuur- en Milieueducatie	2009	-	-
Stedelijk Speelbeleidskader	2009	2014	Geen actualisatie maar evaluatie

De Groenstructuurvisie vormt het toetsingskader voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de basis voor het ontwikkelen van groenplannen.

Onze opgaven zijn het behoud van de groenstructuren en het versterken van de groene verbindingen tussen stad en omliggend landschap.

De kwaliteitsniveaus voor het groenbeheer zijn door u vastgesteld aan de hand van de kwaliteitscatalogus Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Samen met burgers en instellingen houden we het onderhoudsniveau van ons buurtgroen op peil. De uitgangspunten voor de verzorging en de verzorgingsniveaus van de openbare ruimte zijn in de nota Integraal Beheer Openbare Ruimte vastgelegd. Kwaliteitsbehoud (inrichtings-, verzorgings- en technische kwaliteit) blijft een belangrijk uitgangspunt.

Voor 2015 is als onderdeel van het bezuinigingspakket beheer openbare ruimte het extensief maaien van gazons in de wijken van Assen uitgevoerd. Daarbij is circa 40% van de gazons omgevormd naar extensief. U bent geïnformeerd over de evaluatie van deze maatregel en

we gaan, behoudens een paar kleine aanpassingen, hiermee door in 2016.

In 2015 is het Duurzaamheidscentrum in gebruik genomen. Het programma in het kader van duurzaamheidseducatie en -communicatie is hierop afgestemd. De uitzetting van het exploitatiebudget is budgetneutraal uitgevoerd.

Financiën

Het huidig budget is niet toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus. Binnen de beheerbudgetten is geen ruimte voor het renoveren/vervangen van verouderd groen en uitbreiding van areaal. Voor nieuwe groene ontwikkelingen en het versterken van groene structuren waren geen middelen beschikbaar.

Vanaf 2011 kunnen met het huidige budget dan ook geen renovaties plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de kwaliteit van het groen (Schoon, Heel en Veilig is voor de versleten plantvakken niet meer te garanderen).

lasten voor groenbeheer			(bedragen x € 1.000)
omschrijving	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
Plantsoenen	2804	642	1.697
Bossen en natuurterreinen	93	24	106
Kinderboerderijen	27	50	28
Groenonderhoud recreatieterreinen	226	113	217
Speelterreinen	292	479	261
totaal groenbeheer	3442	1.308	2.310

Afwijkingen en risico's

Op het onderhoud van het areaal is de afgelopen jaren bezuinigd. Gedurende 2015 is naar voren gekomen dat deze bezuinigingen op de huidige wijze niet kunnen worden gerealiseerd.

De doorvoering van de bezuinigingen en het volume-beleid kunnen tot gevolg hebben dat de burger waarneemt dat de verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit van het openbaar groen naar de ondergrens be-

wegen. Binnen de beheerbudgetten is, net als in de voorgaande jaren, geen ruimte voor het renoveren/vervangen van verouderd groen en uitbreiding van areaal. Het renoveren van groen is structureel nodig om aan de afgesproken kwaliteitsniveaus (Raamnota Openbare Ruimte, Groenstructuurvisie, IBOR-kwaliteitscatalogus) te kunnen blijven voldoen. Dit betekent dat de technische kwaliteitsafname van het groen verder doorzet.

Begraven

Beleid

Beleidskaders	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Beleidsnotitie begraafplaatsen	2006	-
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2011	-
Inrichtings- en beheersplan De Boskamp	2011	-
Beleidsnota historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats inclusief lijst cultuurhistorisch waardevolle monumenten	2010	-

De beleidsnota begraafplaatsen geeft de kaders aan voor beleid en uitvoering voor de lange termijn. Onze doelen zijn het zorgen voor kwalitatief goed begraven op korte en lange termijn, het waarborgen van de begraafcapaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen waar kostendekkend wordt begraven en het op peil houden van de bijdrage die de begraafplaatsen leveren aan de groene kwaliteiten van Assen en aan de openbare ruimte. Projectmatig maken wij momenteel de inhaalslag van de bestaande situatie naar de doelen van de beleidsnota.

Het begraven moet voldoen aan wettelijke eisen (Wet op de Lijkbezorging). Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoet aan de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus (Basis). Er is een financiële meerjarenplanning opgesteld voor de toekomstige investeringen voor de begraafplaatsen (onder andere herinrichtings- en ruimingsplan voor De Boskamp, herinrichting en herstel Zuider- en Noorderbegraafplaats).

Financiën

lasten voor begraafplaatsen			(bedragen x € 1.000)
omschrijving	realisatie 2014	begroting 2015	realisatie 2015
Begraafplaatsen	151	240	124

Afwijkingen en risico's

Het huidige budget is niet toereikend om in de toekomst het structureel regulier beheer van de begraaf-

plaatsen, de opstellen, hekwerken, administratie, dienstverlening en planvorming te financieren.

Maatschappelijk vastgoed

Beleid

beleidskaders	vastgesteld	actualisatie voorzien in
Contourennota vastgoed 2009-2013	2009	2016

Binnen de gemeentelijke organisatie draagt de eenheid Leefomgeving, team Vastgoed en Grondzaken, als middelenafdeling zorg voor het huisvesten van beleidsdoelstellingen. Dit team heeft tevens een controlefunctie en zal daarbij kritische vragen stellen aan de betrokken beleidsafdelingen, die vastgoed inzetten ten behoeve van de beleidsdoelen. De controlefunctie zal in de toekomst worden uitgebreid met een adviseerende rol, waardoor een efficiëntere inzet van middelen kan worden gerealiseerd.

Financiën

In 2014 heeft een nieuwe inspectie van het vastgoed plaatsgevonden. Op basis van deze inspectie en door de noodzaak om de lasten te verlagen, zetten we de komende jaren in op een gedifferentieerd onderhoud van (en binnen) de gebouwen, waarbij soberheid en doelmatigheid het uitgangspunt is, gebaseerd op periodieke conditiemetingen (aansluitend bij de landelijke NEN-normeringen). Het beheer zal in de toekomst meer gericht zijn op risico gestuurd onderhoud. In bepaalde gevallen wordt groot onderhoud uitgevoerd op het moment dat er kapitaalverlies dreigt of de veiligheid niet meer is gewaarborgd. Dat kan in bepaalde gevallen betekenen dat het vastgoed er niet altijd optimaal uitziet, maar dat onderhoud nog niet strikt noodzakelijk is.

lasten voor gebouwen per thema			(bedragen x € 1.000)
omschrijving	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015
Wonen	212	794	217
Meedoen	17.655	17.706	15.998
Aantrekkelijk	10.539	10.839	10.493
Bedrijfsvoering	31	2.681	3.292
Maatschappelijk vastgoed	215	171	144
Totaal	28.652	32.192	30.144

Onderhoudsvoorzieningen

Op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's begroten wij per gebouw de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden.

Deze onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. De jaarlijkse uitgaven van met name het cyclisch onderhoud kunnen fluctueren.

Om de jaarlijkse lasten van het cyclisch onderhoud te kunnen egaliseren, hebben wij onderhoudsvoorzieningen ingevoerd. De huidige stand van de voorzieningen is voldoende om de onderhoudsprogramma's te kunnen bekostigen.

Voorziening onderhoud gebouwen per thema		(bedragen x € 1.000)
omschrijving	stand voorziening eind 2015	storting 2015
Wonen	389	123
Meedoen	3.224	824
Aantrekkelijk	812	883
Bedrijfsvoering	358	241
Totaal	4.783	2071

Paragraaf 04

Financiering en Treasury

Financiering

De rente op de geld- en kapitaalmarkt bleef in 2015 op een historisch laag niveau. Bij deze marktsituatie is het lenen op langere termijn met jaarlijkse relatief lage rente en lagere aflossingen aantrekkelijk. Begin 2015 bedroeg de totale schuldpositie € 185 miljoen. Assen beschikte toen over een portefeuille aan vaste geldleningen met een relatief hoog renteniveau.

Assen heeft in 2015 van de vaste geldleningen:

- € 44 miljoen geherfinancierd (consolidatie vaste geldleningen);
- € 48,8 miljoen vervroegd geherfinancierd (renteherziening Kolkleningen);
- € 19 miljoen vervroegd afgelost (verkoopopbrengst nieuwe brandweerkazerne) en
- € 10 miljoen gefinancierd (nieuwe geldlening).

Door deze activiteiten is van de leningen het renteniveau gedaald en de gemiddelde looptijd van de geld-

leningen verlengd. Dit versterkt de financiële positie van Assen op langere termijn door het verdelen van de aflossing over een langere termijn en het zo lang mogelijk vasthouden van de lage rente.

Voor de vervroegde aflossingen en herfinancieringen is een boete betaald. Bij de Kolkleningen is deze boete opgenomen in het overigens lagere rentetarief. Bij de vervroegde aflossing is een boete ineens betaald, die ten laste van het (rente-)resultaat gebracht is.

De gemeente voldeed in 2015 aan de normen voor het renterisico, het kasgeldbeheer en het beheer van overtollige middelen. De gemeente heeft geen geldleningen verstrekt.

Schuldpositie

In 2015 ontwikkelde de schuldpositie zich als volgt:

Beloop vaste schuld			(bedragen x € 1 miljoen)		
Omschrijving/ultimo jaar	2011	2012	2013	2014	2015
vaste schuld	136	166	156	133	176
vlottende schuld	88	74	56	52	0

Rente

In de onderstaande tabel staan de rente-uitgangspunten voor 2015 in de tweede kolom en de werkelijk in rekening gebrachte rente in de derde kolom.

Rente-uitgangspunten en rente-uitkomsten 2015		
Omschrijving/begrotingsjaar	begroting 2015	rekening 2015
Calculatierente interne financiering	4,50%	4,50 %
Calculatierente externe financiering tot kasgeldlimiet	2,00%	-0,14 %
Calculatierente externe financiering boven kasgeldlimiet	4,50%	-0,14 %
Rentebijbeschrijving reserves Algemene Dienst	0,00%	0,00 %
Renteverrekening met Grondbedrijf	4,50%	4,50 %
Calculatierente interne doorbelasting	5,00%	5,00 %

Renteresultaat

Lasten (bedragen x €1.000)			
Omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Rente vaste geldleningen	4.971	4.439	4.960
Rente reserves en voorzieningen	7.046	6.046	9.872
Rente kort geld financiering	196	6.797	38
Afschrijving disagio	0	0	2.251
Diverse rentekosten	36	0	128
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	4	0	3
Voordeel renteomslag	4.399	3.431	0

Baten (bedragen x €1.000)			
Omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Diverse rentebaten	0	33	0
Rente belegging overtollige financieringsmiddelen	0	0	0
Invorderingsrente gemeentelijke heffingen	0	0	0
Rente-investeringen	16.379	20.680	16.694
Rentebelegging in Revolving Fund SVN	0	0	0
Bouwrente	272	0	353
Nadeel renteomslag	0	0	205
Totaal	16.651	20.713	17.252

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet beperkt het renterisico van financiering met kort geld (geldleningen met een looptijd van één jaar of minder). De limiet is een vast percentage (8,5) van de totale lasten van de begroting. In 2015

kwam de kasgeldlimiet uit op € 30,6 miljoen. Dit betekent dat de gemeente maximaal voor dit bedrag met kort geld mag financieren.

De onderstaande tabel geeft de kwartaalgemiddelden over het gehele jaar weer.

Tabel Kasgeldlimiet 2015; gemiddelde van de kwartaaloverzichten	
Omschrijving	(bedragen * € 1.000)
Omvang begroting (=grondslag)	360.166
1. Toegestane kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,5
1. Toegestane kasgeldlimiet in bedrag	30.614
2. Omvang vlottende schuld (opgenomen gelden < 1 jaar, schuld in rekening-courant, gestorte gelden door derden < 1 jaar, overige geldleningen niet zijnde vaste schuld)	19.951
3 Vlottende middelen (contante gelden in kas, tegoeden in rekening-courant, overige uitstaande gelden < 1 jaar)	142
4. Toets kasgeldlimiet:	
a. totaal netto vlottende schuld (2-3)	19.809
totaal overschot vlottende middelen (3-2)	
b. toegestane kasgeldlimiet (1)	30.614
c. ruimte (+) / overschrijding (-) (b-a)	10.663

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het risico van een te sterke groei van de rentelasten. De norm is 20% van het begrotingstotaal en voor Assen € 72 miljoen. Het totaal aan herfinancieringen en renteherzieningen van vaste geldleningen moet beneden dit bedrag blijven. In 2015 voldeed Assen aan deze norm.

Tabel Renterisiconorm		
Renterisiconorm 2015 (bedragen x 1.000)		
1a.	Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b.	Renteherziening vaste schuld u/g	0
1.	Netto renteherziening vaste schuld (1a-1b)	0
2.	Betaalde aflossingen	13.197
3.	Renterisico op vaste schuld (1+2)	13.197
4.	Renterisiconorm	72.033
5.	Ruimte	58.836
Berekening renterisiconorm:		
	Begrotingstotaal	360.166
	Percentageregeling	20
	Renterisiconorm	72.033

Kredietrisicobeheer

Assen voert een zeer terughoudend beleid voor het verstrekken van leningen en garanties. Dit geldt ook voor het aangaan van participaties. Wij vinden het financieren van activiteiten van derden geen taak van de gemeente Assen.

Leningen u/g. Overzicht aan derden verstrekte geldleningen ultimo 2015 (bedragen x €1.000)			
Kredietnemer	Risico/zekerheid	Schuld-restant	% totaal
Enexis Aandeelhoudersleningen; vloeien voort uit overeenkomst Essent/RWE; ter financiering netwerkbedrijf; aflossing gebeurt in vier termijnen tot en met 2019	Nauwelijks risico, solvabel bedrijf	4.896	42
Enexis (voorheen Essent) Achtergestelde lening	Nauwelijks risico; solvabel bedrijf	884	8
RWE Vloeit voort uit overeenkomst Essent/RWE; aandeel in geschatte terugontvangst van reserveringen voor garanties en zekerheden.	Het beheer van de fondsen is ondergebracht bij één of meerdere kredietwaardige financiële instellingen	2.673	23
Stichting Stimuleringsfonds Volks-huisvesting Startersleningen	De ingelegde gelden komen terug via het revolvingsysteem	2.836	24
Gemeentelijk personeel Hypothecaire leningen ten behoeve van aankoop van een woning	Recht van hypotheek	426	4
Alescon Geldleningen ten behoeve van hypothecaire geldleningen personeel	In de overeenkomst met Alescon is bepaald dat de inkomsten van de lening worden doorbetaald aan de gemeente, zo ook de opbrengst bij een	9	0

Leningen u/g. Overzicht aan derden verstrekte geldleningen ultimo 2015		(bedragen x €1.000)	
Kredietnemer	Risico/zekerheid	Schuld- restant	% totaal
	eventueel gedwongen verkoop. Verder wordt het risico beperkt, omdat Alescon een gemeenschappelijke regeling is		
Totaal		11.724	100

Limiet schatkistbankieren

De limiet voor het schatkistbankieren beperkt de beleggingsmogelijkheden. De limiet is een vast percentage (0,75) van de totale lasten van de begroting. In 2015 kwam de limiet uit op € 2,7 miljoen. Dit betekent dat de gemeente maximaal voor dit bedrag overtollige middelen mag aanhouden.

Een beperkt aantal langlopende beleggingen van Assen valt niet onder het schatkistbankieren en het begrip overtollige middelen, waarvan de gemeente slechts een beperkt bedrag zelf mag beleggen (€ 1,9 miljoen). Deze zijn veelal historisch bepaald en/of door bijzondere omstandigheden ontstaan. Het betreft

deelnemingen uit hoofde van de publieke taak in de aandelenkapitalen van nutsbedrijven (Waterleiding-maatschappij Drenthe, Enexis, Attero), Bank Nederlandse Gemeenten en Groningen Airport Eelde. De revenuen van deze beleggingen in de vorm van dividenden of een aandeel in de verliesafdekking zijn in de rekening verantwoord.

Assen kiest als gevolg van het schatkistbankieren voor het zo beperkt mogelijk aanhouden van overtollige middelen. Overtollige middelen worden zoveel mogelijk aangewend voor het aflossen van schuld. In 2015 hadden we daarom geen overtollige middelen en dus geen gelden uitgezet bij de schatkist. De banksaldi bleven gemiddeld dus ver beneden de norm.

Tabel limiet schatkistbankieren 2015; gemiddelde van de kwartaaloverzichten		
Omschrijving		(bedragen * € 1.000)
Omvang begroting (=grondslag)		360.166
1.	Toegestane limiet in procenten van de grondslag	0,75
2.	Toegestane limiet in bedrag	2.701

Paragraaf 05

Verbonden partijen

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten een paragraaf 'verbonden partijen' opstellen. Het doel van deze paragraaf is op een centrale plaats inzicht verschaffen in, en informatie verstrekken over, alle partijen waarmee de gemeente bestuurlijke en financiële banden onderhoudt.

Inzicht hierin is relevant omdat betrokken partijen direct of indirect belast (kunnen) zijn met uitvoering van beleid dat door de gemeente aan de betreffende partij is overgedragen en daarmee gemeentelijke middelen gemoeid kunnen zijn en financiële risico's worden gelopen.

Definitie verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk, als een financieel belang heeft. Organisaties waarmee een subsidierelatie is aangegaan, vallen volgens de toelichting in het BBV buiten deze indeling. Beide belangen houden het volgende in.

Bestuurlijk

Gemeentelijke zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur danwel door stemrecht.

Financieel

Gemeentelijke aansprakelijkheid ten aanzien van aan betrokken partij beschikbaar gestelde financiële middelen die niet verhaalbaar zijn bij faillissement, of ten aanzien van het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden indien de partij haar verplichtingen niet nakomt.

Algemene beleidslijn

De gemeente Assen verbindt zich in principe alleen bestuurlijk en financieel jegens een derde als deze verbintenis een duidelijk aantoonbare meerwaarde oplevert ten opzichte van alternatieven zoals zelf doen.

Hiervoor wordt gekozen met het oog op het realiseren van een of meer specifieke beleidsdoelstellingen:

- hetzij vanuit bestuurlijke overwegingen;
- dan wel vanuit een oogpunt van doelmatigheid en doeltreffendheid;
- dan wel vanuit financieel-economische overwegingen.

Beleidsuitvoering aansturing

Met de notitie 'aansturing verbonden partijen' sturen we meer op activiteiten, doelen en risico's van processen die onze gemeente bij andere organisaties heeft belegd en waarvoor uw raad een financiële bijdrage beschikbaar stelt. Wij krijgen een betere informatievoorziening over verbonden partijen via de planning-en-control cyclus. Dat geeft een beter zicht op de risico's van processen die deze partijen voor ons uitvoeren.

Vooraf bepalen we welke prestaties we van de verbonden partijen vragen, welke effecten we ermee beogen en wat de kosten hiervan zijn. Achteraf kunnen we bepalen in hoeverre de beoogde effecten bereikt zijn en wat dit gekost heeft. Het accent ligt op het vooraf sturen en het daarvoor aanscherpen van de beleidskaders. Het sturen en beheersen van prestaties, effecten, doelmatigheid en doeltreffendheid vergt aanpassingen in de relaties tussen gemeente en verbonden partijen gemeente, maar ook in de eigen werkprocessen.

Een organisatie is volgens de regeling voor verbonden partijen een verbonden partij als de jaarlijkse bijdrage aan of deelname in het kapitaal van de organisatie meer dan € 50.000 is of als de gemeente deze organisatie heeft aangewezen als verbonden partij. Dit laatste gebeurt vanwege het maatschappelijk en/of publiek belang van de taken en daarmee verbonden risico's. In de regeling staan de voorwaarden waaraan verbonden partijen moeten voldoen bij het indienen van hun meerjarenbegroting en (tussentijdse) verantwoording. Uitgangspunt is dat de verbonden partij haar activiteiten en daarmee te bereiken doelstellingen SMART begroot en verantwoordt, zo veel mogelijk met behulp van objectief meetbare kengetallen. We bereiken daarmee dat wij vooraf scherper de prestaties, de beoogde effecten en de benodigde subsidies kunnen bepalen.

De verantwoording moet voorzien zijn van een accountantsverklaring. In bepaalde gevallen moeten de juiste gegevens worden geleverd waarop de Single Information Single Audit (SiSa) van toepassing is.

Toezicht

Het toezicht op verbonden partijen gebeurt met name door de eenheden Beleid en Bestuurs- en Managementadvisering. De eenheid Beleid adviseert over de beleidsvorming en beleidscoördinatie vooraf en de beleidstoetsing achteraf. Het gaat dan om de doeltreffendheid. Zij adviseert over de inhoud van de processen die de gemeente bij verbonden partijen belegt oftewel het bepalen van de effecten en resultaten. De eenheid Bestuurs- en Managementadvisering adviseert over de kaders voor de rechtmatigheid en doelmatigheid van de processen en toetst die achteraf. Ook verzorgt deze eenheid het risicobeheer.

Verbonden partijen Jaarverslag 2015

Overzicht Verbonden partijen (bedragen * € 1.000)										
naam	plaats	doel	bestuurlijk belang	financieel belang	bijdrage - ontvangst +	eigen vermogen 2015 1-jan	31-dec	vreemd vermogen 2015 1-jan	31-dec	resultaat 2015
Alescon	Assen	Participatie en re-integratie werkzoekenden (WSW)	GR; lid DB en AB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-1.595	2.936	2.653	15.319	14.077	49
Bank Nederlandse Gemeenten nv	Den Haag	Bank	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	49	3.582.000	4.163.000	149.891.000	145.317	226.000
CBL (Cross Border Lease) Vennootschap bv)	Den Bosch	Deelneming in CBL-fonds ter afdekking van eventuele verliezen voortvloeiende uit in het verleden afgesloten CBL-overeenkomsten met Amerikaanse investeerders	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	0	9.800	9.800	107	117	30
C.S.V. Amsterdam bv)	Den Bosch	Bundeling belang in verband met potentiële schadevordering op de Staat met betrekking tot indirect geleden schade als gevolg van de splitsingswetgeving	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	0	9	26	36	34	42
Drents Archief, Regionaal Historisch Centrum	Assen	Gemeenschappelijk professioneel beheer Drents Archief en gemeente Assen	GR; lid AB en DB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-116	171	147	138	125	0
Eems Dollard Regio (EDR)	Nieuweschans	Economische en culturele stimulering	Lid openbaar lichaam	Jaarlijkse bijdrage	-5	473	1.410	527	1.307	54 ad 1
Enexis Holding nv)	Den Bosch	Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	765	3.516.700	3.607.700	2.900.300	3.471.700	223.000
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD)	Assen	Vorbereiden en uitvoeren activiteiten en diensten in het kader van de basisgezondheidszorg	GR; lid AB en DB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-2.167	1.913	2.451	3.970	2.810	424
Gemeenschappelijke Kredietbank Drenthe (GKB)	Assen	Sociale kredietverstrekking	GR; lid AB en DB	Handhaving kostendekkende exploitatie	-987	997	620	15.795	16.809	-237
Groningen Airport Eelde nv	Eelde	Personen- en vrachtvervoer	Aandeelhouder en lid raad van toezicht	Deelneming in kapitaal	0	15.100	14.161	29.200	3.736	-900 ad 1
Intergemeentelijke Sociale Dienst Assen (ISD)	Assen	Uitvoering taken Wet werk en bijstand c.a.	GR; lid DB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-6.904	189	189	9.263	6.351	13.469
PBE (Publiek Belang Elektriciteitsproductie)	Den Bosch	Het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen ingevolge de aandelen in EPZ (waaronder de kerncentrale Borssele)	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	0	1.600	1.600	108	113	13
Recreatieschap Drenthe	Diever	Bevordering recreatie in de breedste zin van het woord	GR; lid AB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	55	622	618	605	605	0
Regio Groningen-Assen 2030	Groningen	Samenwerking ten behoeve van regio-ontwikkeling	Deelname convenant; lid stuurgroep en DB	Bijdrage in fonds/investering subsidie(s)	-931	20.257	14.844	15.049	6.124	-5.163 ad 1
Regionaal Uitvoeringsorgaan Drenthe (RUD)	Assen	Bundeling van taken op het gebied van milieu	GR; lid AB en DB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-739	-144	1.202	3.471	4.846	1.346
Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)	Groningen	Versterken economische positie van Noord-Nederland	GR; adviesrol	Jaarlijkse bijdrage	-70	7.500	7.691	308.400	381.347	150 ad 1

Overzicht Verbonden partijen (bedragen * € 1.000)										
naam	plaats	doel	bestuurlijk belang	financieel belang	bijdrage - ontvangst +	eigen vermogen 2015		vreemd vermogen 2015		resultaat 2015
1-jan	31-dec	1-jan	31-dec							
Veiligheidsregio Drenthe (VRD)	Assen	Brandweerzorg en hulpverlening bij brand en rampen en geneeskundige hulpverlening bij calamiteiten	GR; lid AB en DB	Jaarlijkse exploitatiebijdrage	-2.851	3.819	4.075	21.470	17.262	1.412
Verkoop Vennootschap bv *)	Den Bosch	Maximalisatie uiteindelijke verkoopopbrengst; optimalisering risicoafdekking	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	1.882	363.300	76.500	80.000	38.300	41.000
Vordering op Enexis bv *)	Den Bosch	Bundeling van belangen in de bruglening aan Enexis	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	80	66	54	862.100	862.200	17
Waterleiding Maatschappij Drenthe nv	Assen	Nutsvoorziening	Aandeelhouder	Deelneming in kapitaal	0	41.203	45.598	73.903	76.340	3.758

ad 1

-ad 1 Cijfers 2015 ten tijde opstellen jaarrekening niet beschikbaar. Opgenomen zijn de cijfers van 2014.

-De met een *) aangeduide partijen zijn voortgekomen uit de overeenkomst tussen Essent en RWE. De voormalige aandeelhouders van Essent nemen in dezelfde verhouding deel in deze rechts-personen om gezamenlijk aansprakelijkheden zoveel mogelijk te beperken en de afwikkeling van de genoemde overeenkomst zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen.

Paragraaf 06

Bedrijfsvoering

Algemeen

De bedrijfsvoeringsparagraaf geeft aanvullende informatie op het programma bedrijfsvoering.

De bedrijfsvoeringsbegroting is met een meer kaderstellend karakter tot stand gekomen.

Op basis van aanvaard beleid is de begroting opgesteld om zo beter te kunnen sturen op beheersing van de budgetten.

Middeleninzet bedrijfsvoering

Middelen bedrijfsvoering 2015			(bedragen * €1.000)		
Omschrijving	Begroting 2015	Realisatie 2015	Verschil in €	Verschil in %	Verschil V/N
Lasten					
Personeelskosten	39.928	40.010	-82	-0,21	N
Beheerkosten	6.755	6.694	61	0,90	V
Kapitaallasten	3.046	1.723	1.323	43,43	V
Lasten boventallig personeel	2.322	1.501	821	35,36	V
Totaal lasten	52.051	49.928	2.123	4,08	V
Baten					
Baten boventallig personeel	0	-409	409	100	V
Inkomsten frictievoorziening	-2.322	-1.092	-1.230	-52,97	N
Inkomsten bedrijfsvoering	-1.118	-1.511	393	35,15	V
Mutatie reserve	-63	-70	7	11,11	V
Totaal baten	-3.503	-3.082	-421	-12,02	N
Totaal middelen bedrijfsvoering	48.548	46.846	1.702	3,51	V

Personeelskosten (€ 82.000 N)

Het saldo op personeelskosten bestaat uit een aantal componenten.

De kosten van ambtelijk personeel en inhuur personeel van derden voor regulier werk vallen lager uit dan begroot (€ 240.000 V):

De gemiddelde formatie 2015 was begroot op 593 fte. De gemiddelde bezetting gedurende 2015 was feitelijk ongeveer 20 fte lager. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 1,3 miljoen.

De ambtelijke bezetting was totaal 475 fte. De loonkosten van het ambtelijk personeel waren gemiddeld € 700 per fte hoger dan geraamd. Dat geeft een nadeel van € 335.000.

Gemiddeld zijn er gedurende 2015 ongeveer 98 fte ingehuurd. De kosten van inhuur vallen aanzienlijk hoger uit dan inzet van ambtelijk personeel (€ 7.400 per fte). Het nadelig effect hiervan bedraagt totaal € 725.000.

Een deel van het ambtelijk personeel was in 2015 elders gedetacheerd. Tegenover de loonkosten van dit personeel (€ 333.000) staan detacheringsvergoedingen (zie onder inkomsten).

De kosten van WerkPunt! bedroegen in 2015 totaal €371.000. Deze kosten waren in 2015 nog niet opgenomen in de bedrijfsvoeringsbegroting.

In 2015 is een aantal boventallige medewerkers ingezet op regulier werk. Loonkosten komen daardoor niet ten laste van de frictievoorziening. De hiermee gepaard gaande loonsom bedroeg € 200.000.

De kosten van BBL-banen zijn door latere instroom van deze medewerkers € 97.000 lager dan begroot.

Van het budget voor voormalig personeel was een bedrag van € 485.000 niet nodig in 2015.

Beheerskosten (€ 61.000 V)

Het nadeel op de beheerskosten van materieel bedraagt € 297.000. Dit komt door hoge onderhoudskosten van oudere voertuigen die nog moeten worden vervangen. Hier staat vrijval van kapitaallasten tegenover.

De kosten voor het beheer en onderhoud van ICT binnen de gemeente zijn € 363.000 hoger dan geraamd. Deze overschrijding is te verklaren doordat er in 2015 met twee systemen is gewerkt, licentiekosten hoger zijn uitgevallen en er sprake is van verschuiving van ICT-kosten vanuit de programma's (de hiervoor bestemde budgetten zijn nog niet overgeheveld naar de bedrijfsvoering).

Aan opleidingskosten is € 447.000 minder uitgegeven dan geraamd. Verder was er sprake van onderbesteding in de budgetten voor kantoorartikelen (€ 114.000 V), wervings- en advertentiekosten (€ 105.000 V) en Berichten van de Brink (€ 83.000 V). De overige beheerskosten laten per saldo een nadeel zien van € 28.000.

Kapitaallasten (€ 1.323.000 V)

De vrijval van kapitaallasten (afschrijving en rente) wordt veroorzaakt doordat investeringen in vervoermiddelen en automatisering nog lopen, uitgesteld of later dan gepland zijn opgeleverd.

Investerings in bedrijfsmiddelen 2015			(bedragen * €1.000)
Onderdeel	begroting t/m 2015	Realisatie 2015	Saldo
Automatisering hardware	3.344	2.700	644
Automatisering software	2.719	1.840	879
Vervoermiddelen	3.871	620	3.251
Overig (onder andere kantoorinventaris)	1.320	531	789
Totaal investeringen bedrijfsvoering	11.254	5.691	5.563

Boventallig personeel (-)

Bij de samenstelling van de begroting 2015 is rekening gehouden met een inschatting van boventallige medewerkers. In de begroting is er vanuit gegaan dat deze lasten van € 2,3 miljoen ten laste van de frictievoorziening zouden komen. Door uitstroom of het detacheren van boventalligen vielen de lasten en het beslag op de frictievoorziening lager uit. De werkelijke lasten van het boventallig personeel bedroegen in 2015 totaal € 1,8 miljoen. Een deel van het boventallig personeel kon in 2015 extern gedetacheerd worden. Hiervoor werd een vergoeding ontvangen van € 0,4 miljoen. Een aantal boventallige medewerkers is tijdelijk intern ingezet op reguliere werkzaamheden (€ 0,2 miljoen). Het resterende bedrag is verrekend met de frictievoorziening.

Ontwikkeling frictievoorziening

Als gevolg van de bezuinigingen ontstaat personele frictie. Om de daaraan verbonden kosten en financiële risico's te kunnen opvangen is een frictievoorziening gevormd. Deze voorziening is afgestemd op de verplichtingen die inmiddels zijn en nog verder ontstaan als gevolg van personeel dat door bezuinigingen boventallig of herplaatsbaar is geworden.

Eind 2014 bedroeg de voorziening € 2,9 miljoen. Dit was toereikend voor de medewerkers die toen boventallig waren. In 2015 is een bedrag van € 1,2 miljoen onttrokken aan de voorziening. Dit bedrag bestond uit salarislasten, lasten van vertrekregelingen en begeleidingskosten van medewerkers die in een van Werk-naar-Werktraject zitten.

Door het effectueren van nieuwe bezuinigingsmaatregelen zijn in 2015 opnieuw medewerkers boventallig

geworden. In de Najaarsnota hadden we al aangegeven dat voor boventalligheid als gevolg van nieuwe bezuinigingen geen budget beschikbaar was. Bij de samenstelling van de jaarrekening is de stand en omvang van het frictiebudget opnieuw beoordeeld en zijn inschattingen gemaakt van de toekomstige verplichtingen. De inzet van het management is er daarbij op gericht de omvang van de frictie zo veel mogelijk te beperken. Deze actualisatie heeft er toe geleid dat op basis van de huidige inzichten in de toekomstige verplichtingen de frictie-

voorziening met ruim € 1 miljoen moest worden aangevuld. Hiermee heeft de voorziening eind 2015 een omvang van € 2,7 miljoen en is daarmee toereikend voor het aantal boventalligen op dat moment.

Inkomsten bedrijfsvoering (€ 393.000 V)

De inkomsten zijn € 414.000 hoger als gevolg van detachering van ambtelijk personeel. De overige inkomsten zijn per saldo € 21.000 lager dan begroot.

Toerekening kosten Bedrijfsvoering

Toerekening kosten bedrijfsvoering 2015 (bedragen * €1.000)					
Omschrijving	Begroting 2015	Realisatie 2015	Vershil in €	Vershil in %	Vershil V/N
Programma bedrijfsvoering	40.693	40.787	-94	-0,23	N
Overige begrotingsprogramma's	-	98	-98	-100	N
Projecten en investeringen	6.509	5.105	1.404	23,74	V
Grondbedrijf	1.346	695	651	48,37	V
Vastgoed	-	115	-115	-100	N
Inzet voorziening	-	46	-46	-100	N
Totaal toerekening	48.548	46.846	1.702	-3,51	N

Ontwikkeling personeelsformatie

Personeelsformatie 2015 in fte's				
Periode	jaarrekening 2014	begroting 2015	jaarrekening 2015	% mutatie
Per 31-12-2015	583	601	561	-6,67 %
Gemiddeld 2015		593	573	-3,41%

Bezuinigingen bedrijfsvoering

Bezuinigingen bedrijfsvoering (bedragen * € 1.000)			
bezuinigingen bedrijfsvoering	realisatie t/m 2014	realisatie 2015	realisatie t/m 2015
1 Uitvoeringsprogramma 2011-2014	5.793	-	5.793
2 Aanvullende bezuinigingen 2012 - 2015	2.200	1.265	3.465
3 Nota Verder Bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017	1.400	250	1.650
4 Begroting 2014; dekking achterblijvende overhead	-	150	150
5 Minderen met Maat	-	-	-
Totale bezuinigingen bedrijfsvoering	9.393	1.665	11.058

Relatie programma's en bedrijfsvoering

De bezuinigingen op de programma's hebben ook een relatie met de bedrijfsvoering en het takenpakket van de gemeente. In die zin zijn bezuinigingen op de programma's en de bedrijfsvoering onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Eerste tranche

Uitvoeringsprogramma 2011-2014

De eerste tranche van de bezuinigingen bedrijfsvoering is volledig ingevuld.

Tweede tranche

Aanvullende bezuinigingen 2012-2015

De tweede tranche van de bezuinigingen bedrijfsvoering is volledig ingevuld.

Derde tranche Nota Verder bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017

Zoals in de nota 'Verder bouwen, ambities en bezuinigingen 2014-2017' is afgesproken is de bezuinigingsopgave voor de bedrijfsvoering in 2015 verhoogd met € 250.000. Het betreft hier de doorvertaling naar de bedrijfsvoering van de extra efficiencytaakstelling uit het regeerakkoord. Dat gaat ervan uit dat gemeenten door samenwerking efficiencyvoordelen kunnen realiseren. De korting die door het Rijk is opgelegd loopt vanaf 2015 jaarlijks op met € 250.000. De taakstelling voor 2015 is gerealiseerd.

Om de verbouwing van het stadhuis budgettair neutraal te laten verlopen gold een pakket aan maatregelen van € 1,4 miljoen. Door maximale versobering en optimalisatie van het ontwerp is hiervan direct € 475.000 structureel ingevuld. De overige maatregelen hingen samen met het vervallen van de beheerskosten van de locatie Buitenzorg en extra baten door inhuizing van de ISD en verhuur van werkplekken aan derden. Deze maatregelen zijn niet volledig haalbaar gebleken. De verwachte huuropbrengsten vallen € 145.000 lager uit en voor locatie Buitenzorg is in combinatie met gebouw De Werf een alternatief scenario uitgewerkt. Dit levert een bezuiniging op die € 275.000 lager uitvalt dan de oorspronkelijke taakstelling. Ingaande de begroting 2016 is deze bezuinigingstaakstelling bijgesteld.

Begroting 2014, dekking overhead

Als onderdeel van het dekkingsplan 2014-2017 is besloten tot een aanvullende taakstelling om de overhead van de brandweerorganisatie op te vangen. Het gaat om een taakstelling van € 150.000 in 2015 en daarna jaarlijks oplopend tot € 450.000 vanaf 2017. Deze taakstelling is in 2015 gerealiseerd.

Vierde tranche Minderen met maat

In het collegeprogramma 2014-2018 zijn aanvullende bezuinigingen voorzien die voor de bedrijfsvoering in 2017 en 2018 zijn beslag zal krijgen. Het gaat hier om een bedrag van in totaal € 2,1 miljoen. In 2017 dient hiervan € 1 miljoen ingevuld te zijn en vanaf 2018 het resterende deel van € 1,1 miljoen.

Paragraaf 07 Grondbeleid

Het gemeentelijke grondbeleid is ondersteunend aan de beleidsdoelstellingen die de gemeente Assen heeft voor onder meer woningbouw, werken en infrastructuur, alsmede het realiseren van maatschappelijke voorzieningen. Hoofddoelstelling van het grondbeleid is het realiseren van de ruimtelijke opgaven die Assen zich stelt. De Regiovisie Groningen-Assen, de Structuurvisie+, de Masterstudie Florijn-As, de visie op de binnenstad, het structuurplan Stadsrandzone en de duurzaamheidsvisie geven een beeld van de ambities voor toekomstige ontwikkeling van Assen. Deze ambities staan nader beschreven bij de programma's zoals Wonen in Assen, Werken in Assen en Aantrekkelijk Assen.

In het collegeprogramma is voorgesteld om in begrotingen uit te gaan van realistische ambities. In de begroting 2015 zijn behoudende uitgangspunten qua programmering en uitgifteprijsen aangehouden. Het in control hebben en houden van gemeentelijke grondexploitatie in combinatie met een adequaat weerstandsvermogen voor risicoafdekking zijn belangrijke financiële speerpunten. Tegenvallers in grondexploitaties vangen we op door lopende grondexploitaties te optimaliseren of te versoberen, zoals met de gewijzigde ontwikkelstrategie voor Kloosterveen, Havenkwartier en werklandschap Assen Zuid.

Grondbeleid

De huidige tijd vraagt om een meer gefaseerde en marktgerichte ontwikkelstrategie. Naast actief grondbeleid wordt ook faciliterend grondbeleid nadrukkelijk overwogen. De juiste keuze verschilt per situatie en is mede afhankelijk van de financiële armslag van het Grondbedrijf.

In het collegeprogramma zijn voor Kloosterveen, werklandschap Assen Zuid en het Havenkwartier gewijzigde ontwikkelstrategieën voorgesteld. Niet alleen voor deze gebieden, maar breder wordt faciliterend grondbeleid overwogen. In 2015 betrof dit concreet: prijsvraag ontwikkellocatie Mercurius, grondbeleid bij het initiatief voor een Factory Outlet Center en visie Kloosterveen II en III (toegelicht in de raadsbrief 1 oktober 2015).

In deze collegeperiode wordt aantoonbaar afscheid genomen van het automatisme van actief grondbeleid. Minder actief grondbeleid zorgt voor een beperkter investeringsniveau en een kleiner risicoprofiel, maar

ook voor een beperktere regie en zeggenschap bij de realisatie van de grotere gebiedsontwikkelingen. De sturing op de programmering van kaveluitgifte wordt minder direct. Ook het kostenverhaal op derden en verevening tussen financieel voordelige en nadelige ontwikkelingen vergt extra aandacht.

Grondprijzen

Bij de bepaling van uitgifteprijzen wordt in beginsel uitgegaan van de marktwaaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wordt bij sociale woningbouw en maatschappelijke voorzieningen afgeweken van dit beginsel. Voor de wenselijke transparantie worden jaarlijks bij de begroting de uitgifteprijzen van de gemeente Assen openbaar gemaakt in de grondprijzenbrief.

Vastgoedwaarden, bouwkosten en daarmee ook grondwaarden veranderen als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden. Het is niet meer vanzelfsprekend om grondprijzen jaarlijks te indexeren. We zijn terughoudend bij het verhogen van grondprijzen en voorzichtig met het 'inboeken' van de opbrengsten ervan. Voor de eerstkomende jaren is uitgegaan van geen inflatie en dus geen stijging van de kosten en opbrengsten. De uitgifteprijzen in de grondprijzenbrief hebben we niet verhoogd. Met de aantrekkende nieuwbouw van woningen kunnen we concluderen dat het aangehouden prijsniveau in de grondprijzenbrief ook na de vastgoedcrisis marktconform is. Voor bedrijfsmatig en commercieel onroerend goed is gezien het beperkt aantal transacties deze conclusie nog te voorbarig.

Jaarrekening

De jaarrekening is het belangrijkste ijkpunt voor de verantwoording in de controlcyclus. Daartoe zijn alle grondexploitaties uit de begroting 2016 herzien, waarbij de realisatie in 2015 is meegenomen. De beleidsmatige uitgangspunten sluiten aan bij die in de begroting 2016. Eén van de belangrijkste uitgangspunten vormt de actuele beleidsmatige programmering van wonen en werken. Daarnaast zijn ook de vastgestelde uitgifteprijzen en de actuele ontwikkelstrategieën van belang.

Wonen

In de vorige jaarrekening gaven we aan dat er op de woningmarkt duidelijke tekenen van herstel te zien zijn. Wij hebben daarbij de verwachting uitgesproken dat een verbeterde markt voor bestaande koopwoningen, ook zal doorwerken naar de nieuwbouw. Dit effect zien we terug bij nieuwbouwprojecten in de stad, maar ook in de gemeentelijke gebiedsontwikkelingen trekt de verkoop duidelijk aan. De kaveluitgifte in Kloosterveen loopt voor op de afgegeven prognose die ten grondslag lag aan uw aankoopbesluit van de buitenring (december 2012). Deze uitgifte wordt niet alleen gedragen door het gemeentelijke initiatief tot sociale woningbouw, maar ook door de bouw van vrije-sectorhuur, collectief opdrachtgeverschap en projectmatige koopwoningen. Ook in Kloosterbos nemen de kavelverkoppen weer toe. In de begroting 2015 werd een kaveluitgifte voor 43 wooneenheden voorzien in onze uitleglocaties, dit zijn er uiteindelijk 148 geworden. Na realisatie van Kloosterveen en Kloosterbos kan worden overgestapt naar het vervolg in Kloosterveen II.

Werken

De vastgoedmarkt voor zowel bedrijfsmatig als commercieel onroerend goed was in 2015 wederom onverminderd slecht. Partijen zijn wél bereid om de haalbaarheid van nieuwe businessplannen te onderzoeken, maar dat heeft in 2015 nog niet geleid tot een aantrekkende gronduitgifte. In de begroting 2015 werd voor het afgelopen jaar nog uitgegaan van een totale kaveluitgifte van 3,3 hectare. Met in 2015 slechts 1 verkochte kavel op Messchenveld is deze prognose zeker niet gehaald. In de voorliggende jaarrekening 2015 is de verwachte kaveluitgifte voor de komende vijf jaar (t/m 2020) verder verlaagd naar gemiddeld 2,5 hectare per jaar.

Afgesproken is om uitgifteprijzen niet meer automatisch te indexeren. De uitgifteprijzen in de grondprijzenbrief hebben we niet verhoogd. Tevens werd in 2015 op Groene Dijk een pionierskorting toegepast, en is besloten deze regeling voor het jaar 2016 te verlengen. Desondanks heeft dit nog niet geleid tot verkopen van woon-werkkavels op Groene Dijk.

In mei 2015 is de nieuwe aansluiting op de A28, Assen-Zuid opgeleverd. Deze afrit biedt nieuwe kansen voor de ontwikkeling van Assen-Zuid, zowel in het werklandschap als in de Toeristisch Recreatieve Zone. Het ontwikkelkader van het werklandschap beslaat globaal

26 hectare gemengde bedrijvigheid ten westen van Graswijk, 26 hectare gemengde bedrijvigheid ten oosten van Graswijk en 8 hectare wonen-werken aan weerszijden van Graswijk. Gezien de onzekerheid over de behoefte naar bedrijventerreinen op langere termijn, wordt in het financiële kader (= grondexploitatie) geen rekening gehouden met de toekomstige grondopbrengsten van de gemengde bedrijvigheid ten oosten van Graswijk.

FlorijnAs

In het programma FlorijnAs vormt infrastructuur de primaire doelstelling. De infrastructuur vormt echter wel een drager voor de duurzame (her)ontwikkeling van aanpalende gebieden. Dit betreft bijvoorbeeld de hoofdontsluiting in Assen-Zuid en de aanleg van de Stadsboulevard, autobrug Industrieweg en aanpassing het Kanaal (Blauwe As). De financiële en organisatorische aansturing van de gebiedsontwikkelingen (Assen-Zuid, Havenkwartier) is afgelopen jaar van het programma FlorijnAs naar de lijn gebracht.

Financieel beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat het Grondbedrijf financieel zelfstandig is. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling voor wat betreft de activiteiten van het Grondbedrijf niet leidt tot een beslag op de algemene middelen van de gemeente. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf waarbinnen grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen worden opgevangen. De financiële grondslagen van het Grondbedrijf zijn door de raad vastgesteld en gebaseerd op het 'Besluit begroting en verantwoording' (=BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. Tevens is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie. Komend jaar worden de richtlijnen van het BBV over het grondbeleid aangepast. Het is van belang om daar adequaat op in te spelen. Hetzelfde geldt voor de implementatie van de vennootschapsbelasting in het gemeentelijk Grondbedrijf.

Afsluiten grondexploitatie

Diverse gebiedsontwikkelingen zijn inmiddels voltooid, zoals Marsdijk 2, Tussengebied Kloosterveen, Schepersmaat 2, Weiersstraat (Cultureel Kwartier), Kloosterveen I en de reeds afgeronde deelgebieden in Kloosterveen II, die vallen binnen het bestemmings-

plan Kloosterveen 2012 (Kloosterhout 2, Kloosterstede 2). De bijbehorende grondexploitaties zijn afgesloten. De in ontwikkeling zijnde deelgebieden Kloosterbos en Buitenring Kloosterveen worden voortgezet in de grondexploitatie Kloosterveen 2012. De overige deelgebieden van Kloosterveen II, die niet tot het bestemmingsplan Kloosterveen 2012 behoren, worden voortgezet in de grondexploitatie Kloosterveen II. Met de raadsbrief van 1 oktober 2015 hebben we een aanpassing van de ontwikkelwijze aangekondigd. Om daarbij het publieke kostenverhaal te borgen zijn een structuurvisie en een exploitatieplan wenselijk. Met de genoemde aanpassingen sluiten de grondexploitaties weer aan bij de daadwerkelijke planstatus en de meest actuele besluitvorming door de gemeenteraad.

Financieel resultaat

De verkoopopbrengsten zijn hoger dan voorgaande jaren. In de jaarrekening heeft dit echter geen direct effect op het resultaat aangezien de productiekosten (bouw- en woonrijp maken en planontwikkeling) en verkoopopbrengsten per saldo worden geactiveerd.

Het afsluiten van de winstgevende exploitaties en het treffen van een voorziening voor de gebieden in Kloosterveen die worden voortgezet, heeft per saldo geleid tot een voordelig resultaat van € 13,6 miljoen.

Bovenstaande is verwerkt in de jaarrekening 2015 en is de belangrijkste verklaring voor het positieve resultaat.

Daarnaast hebben afwaardering op de marktwaarde van opstallen en afdrachten aan de algemene dienst een nadelig effect op het resultaat.

Het jaarresultaat voor bestemming bedraagt in totaal € 12,2 miljoen voordelig. Met de vaststelling van de jaarrekening wordt het resultaat overeenkomstig de financiële grondslagen verrekend met de betreffende bestemmingsreserves binnen het Grondbedrijf.

Aangezien de weerstandsreserve met € 0,8 miljoen moet worden verhoogd (zie hierna), bedraagt de toevoeging aan de algemene reserve van het Grondbedrijf per saldo € 11,4 miljoen.

Bovenstaande wordt geconsolideerd op het beleidsproduct bouwgrondexploitatie, conform de voorschriften in de BBV. Als gevolg van de verrekening met de Grondbedrijfreserves is geen sprake van effect op het rekeningresultaat van de algemene dienst.

Balanspositie

De totale boekwaarde bedraagt € 152 miljoen waarvoor overeenkomstig de BBV-voorschriften een voorziening (correctie voorraadwaarde) is getroffen van € 105 miljoen. Na correctie bedraagt de voorraadwaarde (= de huidige marktwaarde van de gronden en het vastgoed binnen het Grondbedrijf) € 47 miljoen. De voorraadwaarde is in 2015 per saldo met € 11 miljoen toegenomen, met name als gevolg van het afsluiten van exploitaties met een voordelig resultaat.

De weerstandsreserve is bepaald op € 13,2 miljoen, een toename van € 0,8 miljoen. De weerstandsreserve is toegenomen, met name als gevolg van het voortzetten van de exploitaties in Kloosterveen.

De omvang van de weerstandsreserve is bepaald volgens de iflo-methode zoals vastgelegd in de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement, door de raad vastgesteld in 2011.

De algemene reserve Grondbedrijf bedraagt € 14 miljoen. Na jarenlange daling, is dit jaar sprake van een toename als gevolg van het voordelige resultaat. Gelijktijdig is wel het risicoprofiel fors toegenomen als gevolg van de toegenomen boekwaarde van gebiedsontwikkelingen met een negatief resultaat.

De nieuwe BBV-richtlijnen, zoals het beperken van de looptijd van in exploitatie genomen gebieden, hebben naar verwachting een negatief effect op de algemene reserve. Dit effect is nog niet meegenomen bij de jaarrekening. Er is ook nog geen inzicht of de algemene reserve toereikend is om dit nadeel op te vangen.

Meerjarenprognose

Bij het opstellen van de begroting 2017 zal de meerjarenprognose worden geactualiseerd. Daarin worden naast de uitkomsten van de jaarrekening ook de effecten van nieuwe prognoses en tussencalculaties verwerkt. Ook zullen scenario's worden ontwikkeld die anticiperen op de aanscherping van de BBV.

De geactualiseerde meerjarenprognose zal betrokken worden bij de begroting 2017 zoals bij de Strategische Afwegingsnotitie Grondbedrijf 2011 werd afgesproken met de gemeenteraad.

financieel

1. Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema
2. Financiële analyse afwijkingen per programma
3. Overzicht realisatie bezuinigingen
4. Wet normering topinkomens
5. Balans met toelichting

1. Overzicht lasten en baten per programma en beleidsthema

Programma's en beleidsthema's (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO				
	Primaire	Begroting	Realisatie	Saldo	Primaire	Begroting	Realisatie	Saldo	Primaire	Begroting	Realisatie	Saldo	V/N
	begroting	na wijziging			begroting	na wijziging			begroting	na wijziging			
Wonen in Assen													
Woningbouw/woonplan	1.451	1.451	1.534	-83	1.174	1.174	1.607	433	-277	-277	73	350	V
Openbare ruimte	11.970	12.345	12.471	-126	8.290	8.290	9.355	1.065	-3.680	-4.055	-3.116	938	V
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	217	217	6.079	-5.862	0	0	5	5	-217	-217	-6.075	-5.857	N
Duurzaamheid	5.599	5.887	6.147	-260	9.263	9.263	8.030	-1.233	3.664	3.377	1.884	-1.493	N
Programmaresultaat vóór bestemming	19.237	19.900	26.231	-6.331	18.727	18.727	18.997	269	-510	-1.172	-7.234	-6.062	N
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	56	56	62	-6	1.158	1.158	6.596	5.437	1.102	1.102	6.533	5.431	V
Programmaresultaat ná bestemming	19.293	19.956	26.293	-6.337	19.886	19.886	25.592	5.707	592	-70	-701	-631	N
Werken in Assen													
Werkgelegenheid	54.350	55.348	55.742	-394	28.726	28.725	27.068	-1.657	-25.624	-26.623	-28.674	-2.051	N
Econ. ontwikkeling en innovatie	1.226	1.530	1.406	125	0	120	90	-30	-1.226	-1.410	-1.316	95	V
FlorijnAs	54.752	54.752	29.223	25.529	54.752	54.752	29.223	-25.529	0	0	0	0	N
Programmaresultaat vóór bestemming	110.328	111.631	86.371	25.260	83.478	83.597	56.381	-27.216	-26.851	-28.033	-29.990	-1.957	N
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	195	56	333	-276	241	266	56	-210	46	210	-276	-486	N
Programmaresultaat ná bestemming	110.524	111.687	86.704	24.983	83.719	83.864	56.438	-27.426	-26.805	-27.823	-30.266	-2.443	N
Meedoen in Assen													
Jeugdzorg	24.542	24.184	23.704	480	0	0	78	78	-24.542	-24.184	-23.627	557	V
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	53.283	62.499	61.346	1.153	4.575	4.575	4.250	-325	-48.707	-57.924	-57.096	828	V
Mijn Buurt Assen	2.423	2.376	3.546	-1.170	150	0	278	278	-2.273	-2.376	-3.268	-892	N
Meedoenbeleid	2.453	3.150	3.091	59	0	0	0	0	-2.453	-3.150	-3.091	59	V
Sport	309	309	327	-18	0	0	160	160	-309	-309	-167	142	V
Schuldhelpverlening	511	539	851	-312	0	0	47	47	-511	-539	-804	-265	N
Onderwijs	26.855	28.151	28.145	6	24.477	25.841	26.821	981	-2.378	-2.310	-1.324	987	V
Programmaresultaat vóór bestemming	110.377	121.209	121.011	198	29.202	30.416	31.634	1.218	-81.175	-90.793	-89.377	1.416	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	1.193	-1.193	243	0	239	239	243	0	-954	-954	N
Programmaresultaat ná bestemming	110.377	121.209	122.204	-995	29.445	30.416	31.873	1.457	-80.932	-90.793	-90.331	462	V
Aantrekkelijk Assen													
Aantrekkelijke binnenstad	153	149	113	35	25	25	96	71	-128	-124	-18	106	V
Cultureel Hart	9.406	9.453	9.897	-443	0	0	2.421	2.421	-9.406	-9.453	-7.475	1.978	V
Evenementen	843	993	985	8	244	244	331	87	-599	-749	-654	95	V
Parkeren	516	516	838	-323	1.702	1.702	1.834	132	1.187	1.187	996	-191	N
Veiligheid	3.286	3.283	3.448	-165	16	16	601	585	-3.270	-3.267	-2.847	420	V
Programmaresultaat vóór bestemming	14.205	14.394	15.282	-887	1.987	1.987	5.283	3.296	-12.217	-12.407	-9.998	2.409	V
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	2.439	-2.439	2.301	2.301	2.746	445	2.301	2.301	307	-1.995	N
Programmaresultaat ná bestemming	14.205	14.394	17.721	-3.327	4.289	4.289	8.029	3.741	-9.916	-10.106	-9.691	414	V

Programma's en beleidsthema's (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN				SALDO					
	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo	V/N	
Samen werken aan Assen														
Bestuur	2.923	3.015	3.514	-499	0	0	11	11	-2.923	-3.015	-3.503	-488	N	
Regionale samenwerking	124	124	180	-56	0	0	0	0	-124	-124	-180	-56	N	
Dienstverlening	2.222	2.768	1.994	774	1.042	1.042	1.189	147	-1.180	-1.726	-804	921	V	
Programmaresultaat vóór bestemming	5.269	5.907	5.688	219	1.042	1.042	1.200	158	-4.227	-4.865	-4.487	378	V	
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Programmaresultaat ná bestemming	5.269	5.907	5.688	219	1.042	1.042	1.200	158	-4.227	-4.865	-4.487	378	V	
Bedrijfsvoering														
Bedrijfsvoering	51.876	52.269	47.921	4.347	11.520	11.513	7.616	-3.898	-40.356	-40.756	-40.306	450	V	
Programmaresultaat vóór bestemming	51.876	52.269	47.921	4.347	11.520	11.513	7.616	-3.898	-40.356	-40.756	-40.306	450	V	
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	0	0	524	-524	63	63	43	-20	63	63	-481	-543	N	
Programmaresultaat ná bestemming	51.876	52.269	48.445	3.824	11.583	11.576	7.659	-3.918	-40.293	-40.693	-40.786	-94	N	
Vastgoed en Grondbedrijf														
Vastgoed	31.767	32.192	30.275	1.917	15.342	15.462	13.997	-1.465	-16.425	-16.730	-16.277	452	V	
Grondbedrijf	6.362	6.362	-5.746	12.109	8.388	8.388	6.442	-1.946	2.025	2.025	12.188	10.163	V	
Programmaresultaat vóór bestemming	38.130	38.554	24.528	14.026	23.730	23.850	20.439	-3.410	-14.400	-14.704	-4.089	10.615	V	
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	2.025	2.025	12.188	-10.163	443	686	95	-591	-1.582	-1.339	-12.093	-10.754	N	
Programmaresultaat ná bestemming	40.155	40.579	36.717	3.863	24.173	24.536	20.534	-4.001	-15.982	-16.044	-16.182	-139	N	
Algemeen financieel beleid														
Onvoorzien/incidenteel	1.123	485	0	485	0	0	0	0	-1.123	-485	0	485	V	
Belastingheffing	144	144	165	-21	16.650	16.650	16.302	-348	16.506	16.506	16.137	-369	N	
Financiering/Belegging	284	284	257	27	9.402	9.402	13.040	3.638	9.118	9.118	12.783	3.665	V	
Gemeentefonds	250	250	154	96	151.837	161.312	160.876	-437	151.587	161.062	160.722	-340	N	
Overige algemene middelen	541	565	104	461	212	212	2.946	2.735	-330	-354	2.843	3.196	V	
Reserves en voorzieningen	0	0	1.490	-1.490	0	0	0	0	0	0	-1.490	-1.490	N	
Saldi kostenplaatsen	-3.440	-3.440	206	-3.646	0	0	0	0	3.440	3.440	-206	-3.646	N	
Saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Programmaresultaat vóór bestemming	-1.098	-1.712	2.376	-4.088	178.101	187.576	193.164	5.588	179.199	189.288	190.789	1.501	V	
Storting in c.q. onttrekking aan reserves	4.364	4.364	4.156	209	2.736	5.583	5.583	0	-1.629	1.218	1.427	209	V	
Programmaresultaat ná bestemming	3.266	2.653	6.532	-3.879	180.837	193.159	198.747	5.588	177.570	190.506	192.215	#VERW!	####	
Totaal correcties na 7/7														
RESULTAAT VÓÓR BESTEMMING	348.323	362.152	329.408	32.743	347.786	358.709	334.715	-23.995	-536	-3.442	98	3.541	V	
Saldo onttrekkingen/stortingen	6.642	6.502	20.895	-14.393	7.185	10.057	15.358	5.300	544	3.555	-5.537	-9.092	N	
Correctie saldo onttrekking /stortingen									0	0	495	495	V	
RESULTAAT NÁ BESTEMMING	354.964	368.654	350.303	18.351	354.972	368.767	350.073	-18.694	8	113	-4.944	-5.056	N	
Naar aanleiding van controles heeft op de mutatie in de reserves een correctie plaatsgevonden van per saldo € 310.000 die eerst via het resultaat tot uitdrukking wordt gebracht														
Dit deel wordt betrokken bij het voorstel tot resultaatbestemming														

Financiële analyse afwijkingen per programma

Analyse afwijkingen t.o.v. de begroting

Programma / onderwerp	Voorstel budget- overh.	Afwijking (bedragen x € 1.000)		
		Voordeel	Nadeel	Saldo
Wonen in Assen				
Woningbouw/woonplan				
Inkomsten uit bouwleges		423		423
Uitvoering pilot omgevingsvergunning	✓	20		20
Vetraging actualisatie bestemmingsplanprocedures		116		116
Openbare ruimte				
Verlaging beeldkwaliteit infrastructuur		321		321
Niet realiseren bezuinigingen groen ivm afspraken sociaal domein			995	-995
Rioolbeheer en waterzuivering			107	-107
Begraafplaatsen (exploitatie en inkomsten uit grafrechten)		156		156
Markten, reclamevergunningen, billboards etc.		98		98
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer				
Uitvoering Pilot Publiek Vervoer	✓	60		60
Duurzaamheid				
Inzameling huishoudelijk afval (excl. bedrijfsvoering)			141	-141
Afrekeningen 2013 en 2014 huishoudelijk afval			773	-773
Resultaat bedrijfsafval (excl. bedrijfsvoering)			390	-390
Saldo overige afwijkingen		54		54
Subtotaal programma Wonen in Assen		1.248	2.406	-1.158
Doorgevoerde correcties				527
Totaal programma Wonen in Assen				-631

Werken in Assen

Werkgelegenheid				
Uitkeringen BUIG (saldo lasten en baten)			2.072	-2.072
Debiteurenontvangsten ISD			882	-882
Bedrijfsvoeringskosten ISD (btw-voordeel)		515		515
Uitvoering besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)			284	-284
Terugontvangen BTW re-integratietrajecten		157		157
WSW-afrekening Alescon 2014		184		184
Economische ontwikkeling en innovatie				
Res.co-fin.region.econ.beleid niet ingezet voor Sensorcity (inz.alg.res.)			185	-185
Saldo overige afwijkingen		124		124
Totaal programma Werken in Assen		980	3.423	-2.443

Meedoen in Assen

Jeugdzorg				
Uitvoering Homestart, transformatie, voorliggend veld	✓	256		256
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk				
Maatschappelijke ondersteuning (o.a. zorgvernieuwingsprojecten)		90		90
Mijn Buurt Assen				
Wijkzaken		102		102
Welzijnswerk/-organisatie (Vaart Welzijn, Welzo, Noordermaat)			493	-493
(verschuiving vanuit Bedrijfsvoering)				
50% realisatie taakstelling welzijnsorganisatie (ivm start medio 2015)			172	-172
VNN, asielzoekers, inburgering en noodopvang		85		85
Subsidies wijkwelzijnswerk (i.v.m. latere start nieuwe regeling)			126	-126
Project buurtbemiddeling			56	-56
Meedoenbeleid				
Klijnsma middelen armoedebestrijding	✓	250		250
Projecten "In eigen hand" en "Jongeren en Schuld"	✓	101		101
Bestuurlijke afspraak preventie proj. ouders/kinderen	✓	25		25
Bijz.bijstand (ivm beschermingbew.), meedoenbeleid, kwijtscheldingen			317	-317
Sport				
Rijksmiddelen Gezond in de Stad (GIDS)	✓	185		185
Schuldhulpverlening				
			265	-265

Onderwijs			
Uitvoering Pilot Publiek Vervoer	✓	20	20
Vrijval onderhoudsvoorziening onderwijshuisvesting		367	367
Vrijval rijksmiddelen ROC		83	83
Leerlingenvervoer		476	476
Saldo overige afwijkingen		67	67
Subtotaal programma Meedoen in Assen		2.108	1.429
Doorgevoerde correcties			-217
Totaal programma Meedoen in Assen			462

Aantrekkelijk Assen			
Evenementen			
Afwikkeling TT-festival 2014		90	90
Parkeren			
Op peil brengen onderhoudsvoorziening parkeergarages			323
Opbrengsten straatparkeren (meer inkomsten Veemarktterrein)		132	132
Veiligheid			
Veiligheidsregio Drenthe (incidenteel voordeel a.g.v. div.verrekeningen)		370	370
Saldo overige afwijkingen		145	145
Totaal programma Aantrekkelijk Assen		737	323

Samen werken aan Assen			
Bestuur			
Lasten raad en college (incl. voormalig bestuurders)			489
Regionale samenwerking			
Aanloopkosten samenwerking belastingen, pers.- en sal.adm. SDA			59
Dienstverlening			
Rijksmiddelen digitale overheid i-Nup	✓	299	299
Vrijval restant rijksmiddelen i-Nup		101	101
Diverse contracten (o.a. Dimpact)		170	170
Vrijval kapitaallasten i.v.m. samenwerking SDA		130	130
Burgerzaken en verkiezingen		150	150
Saldo overige afwijkingen		76	76
Totaal programma Samen werken aan Assen		926	548

Bedrijfsvoering			
Personeelskosten			
Loonkosten personeel (ambtelijk en inhuur)		137	137
Loonkosten Werkpunt! (niet opgenomen in begroting bedr.voering)			371
Lasten voormalig personeel		485	485
Beheerskosten en kapitaallasten			
ICT - kosten algemeen		320	320
ICT - implementatie sharepoint	✓	100	100
ICT - nieuwe werkomgeving (NWO)	✓	100	100
Niet ingezette individuele loopbaanbudgetten	✓	300	300
Restant opleidingsbudget		147	147
Uitstel/vertraging diverse investeringen (o.a. kantoorinventaris)		196	196
Wervings- en advertentiekosten / Berichten van de Brink		188	188
Kantoorartikelen		114	114
Vervanging bedrijfskleding	✓	12	12
Toerekening bedrijfsvoeringskosten			
Projecten en investeringen			1.404
Grondexploitatie			651
Overige toerekening		260	260
Saldo overige afwijkingen			27
Totaal programma Bedrijfsvoering		2.359	2.453

Vastgoed en Grondbedrijf			
Vastgoed			
Onderwijshuisvesting; vrijval kapitaallasten a.g.v. latere realisatie	1.270		1.270
Dr. Nassau College, De Parel en De Atlas			
Multi functionele accommodaties (mfa's); hogere kosten voor beheer en onderhoud en lagere exploitatieopbrengsten		176	-176
Bedrijfsgebouwen; hogere expl.lasten (w.o. donatie voorziening agv geactualiseerd onderhoudsplan) en lagere huuropbrengsten stadhuis		650	-650
Parkeergarages; lagere onderhoudskosten	234		234
Wijkwelzijnsgebouwen; hogere kapitaallasten en lagere exploitatieopbrengsten		280	-280
Nieuwe brandweerkazerne (GGD/VRD); lagere huuropbrengsten door verkoop gebouw		389	-389
Saldo overige afwijkingen vastgoed		149	-149
Grondbedrijf			
Resultaat bouwgrondexploitatie	10.163		10.163
Mutatie weerstandsreserve Grondbedrijf		765	-765
Mutatie algemene reserve Grondbedrijf		9.398	-9.398
Saldo overige afwijkingen			0
Totaal programma Vastgoed en Grondbedrijf	11.667	11.806	-139

Algemeen financieel beleid			
Onvoorzien/incidenteel			
Vrijval restantbudget voor onvoorziene en incidentele uitgaven	485		485
Belastingheffing			
Lagere OZB-opbrengst a.g.v. leegstand, waardedaling en vrijstelling		369	-369
Gemeentefonds			
Uitkering 2015		779	-779
Na-uitkering 2014	342		342
Afrekening gemengde btw bedrijfsvoering	96		96
Overige algemene middelen			
Meeropbrengst verkoop gemeentelijk vastgoed	2.125		2.125
Afrekening btw-compensatiefonds 2011-2013	632		632
Vrijval stel- en correctieposten	438		438
Reserves en voorzieningen			
Op peil brengen frictievoorziening personeel		1.023	-1.023
Treffen voorziening dubieuze debiteuren		467	-467
Renteresultaat			
Boeterente i.v.m. vervroegde aflossing geldleningen		2.200	-2.200
Lagere rentekosten ivm gunstig rentepeil, conversie, lagere fin.beh.	2.400		2.400
Saldo overige afwijkingen	29		29
Totaal programma Algemeen financieel beleid	6.547	4.838	1.709

Exploitatieresultaat 2015	26.572	27.226	-654
Totaal voorstel budgetoverheveling	-1.728	0	-1.728
Storting deel resultaat verkoop gem. vastgoed in amortisatiereserve	-877	0	-877
Rekeningsresultaat 2015 na budgetoverheveling	23.967	27.226	-3.259
Doorgevoerde correcties met resultaatseffect			-239
Saldo projecten			-4.162
Rekeningresultaat voor mutaties (bestemmings)reserves			-7.660
Mutatie (bestemmings)reserves tgv projecten			4.162
Rekeningresultaat na verwerking (bestemmings)reserves tov begroting			-3.498

Totaaloverzicht financieel resultaat transities			
Onderdeel	Lasten	Baten	Saldo
Participatie (programma Werken, thema werkgelegenheid)			
Integratieuitkering Reintegratie		3.579	-3.579
Integratieuitkering WSW		16.782	-16.782
Totale kosten voorzieningen Reintegratie en WSW	20.084		20.084
Verrekening saldo Participatie met Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	276		276
Jeugdzorg (programma Meedoen, thema jeugdzorg)			
Integratieuitkering Jeugd		23.803	-23.803
Invulling taakstelling Jeugd		-173	173
Afgezonderd deel voor uitvoering taken Jeugdwet (bedrijfsvoering)		-1.058	1.058
Totale kosten voorzieningen Jeugd	22.351		22.351
Verrekening saldo Jeugdzorg met Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	221		221
Wmo (programma Meedoen, thema Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk)			
Integratieuitkering nieuwe taken Wmo		12.258	-12.258
Integratieuitkering oude taken Wmo		5.630	-5.630
Diverse overige budgetten Wmo		352	-352
Invulling taakstelling Wmo		-173	173
Afgezonderd deel voor uitvoering nieuwe taken Wmo (bedrijfsvoering)		-373	373
Totale kosten voorzieningen Wmo	16.722		16.722
Verrekening saldo Wmo met Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	972		972
Beschermd Wonen (progr. Meedoen, thema Wmo, gezondh.zorg en vrijw.werk)			
Integratieuitkering Beschermd Wonen		33.724	-33.724
Afgezonderd deel voor uitvoering taken Beschermd Wonen (bedrijfsvoering)		-751	751
Totale kosten voorzieningen Beschermd Wonen	33.734		33.734
Verrekening tekort met overige gemeenten	-522		-522
Verrekening saldo Beschermd Wonen met Gemeentelijk Sociaal Deelfonds		239	-239
Uitvoering transitietaken (programma Bedrijfsvoering)			
Afgezonderd deel integratieuitkering voor uitvoering transitietaken		2.182	-2.182
Bedrijfsvoeringskosten transities	1.658		1.658
Verrekening saldo uitvoering transitietaken met Gemeentelijk Sociaal Deelfonds		-524	524
Totaal saldo gestort in Gemeentelijk Sociaal Deelfonds			1.754

3. Overzicht realisatie bezuinigingen 2015

3. Overzicht realisatie bezuinigingen 2015			bedragen in € * 1.000					
Programma/beleidsthema	beleidsproduct	bezuinigingsmaatregel	taakstelling		realisatie		Open- staand	
			bedrag	S/I	struc- tureel	inciden- teel		
Programma Wonen in Assen								
Bezuinigingen bestuursperiode 2015-2018 (Minderen met Maat)								
Woningbouw/woonplan	Monumentenzorg	Afschaffen subsidieregeling monumentenzorg	37	S	37	0	0	
Openbare ruimte	Wegbeheer	Terugbrengen beeldkwaliteit wegen	500	S	500	0	0	
		Terugbrengen beeldkwaliteit bermen	50	S	50	0	0	
	Verzorging infrastructuur	Verlagen maairegime bermen	160	S	160	0	0	
		Verminderen straatmeubilair	15	S	15	0	0	
		Verminderen/aanpassen punten openbare verlichting	180	S	180	0	0	
		Verminderen/aanpassen onkruidbestrijding	50	S	50	0	0	
		Verminderen markeringen en bebording	20	S	20	0	0	
		Groenbeheer	Verlagen maairegime groen recreatieparken	50	S	0	0	50
			Terugbrengen beeldkwaliteit plantsoenen	250	S	0	0	250
			Omvorming intensief gras naar extensief gras plantsoenen	185	S	0	0	185
			Verminderen bloembakken en inboet bomen	45	S	45	0	0
			Verminderen speeltoestellen	50	S	50	0	0
			Totaal Wonen in Assen		1.592		1.107	0
		Programma Werken in Assen						
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)								
Algemeen	Activering en uitstroom	Restanttaakstelling Werk en inkomen	713	S	713	0	0	
Werkgelegenheid	Inkomenswaarborg	SROI FlorijnAs projecten en overige projecten	350	I	0	350	0	
Totaal Werken in Assen			1.063		713	350	0	

Programma/beleidsthema	beleidsproduct	bezuinigingsmaatregel	taakstelling		realisatie		Open- staand
			bedrag	S/I	struc- tureel	inciden- teel	
Programma Meedoen in Assen							
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)							
Mijn Buurt Assen	Maatschappelijke dienstverlening	Taakstelling op maatschappelijk werk, ouderenwerk, opbouwwerk en jongerenwerk (welzijnsorganisatie 2.0)	345	S	173	0	173
Algemeen	Diversen	Restanttaakstelling Zorg en Welzijn	566	S	566	0	0
Onderwijs	Schoolbestuurlijke taken	Gemeentelijke bijdrage Plateau (verzelfstandiging)	260	S	0	260	0
Bezuinigingen bestuursperiode 2015-2018 (Minderen met Maat)							
Mijn Buurt Assen	Welzijnswerk	Afroken jaarlijkse onderbesteding stedelijke projecten	50	S	50	0	0
Onderwijs	Schoolbestuurlijke taken	Doorberekenen dienstverlening schoolbestuurlijke taken Pro Assen	30	S	0	30	0
Sport	Sport	Reduceren beleidsmiddelen sport	76	S	76	0	0
Totaal Meedoen in Assen			1.327		865	290	173
Programma Aantrekkelijk Assen							
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)							
Evenementen	Evenementen	TT: bijdrage ondernemers	50	S	0	0	50
Totaal Aantrekkelijk Assen			50		0	0	50
Programma Samen werken aan Assen							
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)							
Bestuur		Hospitalityroom TT (op termijn) afstoten	25	I	0	25	0
Totaal Samen werken aan Assen			25		0	25	0
Programma Bedrijfsvoering							
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)							
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Efficiënter inrichten van processen (jaarschijf 2015)	1.265	S	1.265	0	0
		Extra taakstelling efficiency bedrijfsvoering oa door samenwerking (gerelateerd aan regeerakkoord, efficiencykorting i.v.m. schaalvergroting gemeenten)	250	S	250	0	0
		Achterblijvende overhead brandweer/RUD	150	S	150	0	0
Totaal Bedrijfsvoering			1.665		1.665	0	0

Programma/beleidsthema	beleidsproduct	bezuinigingsmaatregel	taakstelling		realisatie		Open- staand
			bedrag	S/I	struc- tureel	inciden- teel	
Programma Vastgoed en Grondbedrijf							
Openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)							
Vastgoed / Openbare ruimte		Investering milieu educatief centrum (MEC) budgettair neutraal	170	S	170	0	0
		Exploitatie centrum voor duurzaamheidseducatie en –communicatie	100	S	0	100	0
		Kinderboerderijen / afstoten exploitatie kinderboerderij De Hofstede	50	S	0	0	50
Vastgoed / Sport		<u>Investeringen sportaccommodaties budgettair neutraal:</u>					
		- besp. beh. en onderhoud binnensportacc. / sluiten Korpershoekhal	50	S	39	0	11
		- inkomsten wielervedbaan	25	S	0	0	25
Vastgoed / Onderwijs		Versobering derde cluster Kloosterveen: zelfstandige basisschool De Parel, revitalisering noodlokalen OBS Kloosterveen en CBS Kloostertuin, opschorten uitbreiding Boomgaard	597	S	0	0	597
		Versobering MFA Assen-Oost: bouw CBS De Regenboog, RKBS Vredeveld, gymlokaal en geen wijkcentrum	74	S	0	0	74
		<u>Aanpassing gemeentelijke huisvesting budgettair neutraal:</u>					
Vastgoed / Bedrijfsvoering		- vervallen beheerskosten pand Buitenzorg	500	S	0	0	500
		- extra inkomsten i.v.m. inhuizing ISD	275	S	0	0	275
		- verhuur werkplekken aan derden	150	S	0	166	-16
Bezuinigingen bestuursperiode 2015-2018 (Minderen met Maat)							
Vastgoed		Aanpassen verzekeringen	50	S	50	0	0
		Aanpassen beheer wijkgebouwen	79	S	0	0	79
		Beperken schoonhouden	100	S	68	0	32
		Onderhoudsniveaus differentiëren per gebouw	300	S	300	0	0
		Verhoging huuropbrengsten (sportaccommodaties)	100	S	35	0	65
Totaal Bedrijfsvoering			2.620		662	266	1.692
Programma Algemeen financieel beleid							
Bezuinigingen bestuursperiode 2015-2018 (Minderen met Maat)							
Overige algemene middelen		Afzien toekenning prijscompensatie	450	S	450		0
		Inzet deel restantbuffer macro economische ontwikkeling	650	I		650	0
		Inzet vrijval kapitaallasten (ivm vertraging in uitvoering)	1.000	I		1.000	0
Totaal Algemeen financieel beleid			2.100		450	1.650	0

Programma/beleidsthema	beleidsproduct	bezuinigingsmaatregel	taakstelling		realisatie		Open- staand
			bedrag	S/I	struc- tureel	inciden- teel	
Totaal openstaande bezuinigingen bestuursperiode 2011-2014 (1e, 2e en 3e tranche)			5.965		3.326	901	1.739
Totaal bezuinigingen bestuursperiode 2015-2018 (Minderen met Maat)			4.477		2.136	1.680	661
Totaal bezuinigen			10.442		5.462	2.581	2.399

Toelichting op afwijkingen in realisatie bezuinigingsopgaven 2015

Wonen, beheer openbare ruimte

Door financiële verplichtingen aan partijen binnen het sociaal domein m.b.t. de inzet van WSW-medewerkers en MEEwerkers (Alescon en ISD) in het beheer van de openbare ruimte konden de voorgenomen bezuinigingen niet volledig gerealiseerd worden. Het terugbrengen van de beeldkwaliteit betekent minder handmatige werkzaamheden en daarmee minder werk voor de betreffende doelgroepen. Het door de bezuinigingen bijgestelde budget is onvoldoende om aan de gemaakte afspraken tegemoet te komen. In de Voorjaarsnota 2016 zal voorgesteld worden de budgetten bij te stellen.

Meedoen, taakstelling Welzijnsorganisatie 2.0

Aangezien de nieuwe welzijnsorganisatie Vaart Welzijn een half jaar later van start is gegaan dan oorspronkelijk gepland, kon de hieraan gekoppelde bezuinigingstaakstelling in 2015 voor 50% worden gerealiseerd. Vanaf 2016 is de taakstelling volledig structureel ingevuld.

Meedoen, bezuiniging in verband met verzelfstandiging Plateau openbaar onderwijs

Op 2 juli 2015 is het raadsbesluit genomen om Plateau openbaar onderwijs per 1 januari 2016 te verzelfstandigen. In het Financieel Implementatieplan zijn de financiële gevolgen en effecten van de verzelfstandiging van Plateau vastgelegd. Plateau kan € 80.000 van de taakstelling invullen door o.a. goedkopere contracten en rentevoordeel. Het restant van de taakstelling à € 180.000 is verwerkt in het bestuursformatieplan 2015 – 2016 van Plateau. In 2015 is conform de afspraken op alternatieve wijze in de taakstelling voorzien door een verlaging van de storting in de reserve voorgezet onderwijs.

Meedoen, doorberekenen dienstverlening schoolbestuurlijke taken Pro Assen

Deze taakstelling wordt ingaande het jaar 2016 structureel gerealiseerd. In 2015 kon deze taakstelling incidenteel worden opgevangen binnen de reguliere budgetten voor Onderwijs.

Aantrekkelijk Assen, bijdrage ondernemers TT

De bezuinigingstaakstelling door middel van bijdragen van ondernemers in de TT is in de oorspronkelijke opzet niet haalbaar gebleken. Ook een alternatieve invulling was op dit terrein niet mogelijk. Met ingang van 2016 is deze taakstelling daarom ingetrokken. In de begroting 2016 is voorzien in vervangende dekkingsmaatregelen.

Bedrijfsvoering, bezuinigingen en frictiekosten

Voor een toelichting op de realisatie van de bedrijfsvoeringsbezuinigingen en de daarmee gepaard gaande frictiekosten verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Vastgoed, diverse projecten budgettair neutraal realiseren

Doordat de oplevering van het centrum voor duurzaamheidseducatie en -communicatie eind 2015 plaatsvond kon de taakstelling op de exploitatie van het duurzaamheidscentrum incidenteel worden ingevuld door vrijval van kapitaallasten. De bezuiniging op de exploitatie van de kinderboerderijen die gekoppeld was aan de exploitatie van het duurzaamheidscentrum is niet haalbaar. Ook een alternatieve invulling bleek niet voorhanden. In 2015 kon de taakstelling incidenteel binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. In de begroting 2016 is voorzien in vervangende dekkingsmaatregelen.

Aangezien de nieuwbouw van diverse onderwijsgebouwen in Kloosterveen nog moet starten was realisatie van de hieraan gekoppelde bezuinigingsmaatregelen in 2015 nog niet aan de orde. Dit gold eveneens voor de multifunctionele accommodatie Assen-Oost en de wierlerbaan.

De bezuinigingstaakstelling op de gemeentelijke huisvesting is niet volledig haalbaar gebleken. De huuropbrengsten zijn lager uitgevallen onder meer doordat er in 2015 nog geen sprake is geweest van inhuizing van

de ISD. Voor locatie Buitenzorg is in combinatie met gebouw De Werf een alternatief scenario uitgewerkt. De ingeboekte taakstelling kon in 2015 binnen de totale vastgoedbegroting worden opgevangen. In de begroting 2016 is voorzien in vervangende dekkingsmaatregelen.

Met het in beheer houden van een deel van de wijkgebouwen en de hoge beheerlasten voor de verschillende MFA's kon de bezuinigingsopgave voor het beheer en schoonhouden van de wijkgebouwen nog niet volledig in 2015 worden gerealiseerd.

Met betrekking tot de verhoging van de huuropbrengsten voor sportaccommodaties is in overleg met de sportverenigingen afgesproken om de huurverhoging over een periode van drie jaar te realiseren. In 2015 is de verhoging voor het 1e jaar doorgevoerd, waarmee ongeveer een derde deel van de bezuinigingsopgave is gerealiseerd.

Wet normering topinkomens

Jaarverslag 2015 - Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De wet is bedoeld om een plafond in te stellen op de bezoldiging van topfunctionarissen. Het plafond is voor

2015 gesteld op € 178.000 bruto en geldt voor gemeentes voor gemeentesecretarissen en griffiers. Binnen de gemeente Assen is geen sprake van een overschrijding.

Jaarrekening 2015 - Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Hiermee wordt WOPT ingetrokken. De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De gemeente is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Voor gemeentes gaat het om de functies van gemeentesecretaris en griffier.

Op grond van de WNT mag in 2015 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat

komt in 2015 neer op € 178.000, inclusief belaste kostenvergoeding en pensioenbijdrage werkgever.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

In 2015 hebben geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden. Zowel bij vast als bij tijdelijk personeel.

Aandachtspunt

De WNT geeft aan dat gemeente Assen verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Dit houdt in dat de gemeentesecretaris en griffier van de gemeente Assen opgenomen moeten worden in het financieel jaarverslag.

Bezoldiging topfunctionarissen 2015

(in €)

Naam	Functie	Omvang (fte)	Duur dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorziening ten behoeve van betaalbaar op termijn	Totale Bezoldiging 2015	Totale Bezoldiging 2014
Oostmeijer-Oosting,	vm gem secr	1,0	1-1 tm 15-3	28.046	114	3.186	31.346	137.151
Dijkstra, T	gem secr	1,0	1-6 tm 31-12	59.093		8.650	67.743	-
Lambeck-Keijzer, PA	vm griffier	0	-	-		-	-	34.788
Rozema, I	griffier	1,0	1-1 tm 31-12	80.951		11.100	92.051	49.741

5. Balans met toelichting

Balans A. Vaste Activa

Activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2015
1. Materiële vaste activa		
1.1 gronden uitgegeven in erfpacht	434	434
1.2 investeringen econ.nut & verbandhoudend met heffing	17.928	21.558
1.3 overige investeringen met economisch nut	335.501	332.868
1.4 investeringen met maatschappelijk nut	12.034	13.023
totaal 1. Materiële vaste activa	365.897	367.883
2. Financiële vaste activa		
2.1 kapitaalverstrekkingen - deelnemingen	769	1.138
2.2 leningen - deelnemingen	5.779	5.779
2.3 overige langlopende leningen u/g	3.527	3.578
totaal 2. Financiële vaste activa	10.075	10.495

totaal A. Vaste activa	375.972	378.378
-------------------------------	----------------	----------------

Balans B. Vlottende Activa

Activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2015
1. Voorraden		
1.1 overige grond- en hulpstoffen	27.682	24.495
1.2 onderhanden werk (bouwgronden in & afgesloten exploitatie)	7.793	22.114
totaal 1. Voorraden	35.475	46.609
2. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		
2.1 vorderingen op openbare lichamen	4.200	2.594
2.2 overige vorderingen	4.244	5.732
totaal 2. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	8.444	8.326
3. Liquide middelen		
3.1 kassaldi	17	16
3.2 bank- en giroaldi	526	620
totaal 3. Liquide middelen	543	636
4. Overlopende activa		
4.1 nog te ontvangen bedragen overheden	13.282	14.746
4.2 overige nog te ontvangen bedragen	2.962	4.907
4.3 vooruitbetaalde bedragen	347	175
4.4 overige overlopende activa	0	1.000
totaal 4. Overlopende activa	16.591	20.828
totaal B. Vlottende activa	61.053	76.399

totaal Activa	437.025	454.777
----------------------	----------------	----------------

E. Niet uit balans blijvende rechten

1. aanwijzingsrechten	0	0
-----------------------	---	---

Balans C. Vaste Passiva

Passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2015
1. Eigen vermogen/reserves		
1.1 algemene reserve	25.078	44.053
1.2 bestemmingsreserves	143.289	139.355
1.3 resultaat na bestemming (nog te bestemmen resultaat)	9.999	-4.942
totaal 1. Eigen vermogen/reserves	178.366	178.466
2. Voorzieningen		
2.1 diverse voorzieningen	21.827	23.758
totaal 2. Voorzieningen	21.827	23.758
3. Vaste schulden rentetypische looptijd 1 jaar of langer		
3.1 onderh. leningen binnenlandse banken eo fin. Instell.	137.255	180.207
3.2 door derden belegde gelden	199	172
3.3 waarborgsommen	50	33
totaal 3. Vaste schulden rentetypische looptijd 1 jaar of >	137.504	180.412

totaal C. Vaste passiva	337.697	382.636
--------------------------------	----------------	----------------

Balans D. Vlottende Passiva

Passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2014	31-12-2015
1. Vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar		
1.1 kasgeldleningen	42.000	0
1.2 bank- en giroaldi	17.835	15.133
1.3 overige schulden	9.937	19.829
totaal 1. Vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	69.772	34.962
2. Overlopende passiva		
2.1 nog te betalen bedragen	10.862	21.762
2.2 van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	18.538	15.350
2.3 vooruit ontvangen bedragen	156	67
totaal 2. Overlopende passiva	29.556	37.179

totaal D. Vlottende passiva	99.328	72.141
------------------------------------	---------------	---------------

totaal Passiva	437.025	454.777
-----------------------	----------------	----------------

F. Niet uit balans blijvende verplichtingen

1. gewaarborgde geldleningen	8.841	4.918
2. garantstellingen	35.332	32.721

5.1 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) hebben we de op de balans opgenomen activa gewaardeerd op de historische verkrijgingsprijs, verminderd met eventueel ontvangen bijdragen en gecumuleerde afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte nuttigheidsduur. In geval van duurzame waardeverminderingen worden activa afgewaardeerd. De activa bestaan zowel uit investeringen met een economisch nut, als uit investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 2.500 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze worden altijd geactiveerd.

Er kan rente worden geactiveerd.

De afschrijvingen berekenen we per investering op basis van:

- de looptijd;
- het rentepercentage;
- de afschrijvingsmethode die we voor die investering toepassen.

Conform artikel 10 van de financiële verordening (Gemeentewet, artikel 212), zijn de volgende afschrijvingstermijnen in acht genomen:

De materiële vaste activa met economisch nut worden maximaal afgeschreven in:

40 jaar	bouwkundige voorzieningen
30 jaar	infrastructurele voorzieningen en sportvelden
15 jaar	technische installaties, inventaris, brandweervoertuigen, containers
7 jaar	roerende duurzame goederen

Bij looptijden tot 8 jaar wordt lineair afgeschreven, bij looptijden vanaf 8 jaar wordt annuïtair afgeschreven. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden veelal onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves geactiveerd. Uitzonderingen hierop worden met redenen beargumenteerd ten laste van de exploitatie gebracht.

Er heeft geen afwaardering wegens duurzame waardevermindering plaatsgevonden. De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de verkrijgingsprijs (art. 61, lid 1 BBV), verminderd met bijdragen van derden

en de afschrijvingen.

- de verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten

Bij investeringen met een meerjarig economisch nut geldt dat verminderingen over gehele looptijd (lineair) gecorrigeerd worden met de berekende afschrijvingslasten.

Restwaarden

Met ingang van 2012 wordt rekening gehouden met een restwaarde voor alle gemeentelijke vastgoedobjecten. De restwaarden worden op het moment van activeren bepaald. Dit is van toepassing op de waardering van de balansposten gronden en terreinen, woonruimten en bedrijfsruimten. Voor het bepalen van de restwaarde wordt een berekeningsmethodiek toegepast. De gehele vastgoedportefeuille is onderverdeeld in een vijftal hoofdcategorieën t.w. woningen, kantoren met een bruto vloeroppervlakte < 1.000 m², scholen, wijk- en buurtcentra met een bruto vloeroppervlakte < 1.000 m², sportcomplexen en overige vastgoedobjecten. Per categorie is een specifieke berekeningsmethodiek van toepassing om de restwaarde te bepalen. De toegepaste methodieken zijn de volgende:

- Woningen
75% van de WOZ-waarde
- Kantoren (bvo < 1.000 m²)
gebruiksoppervlakte * € 80 * 7 jaar
- Scholen/wijkcentra (bvo < 1.000 m²)
25% van de stichtingskosten
- Sportcomplexen
grondoppervlakte * € 10,- * indexering (1,5% per jaar voor investeringen van voor 2003; 0,5% per jaar voor investeringen vanaf 2003. Beide over een periode van 40 jaar)
- Overige vastgoedobjecten
aanschafwaarde grond * indexering (1,5% per jaar voor investeringen van voor 2003; 0,5% per jaar voor investeringen vanaf 2003. Beide over een periode van 40 jaar). Indien er geen aanschafwaarde grond in de administratie staat, wordt uitgegaan van € 40,- per m².

Op de restwaarde is wel rentecalculatie van toepassing. Restwaarden worden niet toegepast op noodlokalen, inventaris en installaties.

De erfpachtgronden bij het Grondbedrijf zijn gewaardeerd op de verkoopwaarde waarop de canon of de afkoop van de canon zijn gebaseerd.

Financiële vaste activa

De financiële vast activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De waardering is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. aanschafprijs, verminderd met - voor wat betreft de geldleningen - de aflossingen op geldleningen. Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs, wordt ze afgewaardeerd tegen de marktwaarde.

Onder de financiële vaste activa zijn de voor de toekomst toegekende budgetten Besluit Woninggebonden Subsidies 1992 (BWS) verantwoord. De uitbetalingen door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer vinden vanaf het jaar 1994 plaats. De korte termijnvorderingen op grond van BWS zijn verantwoord onder debiteuren. Onder de langlopende schulden zijn de toegekende budgetten BWS als verplichtingen opgenomen.

In boekjaar 2009 heeft onderlinge verrekening van de genoemde BWS-balansposten plaatsgevonden. Met als uitkomst dat het resterende saldo thans staat vermeld onder de overlopende activa 'nog te betalen bedragen'.

Conform het in het jaar 1999 (her)bevestigde beleid wordt, op het moment dat blijkt dat de verhaalmogelijkheid ontbreekt, de vordering ten laste van het actuele dienstjaar afgeboekt.

Voorraden

De gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art. 63 BBV), vermeerderd met de toegerekende beheerskosten en verminderd met gerealiseerde verkopen en eventuele voorzieningen.

De strategische gronden zijn in principe gewaardeerd tegen (agrarische) marktwaarde.

Er wordt een voorziening voor grondexploitatieplannen gevormd die naar verwachting verliesgevend zullen gaan sluiten.

De voorraden (grond- en hulpstoffen en onderhandenwerk) bij het Grondbedrijf zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of, indien deze lager is, de marktwaarde. De boekwaarden van de afgesloten exploitaties zijn overeenkomstig de te verwachten opbrengsten bij de destijds afgesloten complexen.

De ramingen zijn gebaseerd op calculaties per exploitatie exclusief indexatie en rente, het resultaat is op basis van netto contante waarde. Voor het nog te realiseren negatieve resultaat is een voorziening getroffen.

Uitzettingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waar sprake is van een risico op oninbaarheid, is een voorziening getroffen en afgetrokken van de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Eigen vermogen /reserves

De reserves zijn onderverdeeld in een algemene reserve en bestemmingsreserves.

Algemene reserves zijn reserves waaraan geen specifieke bestemming is gegeven, terwijl dit bij bestemmingsreserves wel het geval is.

Resultaat

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover ze op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Personeelslasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Vakantie-gelden en verlofaanspraken worden toegerekend aan het jaar waarop de uitbetaling plaats vindt.

Het resultaat wordt bepaald op basis van het stelsel van baten en lasten. Het programmaresultaat vóór bestemming komt voort uit het saldo van lasten en baten uit de programma's vóór bestemming en de doorgevoerde correcties. Het resultaat na bestemming ontstaat door toevoeging aan en onttrekking uit de betreffende bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Volgens het BBV mogen voorzieningen gemaakt in de volgende drie gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan we de hoogte op de balansdatum niet zeker weten, maar wel redelijk kunnen inschatten.
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan we de hoogte al redelijk kunnen inschatten.
- We moeten in de toekomst kosten maken. Maar we mogen dan alleen een voorziening maken, als de kosten voor de balansdatum ontstonden en de voorziening bedoeld is om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden gevormd tegen nominale waarde, behalve de APPA-voorziening welke is gewaardeerd tegen actuariële waarde.

Vaste schulden

De leningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Het bedrag van de aflossingen die binnen een jaar vervallen, is niet afzonderlijk onder kortlopende schulden opgenomen. Vaste schulden zijn schulden waarvan de rente één jaar of langer vast staat.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Garant en borgstelling

De garant- en borgstellingen worden in de bijlage niet uit de balans bijkende verplichtingen tegen de nominale waarde opgenomen.

Balansaanpassingen per 1 januari 2015

In de beginbalans per 1 januari 2015 zijn diverse aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van de balanscijfers per 31 december 2014.

Als gevolg van het in formele zin moeten volgen van de BBV-richtlijnen, hebben een aantal correcties plaatsgevonden. Een aantal voorzieningen/transitoria diende omgezet te worden naar een bestemmingsreserve. In verband hiermee zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd in de (begin)balans:

- De post “onderhandenwerk” is in de beginbalans naar diverse balansposten verhangen, met name naar de materiële vaste activa, schulden, bestemmingsreserves en voorzieningen (€ 2,8 miljoen).

In de voorzieningen zijn diverse wijzigingen doorgevoerd:

- De “Voorziening Risico’s RSP – FlorijnAs” is omgezet naar een “Reserve RSP gelden FlorijnAs” (€ 11,9 miljoen)
- De “Voorziening/uitkering RSP gelden FlorijnAs” is omgezet naar een “Reserve RSP gelden FlorijnAs” (€ 22,3 miljoen);
- De post “nog te betalen inburgering is omgezet naar de bestemmingsreserve “Reserve inburgering” (€ 0,5 miljoen)
- De resterende middelen in de “Voorziening stedelijke vernieuwing” zijn toegevoegd aan de “Reserve woningbouw /stedelijke vernieuwing” (€ 0,9 miljoen)

Een tweetal deelnemingen zijn gesaldeerd met de hiervoor getroffen voorzieningen:

- De kapitaalverstrekking aan de Verkoop Vennootschap B.V. is gesaldeerd met de voorziening Verkoop Vennootschap B.V. (€ 1,9 miljoen);
- De kapitaalverstrekking aan VAMIJ CV is gesaldeerd met de voorziening VAMIJ CV (€ 0,4 miljoen).

Verdere wijzigingen:

- De verkoop van de voormalige brandweerkazerne is in verband met latere aktepassering gecorrigeerd met de materiële vast activa (€ 1,2 miljoen).
- De afrekening van de belastingdienst onder de post “nog te ontvangen bedragen” is verhangen naar de post “nog te ontvangen bedragen overheden” (12,7 miljoen)

Bij het samenstellen van de balans en de rekening van baten en lasten hebben wij een bestendige gedragslijn in acht genomen.

De opbrengst eigen bijdragen WMO en Jeugdzorg loopt via het CAK. De bedragen in de jaarrekening zijn gebaseerd op de opgave van het CAK. Over de volledigheid en juistheid bestaat nog onzekerheid door achterstanden bij het CAK.

A. Vaste activa (Voor de gehele toelichtingentabel bedragen x € 1.000)					
Balanspost	boekwaarde 31-12-2014	investering	des-investering	afschrijving	boekwaarde 31-12-2015
1. Materiële vaste activa					
1.1 gronden uitgegeven in erfpacht	434	0	0	0	434
1.2 investeringen met econ.nut die verband hebben met een heffing					
a. gronden en terreinen	1.251	0	0	36	1.215
d. grond-, wegen waterbouwkundige werken	13.245	3.221	0	248	16.218
e. vervoermiddelen	1.680	620	0	197	2.103
f. machines, apparaten en installaties	88	0	0	7	81
g. overige materiële vaste activa	1.664	794	104	413	1.941
1.2 totaal invest.econ.nut verband hebben met een heffing	17.928	4.635	104	901	21.558
1.3 overige investeringen met economisch nut					
a. gronden en terreinen	14.231	553	942	209	13.633
b. woonruimten	867	3.747	0	22	4.592
c. bedrijfsgebouwen	266.465	22.969	14.287	4.474	270.673
<i>waarvan bijdragen derden direct gerelateerd aan actief</i>		<i>1.249</i>			
d. grond-, wegen waterbouwkundige werken	104	0	0	14	90
e. vervoermiddelen	1.854	0	0	337	1.517
f. machines, apparaten en installaties	2.513	3.244	23	1.017	4.717
<i>waarvan bijdragen derden direct gerelateerd aan actief</i>		<i>64</i>			
g. overige materiële vaste activa	49.467	2.546	13.696	671	37.646
<i>waarvan bijdragen derden direct gerelateerd aan actief</i>		<i>7</i>			
1.3 totaal overige invest. met economisch nut	335.501	33.059	28.948	6.744	332.868
1.4 investeringen met maatschappelijk nut					
a. grond, wegen waterbouwkundige werken	12.034	1.522	0	533	13.023
1.4 totaal invest. met maatschappelijk nut	12.034	1.522	0	533	13.023
totaal 1. Materiële vaste activa	365.897	39.216	29.052	8.178	367.883
2. Financiële vaste activa					
	boekwaarde 31-12-2014		mutatie		boekwaarde 31-12-2015
2.1 kapitaalverstrekkingen					
a. deelnemingen	769		369		1.138
2.2 leningen					
a. deelnemingen	5.779		0		5.779
2.3 overige langlopende leningen u/g	3.527		51		3.578
totaal 2. Financiële vaste activa	10.075		420		10.495
totaal A. Vaste activa	375.972	39.216	29.472	8.178	378.378
B. Vlottende activa (Voor de gehele toelichtingentabel bedragen x € 1.000)					
Balanspost	boekwaarde 31-12-2014	investering	des-investering	afschrijving	boekwaarde 31-12-2015
1. Voorraden					
1.1 gronden hulpstoffen					
a. overige grond- en hulpstoffen	27.682	0	3.187	0	24.495
1.2 onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)					
a. lopende bouwgrond exploitaties	6.439	13.648	0	0	20.087
b. afgesloten exploitaties	1.354	673	0	0	2.027
1.2 totaal onderhanden werk (gronden in expl)	7.793	14.321	0	0	22.114
1.3 onderhanden werk (projecten/invest. in uitvoering)	0			0	0
totaal 1. Voorraden	35.475	14.321	3.187	0	46.609
Balanspost	boekwaarde 31-12-2014		mutatie		boekwaarde 31-12-2015
2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar					
2.1 vorderingen op openbare lichamen	4.200		-1.606		2.594
2.2 overige vorderingen	4.244		1.488		5.732
totaal 2. Uitzettingen met rentetypische looptijd < jaar	8.444		-118		8.326
3. Liquide middelen					
3.1 kassaldi	17		-1		16
3.2 banken girosaldi	526		94		620
totaal 3. Liquide middelen	543		93		636
4. Overlopende activa					
4.1 de van Eur. en Ned. Overh. lichamen nto voorschotbedragen ontstaan door voorfin. op uitkeringen met een spec. bestedingsdoel	13.282		1.464		14.746
4.2 overige nto bedragen en vooruitb. bedragen tlv volgende begr.jaren	2.962		1.945		4.907
4.3 vooruitbetaalde bedragen	9.591		-9.416		175
4.4 overige overlopende activa					
a. kruisposten	0		1.000		1.000
4.4 totaal overige overlopende activa	0		1.000		1.000
totaal 4. Overlopende activa	25.835		-5.007		20.828
totaal B. Vlottende activa	70.297	14.321	8.219		76.399
totaal Activa	446.269		37.691		454.777

C. Vaste passiva					
Balanspost (bedragen x € 1.000)	boekwaarde 31-12-2014	rente bij- schrijving	toevoeging	onttrekking	boekwaarde 31-12-2015
1. Eigen vermogen/reserves					
1.1 algemene reserve					
a. Algemene Dienst	9.956	0	7.152	365	16.743
b. Grondbedrijf	15.122	0	12.188	0	27.310
1.1 totaal algemene reserve	25.078	0	19.340	365	44.053
1.2 bestemmingsreserves					
a. Algemene Dienst	143.290	2.086	9.518	15.537	139.357
1.3 resultaat na bestemming (nog te bestemmen resultaat)	9.999	0	-4.944	9.999	-4.944
totaal 1. Eigen vermogen/reserves	178.366	2.086	23.914	25.901	178.465
2. Voorzieningen					
2.1 diverse voorzieningen	21.827	0	19.584	17.653	23.758
totaal 2. Voorzieningen	21.827	0	19.584	17.653	23.758
Balanspost (bedragen x € 1.000)	boekwaarde 31-12-2014	ver- meerdering	ver- mindering	aflossing	boekwaarde 31-12-2015
3. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer					
3.2 onderhandse leningen					
a. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	137.255	122.800	66.650	13.198	180.207
3.3 door derden belegde gelden					
a. spaarpremies hypotheken	199	0	0	27	172
3.4 waarborgsommen	50	2	0	19	33
totaal 3. Vaste schulden met rente typische looptijd > jaar	137.504	122.802	66.650	13.244	180.412
totaal C. Vaste passiva	337.697	168.386	66.650	56.798	382.635
D. Vlottende passiva					
Balanspost(bedragen x € 1.000)	boekwaarde 31-12-2014		mutatie		boekwaarde 31-12-2015
1. Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar					
1.1 kasgeldleningen	42.000	-	-42.000	-	0
1.2 bank-engirosaldi: betreft totaal saldo BNG.	17.835	-	-2.702	-	15.133
1.3 overigeschulden	9.937	-	9.892	-	19.829
totaal 1. Vlottende schulden rente typische looptijd > 1 jaar	69.772	-	-34.810	-	34.962
De volgende kredietfaciliteiten waren in 2015 van toepassing:	Rekening Courant BNG € 29.000.000 en ABN AMRO Bank € 0				
2. Overlopende passiva					
2.1 nog te betalen bedragen	10.862	-	10.900	-	21.762
2.2 van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	18.538	-	-3.189	-	15.350
2.3 vooruitontvangen bedragen	156	-	-89	-	67
totaal 2. Overlopende passiva	29.556	-	7.623	-	37.179
Het betreft o.a. nog niet bestede bijdragen van derden met een specifiek bestemmingsdoel en nog te betalen (maar nog niet gefactureerde) kosten					
totaal D. Vlottende passiva	99.328		-27.187		72.141
totaal Passiva	437.025	168.386	93.837	56.798	454.777
Balanspost(bedragen x € 1.000)	boekwaarde 31-12-2014	verstrekkingen	vermindering	aflossing / mutatie	boekwaarde 31-12-2015
E. Niet uit de balans blijkende rechten.					
1. Aanwijzingsrechten	0	0	0	0	0
totaal E. Niet uit de balans blijkende rechten	0	0	0	0	0
F. Niet uit de balans blijkende verplichtingen.					
1. Gewaarborgde leningen	8.841	0	0	3.923	4.918
2. Garantstellingen	35.332	0	0	-2.611	32.721
totaal F. niet uit de balans blijkende verplichtingen	44.173	0	0	1.312	37.639

A2 Materiële vaste activa (bedragen * € 1.000)		
Balanspost	investering 2015	desinves- tering 2015
Belangrijkste (des-)investeringen		
1.2 invest.econ.nut die verband hebben met een heffing		
d. grond-, wegen waterbouwkundige werken		
rioolvervanging diverse plaatsen	2.245	0
rioolvervanging Blauwe As	428	0
drukriool Witterweg	36	0
pompemaal Zeilmakerstraat	512	0
totaal d grond-, wegen waterbouwkundige werken	3.221	0
e. vervoermiddelen		
aanschaf zijladers	620	0
totaal e vervoermiddelen	620	0
g. overige materiële vaste activa		
wijk- en mini(papier)containerbakken, milieuboxen	282	0
ondergrondse brengvoorzieningen	53	0
Containermanagement	459	0
totaal g overige materiële vaste activa	794	104
totaal 1.2 investeringen met economisch nut die verband hebben met een heffing	4.635	104
1.3 Overige investeringen met economisch nut		
a. gronden en terreinen		
grond Sociale Huurwoningen	553	0
grond Brandweerkazerne	0	942
totaal a gronden en terreinen	553	942
b. woonruimten		
Upgrading Baggelhuizen/Recr. Voorziening	57	0
Bouw- en installaties Sociale Huurwoningen	3.691	0
totaal b woonruimten	3.748	0
c. bedrijfsgebouwen		
Nieuwe Werk Omgevingen: diverse investeringen	6.457	0
Hoogspanning: aanpassing gebouw	9	0
diverse des investeringen Brandweerkazerne	0	14.287
Duurzaamheidscentrum Assen (voorheen MEC)	4.319	0
renovatie, uitbreiding, nieuwbouw en dergelijke diverse schoolgebouwen	10.206	0
Aanschaf Brunelstraat 77	1.575	0
bouw/aanpassingen sporthallen en kleedkamers	48	0
aanpassingn cv intallatie De Dissel	28	0
parkeerinstallatie Torenlaan	142	0
kwaliteitsverbetering parkeergarage Doevenkamp	0	0
diverse aanpassingen Milieupark	185	0
totaal c bedrijfsgebouwen	22.969	14.287
d. machines, apparaten en installaties		
werkplek en randapparatuur (pc's)	124	0
Nieuwe Werk Omgevingen: diverse investeringen	2.228	0
software Pieter Bas	160	0
investeringen De Stiep	0	23
ICT-investeringen: o.a. servesrs, storage en Backup	609	0
camara's systeem	31	0
perinstallatie	60	0
vervanging CV- installaties	32	0
totaal d machines, apparaten en installaties	3.244	23
e. overige materiële vaste activa		
materiaal De Stiep	248	0
Nieuwe Werk Omgevingen: diverse investeringen	2.088	0
inrichting projectkamers e.d.	70	0
inrichting/leerpakketten scholen	41	0
bedrijfsafvalcontainers	82	0
invoering Stadspas	17	0
totaal e overige materiële vaste activa	2.546	13.696
totaal 1.3 overige investeringen met economisch nut	33.060	28.948
1.4 Investeringen met maatschappelijk nut		
a. grond, wegen waterbouwkundige werken		
Aanleg vissteigers Blauwe As	76	0
Verkeerslichtenregelininstallatie Blauwe As/Nobellaan	400	0
Vervanging beschoeiing Blauwe As	700	0
Openbare verlichting: kabels, masten en armaturen	346	0
totaal 1.4 investeringen met maatschappelijk nut	1.522	0

B2 Vorderingen (bedragen x € 1.000)					
Afloop Balanspost				boekwaarde	saldowaarde
				31-12-2015	29-2-2016
Afloop uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de afloop openstaande vorderingen					
2.1	Vorderingen op openbare lichamen			2.594	28
2.2	Overige vorderingen				
	diverse gemeentebelastingen (na aftrek van voorziening dubieuze debiteuren ad € 467K)			964	648
	vorderingenn m.b.t. parkeren			248	53
	bijdrage Dr. Nassau College			1.500	1.500
	vorderingen m.b.t. afval aangelegenheden			476	40
	vorderingen m.b.t. sportaangelegenheden			94	12
	bijdrage Actium			259	0
	Plateau: vorderingen onderwijsaangelegenheden			228	97
	huren en pacht			1.364	590
	Grondbedrijf (verhuur, grondverkopen en dergelijke)			215	122
	overig			384	202
totaal 2.2 overige vorderingen				5.732	3.264
totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de afloop openstaande vorderingen				8.326	3.292
er is een voorziening getroffen op oninbaarheid ad. € 467.000					
B 4	Overlopende activa (bedragen * € 1.000)				
	Balanspost			boekwaarde	boekwaarde
				31-12-2014	31-12-2015
Specificatie overlopende activa					
4.1	Nog te ontvangen bedragen openbare lichamen			13.282	14.746
4.2	Overige nog te ontvangen bedragen				
	VAM/bedrijfsafval			938	994
	eigen bijdrage WMO-, beschermdwonen en verrekening overigen (w.o. gem. €. 522)			0	2.103
	onderwijs aangelegenheden (w.v. Plateau 1.432)			1.863	1.436
	bijdrage Parkeergarages			0	141
	detachering personeel			53	66
	overig			108	167
totaal 4.2 overige nog te ontvangen bedragen				2.962	4.907
4.3	Vooruitbetaalde bedragen				
	VVV Assen dienstverlening			0	79
	automatiseringskosten			114	69
	diverse kosten onderwijsaangelegenheden			13	0
	beheersvergoeding MFA Schakelveld			191	0
	contributies en subsidies			0	26
	diverse 'onderhanden werken'			24	0
	overig			5	1
totaal 4.3 vooruitbetaalde bedragen				347	175
4.4	Overige overlopende activa				
	kruisposten: betreft opheffen bankrekening 22-12-2015 m.b.t. Plateau			0	1.000
totaal B4 overlopende activa				16.591	20.828
C1	Eigen vermogen/reserves (*€ 1.000)				
	balanspost				
	Balanspost	boekwaarde	toevoeging	onttrekking	boekwaarde
		31-12-2014	2015	2015	31-12-2015
				bestemming	
				resultaat	
				2014	
Specificaties reserves					
1.1	Algemene reserve				
	a. Algemene Dienst				
	algemene reserve				
	9.956	9.999	365	2.847	16.743
totaal a Algemene Dienst		9.956	9.999	365	2.847
b. Grondbedrijf					
	algemene reserve				
	2.663	11.423	0	0	14.086
	weerstandreserve				
	12.459	765	0	0	13.224
totaal b Grondbedrijf		15.122	12.188	0	27.310
totaal 1.1 algemene reserves		25.078	22.187	365	2.847
					44.053

C1 Eigen vermogen/reserves (*€ 1.000) balanspost					
Balanspost	boekwaarde 31-12-2014	toevoeging 2015	onttrekking 2015	bestemming resultaat 2014	boekwaarde 31-12-2015
1.2 Bestemmingsreserves					
a. Algemene Dienst					
reserve nieuwbouwprojecten	4.655	443	759	0	4.339
reserve BCF	348	19	193	0	174
reserve jaarovergang	0	2.847	2.847	0	0
reserveopbrengst aandelen Essent	28.106	1.883	0	0	29.989
reserve maatschappelijke rendements investering	8.366	418	891	0	7.893
reserve Essent-gelden t.b.v. exploitatie DNK	6.181	278	528	0	5.931
reserve WVG (Wmo)	217	0	0	0	217
reserve Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	0	1.994	240	0	1.754
reserve stratenen wegenbeheer	4.694	0	0	0	4.694
reserves openbaar basisonderwijs	124	0	95	0	29
reserve sport-/spelvoorzieningen jongeren	554	0	102	0	452
reserve openluchtwembad	3.209	64	0	0	3.273
reserve combinatiefunctionarissen	43	0	43	0	0
reserve Voortgezet Onderwijs	983	0	0	0	983
reserve MFA Assen-Oost	1.788	0	0	0	1.788
reserve woninggebonden subsidies (BWS)	122	6	0	0	128
reserve grote projecten	21.374	0	6.029	0	15.345
reserve verkeersmaatregelen	86	0	0	0	86
reserve herziening bestemmingsplannen	596	0	0	0	596
reserve besluit locatiegebonden subsidies	560	0	0	0	560
reserve duurzaamheid	988	56	244	0	800
reserve Weiersstraat e.o.	19.095	3.490	2.712	0	19.873
reserve groenontwikkeling	1.067	0	0	0	1.067
reserve woningbouw en stedelijke vernieuwing	1.295	0	175	0	1.120
reserve beeldende kunst	1.076	0	34	0	1.042
reserve co.financiering Regionaal econ.beleid	258	56	0	0	314
reserve RSP gelden FlorijnAs	27.331	0	0	0	27.331
reserve inburgering	532	0	0	0	532
correctie overlopende post RSP naar beginbalans	6.846	0	0	0	6.846
correctie projecten OHW naar irt Reserves	2.795	50	465	0	2.380
totaal a Algemene Dienst	143.289	11.604	15.357	0	139.536
totaal 1.2 bestemmingsreserves	143.289	11.604	15.357	0	139.536
Nadere toelichting reserves					
Categorie	Toelichting	boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2015		
Algemeen					
algemene reserve Algemene Dienst	buffer minimaal € 6,7 mln. € 100 per inwoner)	9.956	16.743		
alg.reserve + weerstandsreserve Grondbedrijf	buffer min. 10%/20% boekw.compl./bedr.terr.	15.122	27.310		
totaal algemeen		25.078	44.053		
Vaste amortisatie					
reserve nieuwbouwprojecten	kostendekking nieuwbouwprojecten	4.655	4.339		
reserve BCF	beïnvloedt de gemeentelijke exploitatie	348	174		
totaal vaste amortisatie		5.003	4.513		
Kostendekking investeringsprojecten (STIP)					
reserve grote projecten	bestemd voor cofinanciering STIP-projecten	21.374	15.345		
reserve Weiersstraat e.o.	bestemd voor kostendekking expl. CKA	19.095	19.873		
reserve openluchtwembad	realisatie openluchtbad	3.209	3.273		
reserve maatschappelijke rendements investeringen	bestemd voor aftopping geplande investeringen	8.366	7.893		
totaal kostendekking investeringsprojecten (STIP)		52.044	46.384		
Kostendekking specifieke taken					
reserve stratenen wegenbeheer	bestemd voor beheer en onderhoud	4.694	4.694		
reserve verkeersmaatregelen	bestemd voor projecten	86	86		
reserve herziening bestemmingsplannen	inloop achterstanden	596	596		
reserves openbaar basisonderwijs	diverse onderwijsdoeleinden	124	29		
reserve WVG (Wmo)	risicoafdekking openeindregeling	217	217		
reserve Gemeentelijk Sociaal Deelfonds	uitvoering WMo, Jeugdz. en de participatie	0	1.754		
reserve woninggebonden subsidies (BWS)	afwikkeling lopende verplichtingen	122	128		
reserve besluit locatiegebonden subsidies	afwikkeling lopende verplichtingen (Langman)	560	560		
reserve sport-/spelvoorzieningen jongeren	aanleg sporten spelvoorzieningen oudere jeugd	554	452		
reserve duurzaamheid	uitwerking duurzaamheidsbeleid	1.044	800		
reserve groenontwikkeling	voor groenontwikkeling algemeen	1.067	1.067		
reserve woningbouw /stedelijke vernieuwing	voor woningbouw / stedelijke vernieuwing	1.295	1.120		
reserve opbrengst aandelen Essent	nog nader in te vullen bestemming door de raad	28.106	29.989		
reserve Essent-gelden t.b.v. exploitatie DNK	t.b.v. exploitatie De nieuwe Kolk	6.181	5.931		
reserve Voortgezet Onderwijs	diverse onderwijsdoeleinden	983	983		
reserve beeldende kunst	bestemd voor kunst aangelegenheden	1.076	1.042		
reserve co.financiering Regionaal econ.beleid	bestemd voor deelname reginaal beleid	258	314		
reserve combinatiefunctionarissen	t.b.v. wegvallen provinciale middelen na 2012	43	0		
reserve MFA Assen-Oost	bestemd voor nieuwe accommodatie	1.788	1.788		
reserve RSP gelden FlorijnAs	bestemd voor projecten FlorijnAs	27.331	27.331		
reserve inburgering		532	532		
correctie overlopende post RSP naar beginbalans		6.846	6.846		
correctie projecten OHW naar irt Reserves		2.795	2.380		
totaal kostendekking specifieke taken		86.298	88.640		

C2 Voorzieningen (bedragen * € 1.000)					
Balanspost					
Balanspost	boekwaarde 31-12-2014	toevoeging 2015	aanwending 2015	onttrekking 2015	boekwaarde 31-12-2015
2.1 Diverse voorzieningen					
2.1.1 voorziening onderhoud sociale culturele accomodaties	701	92	0	3	790
2.1.1 voorziening onderhoud stadhuis	63	146	0	61	148
2.1.1 voorziening onderhoud De Werf	128	59	0	78	109
2.1.1 voorziening onderhoud Buitenzorg	65	36	0	0	101
2.1.1 voorziening onderhoud ICO-gebouw	133	41	0	41	133
2.1.1 voorziening groot onderhoud schoolgebouwen	1.030	50	10	1.027	43
2.1.1 voorziening onderhoud kunstwerken	783	1.573	0	0	2.356
2.1.1 voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	904	195	0	173	926
2.1.1 voorziening onderhoud gebouwen begraafplaatsen	43	0	0	0	43
2.1.1 voorzieningonderhoud gebouwen groen	145	47	0	12	180
2.1.1 voorziening onderhoud gebouwen kinderopvang	125	14	0	12	127
2.1.1 voorziening onderhoud MFA Schakelveld	142	120	0	3	259
2.1.1 voorziening onderhoud scholen Kl. Veste	84	20	0	13	91
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Weth.Bergerweg	45	58	0	4	99
2.1.1 voorz. Onderh. MFA De Componist	30	11	0	0	41
2.1.1 voorz. Onderh. MFA De Dissel	83	28	0	3	108
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Markehuus	91	34	0	13	112
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Pittelo	51	52	0	21	82
2.1.1 voorz. Onderh. MFA KV Welzijn	119	33	0	0	152
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Vuurvogel	16	6	0	0	22
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Jacobsweg/Hodes	8	2	0	10	0
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Jacobsweg	29	12	0	41	0
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Boomgaard	56	11	0	0	67
2.1.1 voorz. Onderh. MFA Epe 83	79	28	0	63	44
2.1.1 voorz. Onderh. Geb. buitensportaccommodaties	159	60	0	3	216
2.1.1 voorz. Onderh.De Nieuwe Kolk	1.191	546	0	1.354	383
2.1.1 voorz. Onderh Brandweer kazerne	44	0	0	44	0
2.1.1 voorziening onderh. Strategische eigendommen	103	21	0	12	112
2.1.2 voorziening onderhoud parkeergarages	0	296	0	0	296
2.1.3 voorziening onderh. Sociale Huurwoningen	0	55	0	0	55
2.1.4 voorziening rioolbeheer vervangingsinvesteringen	5.895	348	0	139	6.104
2.1.5 voorziening rioolbeheer groot onderhoud	1.117	156	0	0	1.273
2.1.6 voorziening rioolbeheer derden	2.525	0	0	203	2.322
2.1.7 voorziening afvalstoffenheffing	63	608	0	0	671
2.1.9 voorziening verkeersmaatregelen	27	5	0	32	0
2.1.10 voorziening pensioenverpl. (oud-)bestuurders	2.551	753	0	0	3.304
2.1.11 voorziening frictiekosten personeel	2.940	1.273	1.224	0	2.989
2.1.12 voorziening FPU+ reg.gem./tot 80% aanvulling	53	0	7	46	0
2.1.15 voorziening NASB	120	0	0	120	0
2.1.16 voorziening subsidies CK/ Blauwe As	86	0	0	86	0
totaal 2.1 diverse voorzieningen	21.827	6.789	1.241	3.617	23.758
nadere toelichting voorzieningen					
categorie	toelichting		boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2015	
Algemeen					
2.1.1 diverse onderhoudsvz gebouwen e.d.	instandhouding gem. panden/scholen e.d.		6.450	6.744	
2.1.2 vz onderhoud parkeergarages	instandhouding diverse parkeergarages		0	296	
2.1.3 vz onderhoud Sociale Huurwoningen	instandhouding sociale huurwoningen		0	55	
2.1.4 vz rioolbeheer vervangingsinvesteringen	bestemd voor toekomstige investeringen		5.895	6.104	
2.1.5 vz rioolbeheer groot onderhoud	bestemd voor groot onderhoud		1.117	1.273	
2.1.6 vz rioolbeheer m.b.t. derden	gelden bestemd voor derden		2.525	2.322	
2.1.7 vz afvalstoffnheffing	gelden bestemd voor derden		63	671	
2.1.8 vz verkeersmaatregelen	uitvoering div.verk.projecten (subs.)		27	0	
2.1.9 vz pensioenverpl. (oud-)bestuurders	afwikkeling verplichtingen		2.551	3.304	
2.1.10 vz frictiekosten personeel	verplichtingen n.a.v. reorganisatie		2.940	2.989	
2.1.11 vz FPU+ reg.gem./tot 80% aanvulling	FPU verplichtingen n.a.v. reorganisatie		53	0	
2.1.12 vz NASB	t.b.v. breedte sport		120	0	
2.1.13 vz subsidies CK/Blauwe As	t.b.v. subsidiering		86	0	
totaal toelichting voorzieningen algemeen			21.827	23.758	

C 3 Langlopende schulden (bedragen * € 1.000) balanspost					
Balanspost	hoofdsom lening	boekwaarde 31-12-2014	rente 2015	aflossing 2015	boekwaarde 31-12-2015
Specificatie vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer					
3.2 onderhandse leningen binnenlandse banken					
BNG (nr.40.0083181)	9.075	2.178	67	363	1.815
BNG (nr.40.0083287)	9.075	2.178	69	363	1.815
BNG (nr.40.0083846)	6.807	2.481	88	376	2.105
BNG (nr.40.0085196)	5.355	1.500	53	215	1.285
BNG (nr.40.0086353)	2.269	726	39	91	635
BNG (nr.40.0101501)	5.000	5.000	197	0	5.000
BNG (nr.40.0101500)	5.000	5.000	199	0	5.000
BNG (nr.40.0103811)	5.000	4.000	96	4.000	0
BNG (nr.40.0103821)	10.000	8.000	195	8.000	0
BNG (nr.40.103812)	25.000	21.000	514	21.000	0
BNG (nr.40.103822)	5.000	4.400	106	4.400	0
BNG (nr.40.103814)	10.000	8.800	217	8.800	0
BNG (nr.40.103823)	5.000	4.400	109	4.400	0
NWB (nr.10026803)	6.000	1.200	13	1.200	0
BNG (nr.40.105767)	7.000	4.200	93	700	3.500
BNG (nr.40.105766)	6.000	4.400	85	4.400	0
BNG (nr.40.106313)	6.000	2.400	30	1.200	1.200
BNG (nr.40.106314)	6.000	4.200	115	600	3.600
BNG (nr.40.106315)	6.000	4.800	114	4.800	0
NWB (nr.1-275599)	10.000	6.000	75	2.000	4.000
BNG (nr.40.107746)	5.000	4.000	90	500	3.500
BNG (nr.40.107747)	5.000	4.500	84	4.500	0
BNG (nr.40.107747)	6.000	4.800	36	1.200	3.600
BNG (nr.40.107747)	6.000	5.400	83	600	4.800
BNG (nr.40.107747)	6.000	5.600	80	5.600	0
BNG (nr.40.107747)	6.000	5.700	114	300	5.400
BNG (nr.40.107747)	6.000	5.760	119	240	5.520
BNG (nr.40.109573)	27.000	0	435	0	27.000
Sudd.Krankkvers.	17.000	0	254	0	17.000
BNG (nr.40.109767)	20.000	0	168	0	20.000
BNG (nr.40.109906)	3.800	0	68	0	3.800
BNG (nr.40.109907)	8.000	0	150	0	8.000
BNG (nr.40.109908)	20.000	0	403	0	20.000
BNG (nr.40.109909)	4.200	0	91	0	4.200
BNG (nr.40.109910)	8.400	0	184	0	8.400
BNG (nr.40.1099011)	4.400	0	97	0	4.400
Aegon 154318	10.000	0	30	0	10.000
Correctie beginbalans projecten OHW ogv BBV	0	4.632	0	0	4.632
totaal onderhandse leningen binnenlandse banken	312.381	137.255	4.960	79.848	180.207
totaal 3.2 vaste schulden met rente typische looptijd > 1 jaar	312.381	137.255	4.960	79.848	180.207
D1. Kortlopende schulden (bedragen * € 1.000)					
Balanspost				boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2015
Specificatie vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar					
1.3 Overige kortlopende schulden				1.750	6.683
a. schulden aan openbare lichamen					
b. overige kort lopende schulden:					
Belastingdienst				8	8
bedrijfsverenigingen				685	555
aanneemsommen/grondverwerving e.d.				5.318	4.234
nutsbedrijven				-13	97
onderwijs aangelegenheden (Plateau en Pro Assen)				210	506
Wmo aangelegenheden				216	4.899
DNK/vve: bijdrage aan fonds				0	1.026
subsidies en bijdragen welzijns-/onderwijsaangelegenheden (Plateau)				163	316
uitzendkrachten/inhuur				754	735
overig				846	770
totaal overige kortlopende schulden (niet openbare lichamen)				8.187	13.146
totaal 1.3 overige kortlopende schulden				9.937	19.829

D 2. Overlopende passiva (bedragen * € 1.000)						
Balanspost			boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2015		
Specificatie overlopende passiva						
2.1	Nog te betalen bedragen					
	a. schulden aan openbare lichamen		5.681	15.806		
	b. overige schulden:					
	lopende rente vaste geldleningen/kasgelden		2.654	2.824		
	subsidies en bijdragen welzijns-/onderwijsaangelegenheden (Plateau)		1.699	1.679		
	BWS-gelden regio en Assen		98	48		
	aankoop NS		176	0		
	kosten uitzendkrachten/advisering		101	89		
	kosten nascheiding Alterro		98	49		
	kosten SDA		0	675		
	belastingdebiteuren		0	70		
	frictiekosten		0	132		
	aflossing hypotheek Delta Lloyd		40	40		
	overig		315	350		
	totaal overige schulden exclusief openbare lichamen		5.181	5.956		
	totaal 2.1 nog te betalen bedragen		10.862	21.762		
Balanspost (bedragen * € 1.000)		boekwaarde 31-12-2014	toevoeging 2015	onttrekking 2015	boekwaarde 31-12-2015	
2.2	Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen					
	rijksuitkering maatsch. opvang & verslavingszorg	2.218	92	2.310	0	
	uitkering RMC	504	49	74	479	
	uitkering ROC	83	0	83	0	
	uitkering gem. onderwijsachterstandsbeleid	125	0	97	28	
	uitkering OSO De Stiep	2.731	392	66	3.057	
	uitkering preventief jeugdbeleid	43	0	43	0	
	uitkering stimulering Woningbouw	10	0	0	10	
	uitkering culturele Alliantie	114	12	0	126	
	uitkering Provincie CKA	1.920	0	1.920	0	
	uitkering groenontwikkeling	25	0	25	0	
	voorziening REP	7.000	0	0	7.000	
	rijksuitkering onderwijs aangelegenheden Plateau	3.765	10.073	9.735	4.103	
	overig	0	547	0	547	
	totaal van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	18.538	11.165	14.353	15.350	
Balanspost (bedragen * € 1.000)				boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2015	
2.3	Vooruitontvangen bedragen					
	a. vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen			151	66	
	b. overige vooruitontvangen bedragen:					
	overig			5	1	
	totaal vooruitontvangen bedragen exclusief openbare lichamen			5	1	
	totaal 2.3 vooruitontvangen bedragen			156	67	
F. Niet uit de balans blijkende verplichtingen						
Balanspost (bedragen* € 1.000)						
		hoofdsom lening	rente % dekkings %	boekwaarde 31-12-2014	afl./mutatie 2015	boekwaarde 31-12-2015
1. Specificatie gewaarborgde leningen						
Accolade Zorggroep (locatie Arendshorst)						
	bouw 18 aanleunwoningen	1.500	3,450	224	224	0
	renovantie de Arendshorst	5.300	3,450	539	539	0
De Vijverhof renovatie de Vijverhof		8.500	4,370	2.464	79	2.385
Humanistische St.tot Expl. v. Bejaardentehuizen						
	conversie 3 leningen 'De Vijverhof' + 8 won.	2.509	4,930	440	64	376
Leyten Vastgoed exploitatie BV		340	2,400	93	93	0
St.Interzorg Nned. Slingeborgh						
	renovatie de Slingeborgh	6.900	4,300	2.190	33	2.157
Woonzorg Nederland						
	financiering 61 aanleunwoningen	8.611	3,410	2.891	2.891	0
	totaal 1. gewaarborgde geldleningen	33.660		8.841	3.923	4.918
2. Garantstellingen						
Stichting Actium		71.200	50,000	32.350	-3.950	28.400
Stichting Mooiland		2.900	50,000	1.450	0	1.450
Stichting Woonzorg Nederland		6.293	50,000	1.532	1.339	2.871
	totaal 2. garantstellingen	80.393		35.332	-2.611	32.721
totaal Niet uit de balans blijkende verplichtingen		114.053		44.173	1.312	37.639
Toelichting						
Gebeurtenissen na balansdatum						
Tussen het einde van het boekjaar en de vaststelling van de jaarrekening hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die van belang zijn voor het inzicht van de financiële positie van de gemeente Assen en die niet zijn verwerkt in deze jaarrekening.						
Schatkistbankieren						
a. Het drempelbedrag voor schatkistbankieren in 2015 is € 2,7 miljoen.						
b. Het bedrag dat conform artikel 2, lid 4, van de Wet financiering decentrale overheden door de gemeente Assen in ieder kwartaal van 2015 buiten 's Rijks schatkist is aangehouden, is nihil.						

Jaarverslag en Jaarrekening Assen 2015

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van gemeente Assen,
in de openbare vergadering van 2016.

, voorzitter

, griffier

- mijn Assen -

verklaringen

bijlage

SiSa-tabel

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF								
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 01	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02				
		Besluit regionale meld-	€ 473.809	€ 504.002				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenb eleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenb eleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 401.483	€ 82.803	€ 13.206	€ 110.791		
OCW	D11	Wet participatiebudget 2014 - overgangsrecht 2015 reservingsregeling deel educatie Wet participatiebudget Gemeenten	Besteding in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling. Aard controle R Indicatornummer: D11 / 01	Baten in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling. Aard controle R Indicatornummer: D11 / 02				
			€ 0	€ 0				
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen Aard controle R Indicatornummer: E6B / 02	Besteding (jaar T) aan samenloop Aard controle R Indicatornummer: E6B / 03	Besteding (jaar T) exclusief samenloop Aard controle R Indicatornummer: E6B / 04	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop Aard controle R Indicatornummer: E6B / 05	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 06
		1 DR 010600007 artikel 6	€ 20.770	€ 20.770	€ 0	€ 41.540	€ 20.770	€ 1.033.802
		Kopie beschikingsnummer		Cumulatieve besteding aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 07	Cumulatieve besteding exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 09	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 10	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 11	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 12
		1		€ 0	€ 6.968.785	€ 1.033.802	Nee	inclusief aanvulling
		2						conform artikel 6
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
		1 201402944-00598186	€ 53.800	€ 99.829				
		2 VVBD/2014042	€ 146.305	€ 146.305				
		Kopie beschikingsnummer		Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
		1 201402944-00598186	€ 53.800	€ 99.829			Ja	
		2 VVBD/2014042	€ 146.305	€ 146.305			Ja	
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
		1 60106 Assen	663,93	85,77				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2015 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF								
		de wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i> € 0	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i> € 0	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i> € 0	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i> € 0	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i> € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i> Nee
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_totaal 2014 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1))	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</i> 1 60106 Assen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 02</i> € 26.063.003	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 03</i> € 1.118.956	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 04</i> € 694.545	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 05</i> € 1.743	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 11</i> -€ 445
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 06</i> 1 60106 Assen	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</i> € 143.078	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 08</i> € 1.176	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 09</i> € 213.226	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 10</i> € 48.938	
			Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i> € 0	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i> € 0	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i> € 0	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i> € 0	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i> € 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i> € 0	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i> € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i> Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2014 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i> 1 60106 Assen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i> € 356.430	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i> € 147.642	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i> € 118.595	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i> € 245.237	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i> € 179.364
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i> 1 60106 Assen	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i> € 0	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i> € 0	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i> € 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5A / 01</i> 1 60106 Assen	Besteding (jaar T-1) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G5A / 02</i> € 4.942.798	Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G5A / 03</i> € 149.480	Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G5A / 04</i> € 0	Waarvan baten (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G5A / 05</i> € 0	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G5A / 06</i> € 594
			Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2014 Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5)					